

Fredag den 12. marts 2021 (D)

1

Kl. 10:00

80. møde

Fredag den 12. marts 2021 kl. 10.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om kontant og skattefri udbetaling af efterlønsbidrag og fleksydelsesbidrag i 2022.

Af beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 03.03.2021).

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 106:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af reglerne for kønsopdelt lønstatistik.

Af Astrid Carøe (SF) m.fl.
(Fremsættelse 15.12.2020).

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 173:

Forslag til lov om ændring af lov om markedsføring. (Undtagelse af visse forbrugslånsvirksomheders sponsorering af idrætsorganisationer m.v. fra forbuddet mod markedsføring af forbrugslån og forbrugslånsvirksomheder i forbindelse med markedsføring af spil og spiludbydere).

Af erhvervsministeren (Simon Kollerup).
(Fremsættelse 24.02.2021).

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 184:

Forslag til lov om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden.

Af erhvervsministeren (Simon Kollerup).
(Fremsættelse 03.03.2021).

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 138:

Forslag til folketingsbeslutning om en god afslutning til 3. g'erne (borgerforslag).

Af Leif Lahn Jensen (S), Peter Skaarup (DF), Andreas Steenberg (RV), Karsten Hønge (SF), Peder Hvelplund (EL), Mai Mercado (KF), Peter Seier Christensen (NB), Ole Birk Olesen (LA), Torsten Gejl (ALT), Aaja Chemnitz Larsen (IA), Lars Løkke Rasmussen (UFG) og Uffe Elbæk (UFG).
(Fremsættelse 02.02.2021).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mødet er åbnet.

I dag er der følgende anmeldelser:

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Lovforslag nr. L 192 (Forslag til lov om ændring af lov om sygedagpenge og barselsloven. (Forlængelse af den midlertidige periode med ret til sygedagpenge for lønmodtagere, der er i øget risiko ved smitte med covid-19, og for lønmodtagere, der er pårørende til personer, der er i øget risiko ved smitte med covid-19, forlængelse af den midlertidige periode med udvidet ret for arbejdsgiver til refusion og for selvstændige til sygedagpenge som følge af covid-19, forlængelse af den midlertidige periode med ret til dagpenge ved pasning af børn som følge af covid-19 og indførelse af periode, der kan ses bort fra ved vurderingen af, om beskæftigelseskravet for selvstændige er opfyldt)).

Uffe Elbæk (UFG), Britt Bager (V), Dennis Flydtkjær (DF), Birgitte Bergman (KF) og Jens Rohde (UFG):

Forespørgsel nr. F 50 (Hvad vil ministeren med afsæt i de åbenlyse udfordringer, som de danske medier – store som små, gamle som nye – står over for på grund af den teknologiske og internationale medieudvikling, tage af initiativer for at styrke den demokratiske samtale, den kritiske offentlighed og kvalitetsjournalistikken både lokalt, regionalt og nationalt?).

Jacob Jensen (V) og Anne Valentina Berthelsen (SF):

Forespørgsel nr. F 51 (Vil transportministeren og indenrigs- og boligministeren som opfølgning på høringen i Transportudvalget den 24. februar 2021 om lokalbanernes økonomi, der ligger under regionernes ansvar, redegøre for regeringens holdning til, hvordan en mulig fremtidig finansiering af lokalbaner kan se ud, herunder forholde sig til, at flere lokalbaner står foran at skulle have udskiftet skinnerne med deraf følgende store anlægsudgifter for regionerne til følge?).

Peder Hvelplund (EL) og Pernille Skipper (EL):

Hasteforespørgsel nr. F 52 (Vil regeringen redegøre for udfordringer og risici forbundet med at indgå aftale om en vaccineproduktion med Israel og Østrig og redegøre for mulighederne for at etablere en dansk eller nordisk offentlig vaccineproduktion med henblik på at styrke det nationale sundhedsberedskab?).

Titlerne på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om kontant og skattefri udbetaling af efterlønsbidrag og fleksydelsesbidrag i 2022.

Af beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard).
(Fremsættelse 03.03.2021).

Kl. 10:00

Forhandling

Første næstformand (Karen Ellemann):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører er fra Socialdemokratiet: Hr. Henrik Møller.

Kl. 10:01

(Ordfører)

Henrik Møller (S):

Tak. Det her er jo et forslag, som udspringer af den aftale, som er indgået om ret til tidlig pension. Det bliver nu muligt at få udbetalt sit efterlønsbidrag eller sin fleksydelse skattefrit, hvis man ikke har nået efterlønsalderen eller pensionsalderen. Jeg tror, det er rigtig vigtigt i dag at understrege, at det her er frivillig ordning. På den måde kan man sige, at den er meget liberal, fordi den giver større valgfrihed til den enkelte i forhold til at træffe nogle valg. Men det er vigtigt at understrege, at det er en ordning, som man selv kan vælge. Der er altså ikke noget krav, der er ikke nogen forpligtigelser til det her.

Når jeg siger det, er det jo, fordi der selvfølgelig er indbygget nogle problemstillinger og nogle udfordringer, der kan være for den enkelte, i forhold til, når man får udbetalt det her beløb, hvilken status og stilling man så har efterfølgende i forhold til mulighederne bl.a. for tidlig pension osv.

Derfor skal der også lyde en meget stor anbefaling til dem, som det kommer til at vedrøre her, om, at man i hvert fald undersøger meget grundigt, hvilke konsekvenser en udbetaling vil få på længere sigt, i forhold til de muligheder, der er. Men der er som sagt ikke noget krav om, at man skal have udbetalt det her. Man kan jo godt vente til et senere tidspunkt og så betale de 30 pct. i skat af det bidrag, der ligger. Så det tror jeg som sagt igen er vigtigt at understrege: Det er en frivillig ordning, og når man træffer nogle valg, har det også nogle konsekvenser. Der er det bare vigtigt, at de enkelte på en eller anden måde er meget med på, hvilke konsekvenser et sådant valg kan få. Men ellers synes vi fra Socialdemokratiets side, at det er en god ordning, og vi vil anbefale lovforslaget.

Kl. 10:03

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører står klar, og det er Venstres ordfører, hr. Hans Andersen. Velkommen.

Kl. 10:03

(Ordfører)

Hans Andersen (V):

Tak for det. Så fandt vi den, den berømte nål i høstakken, for selv om vi i Venstre ikke har mange roser til hele Arnepensionen, er vi alligevel glade for, at regeringen og partierne bag den tidlige

pension til Arne hiver et gammelt Venstreforslag op af hatten. Det skulderklap vil jeg gerne modtage på vegne af Venstre.

Det er jo nemlig sådan, at vi flere gange tidligere har indført perioder, hvor man kunne få udbetalt efterløns- og/eller fleksydelsesbidraget kontant og skattefrit. Det gjorde vi med aftalen om senere tilbagetrækning tilbage i maj 2011 og igen i 2017 i forbindelse med aftalen om flere år på arbejdsmarkedet. I begge tilfælde var det med en Venstrestatsminister for bordenden. Sidstnævnte aftale var endda med voldsom modstand fra den nuværende regering og dens støttepartier, men alle har lov til at blive klogere, så det glæder vi os også over at der er flere partier der er blevet i dag.

Vi så selvfølgelig gerne, at regeringen fik lidt mere fart på i forhold til at præsentere initiativer, der kan øge arbejdsudbuddet, når nu man har reduceret det så voldsom ved at indføre en ny overførselsindkomst. Men det har regeringspartiet, Socialdemokratiet, jo også forpligtet sig til, så vi ser meget frem til den proces. Og vi bidrager gerne til det og kommer gerne med forslag, når nu regeringen er gået om bord i at bruge og genbruge gamle Venstreforslag. Så vi støtter selvfølgelig op omkring vores egen politik og stemmer derfor også for lovforslaget. Tak.

Kl. 10:06

Første næstformand (Karen Ellemann):

Til Venstres ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører står klar, det er Dansk Folkepartis ordfører, og det er hr. Bent Bøgsted.

Kl. 10:06

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Tak for det, formand. Jeg vil da starte med at sige, at jeg synes, det er rart, at Dansk Folkeparti kan levere noget til en aftale som den her, som Venstre kan stemme for, selv om de ikke er med i aftalen. Da vi indleverede vores forslag til beskæftigelsesministeren vedrørende udbetaling af efterlønsbidraget, var vi ret overbeviste om, at Venstre ville sige: Ja, endelig! Der var alligevel noget i den der Arnepension, som Venstre kunne støtte, og det var der så også. Så fint med det, og tak til Venstre for, at de støtter det her.

Det her forslag om udbetaling af efterlønsbidrag er, som hr. Henrik Møller fra S sagde, nemlig et forslag, hvor man skal være meget varsom. Man skal undersøge og kigge godt efter, hvad forhold man har, for det betyder noget. Hvis man vil gå tidligt på pension og stadig væk har indbetalt til efterlønnen og kører det der, er det jo en fordel, at man så får efterlønnen udbetalt, fordi så har man samlet et større beløb. Hvis man vælger at gå på efterløn i stedet at gå på tidlig pension og man så har en hel del pensionsopsparing, bliver den modregnet i efterlønnen.

Gevinsten og fordelene ligger i, at man netop undgår modregning ved at få efterlønnen udbetalt og så gå på tidlig pension. Men der er trods alt nogle, der har indbetalt til efterløn, der måske ikke har nogen pensionsopsparing, de har måske kun ATP, de har ikke formået at få noget arbejdsmarkedspension eller privat pensionsopsparing eller sådan noget, ikke noget, der er noget, der skal modregnes, og så vil det være en fordel at beholde efterlønnen frem for tidlig pension. Det skal man bare lige være opmærksom på, og derfor skal man ikke bare sige: Jamen nu skal vi have pengene udbetalt, hvis det er det, man ser på. For hvis man ikke har nogen pensionsopsparing, der skal modregnes, ville man få mere ud af det, hvis man fik den fulde efterløn, frem for at gå tidligt på pension. Så det er en overvejelse, man skal gøre sig.

Det bliver sådan, at man fra den 1. januar 2022 til den 30. juni 2022 kan søge om at få efterlønnen udbetalt, og hvor mange der så vil benytte sig af det, må tiden jo vise. Jeg ved, at der er nogle, der har ønske om at få den udbetalt, selv om de ikke tænker på at gå tidligt på pension, men de vil egentlig gerne have den udbetalt her

og nu, fordi de aldrig kommer til at gå på efterløn. Så vil de gerne kunne vælge, at de kan få den udbetalt, og det valg giver vi folk. Der er ikke nogen tvang i det her, det er folks eget frie ønske, hvorvidt de vil have efterlønnen udbetalt. Og det skal heller ikke være en tvang, sådan at man siger: Du skal beholde din efterløn. Det er folks eget valg, og det er det, der ligger i det her. De sidste to gange, hvor man fik den udbetalt – det var i 2012, og det var i 2018, man kunne få den udbetalt – var der faktisk rigtig mange, der ønskede at få pengene udbetalt, og det er kun godt, det er som sagt folks egen vilje.

Der har været nogle bemærkninger i høringssvarene om dem, der er født i 1961 og 1962, for hvem man endnu ikke kunne sige, om de kunne få tidlig pension. Det er også rigtigt nok. Der er et par årgange her, hvor det ikke er helt klart, om de kan få tidlig pension og få den udbetalt, men fra Dansk Folkepartis side, vil vi ikke udelukke, at vi kan lave sådan en ordning igen. Det her er skattefri udbetaling, men hvis man ikke får den skattefri udbetaling, kan man godt få pengene udbetalt alligevel, blot man betaler 30 pct. Men det er tredje gang, vi laver en ordning om frivilligt at få efterlønnen udbetalt, og som sagt vil vi i Dansk Folkeparti ikke udelukke, at vi senere, måske om 1, 2, 3 eller 4 år, vælger at sige, at nu laver vi en omgang mere, hvor man kan få den udbetalt. Det kommer lidt an på, hvor stor en succes ordningen med tidlig pension får, og det kan vi ikke vurderer endnu. Men vælger man at gå på efterløn, og har man store pensionsudbetalinger, der bliver modregnet af efterlønnen, så er det en klar fordel at få de her penge udbetalt nu og her og så køre på almindelig pensionsopsparing, gemme de her penge og måske gå på tidlig pension, eller bare gemme pengene, man behøver ikke engang at have ret til tidlig pension for at gå på efterløn. Det kan godt være en fordel alligevel at få dem udbetalt, hvis man har store pensionsudbetalinger.

Så Dansk Folkeparti støtter selvfølgelig det forslag, vi selv har været med til at lave.

Kl. 10:11

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Socialistisk Folkeparti, og det er fru Theresa Berg Andersen.

Kl. 10:11

(Ordfører)

Theresa Berg Andersen (SF):

Tak for ordet. For en god ordens skyld skal jeg nævne, at jeg tager den her førstebehandling for min kollega, SF's beskæftigelsesordfører, Karsten Hønge, så lige nu er jeg Karsten Hønge. L 183 er en del af udmøntningen af den aftale om tidlig pension fra efteråret 2020, hvor et flertal blev enige om, at mennesker, der havde været flest år på arbejdsmarkedet, skulle have mulighed for at trække sig tilbage. Det er en ny rettighed og en retfærdighed, som vi i SF er rigtig glade for.

Med det her lovforslag bliver det muligt for dem, der har sparet op til efterløn, at få sit efterlønsbidrag udbetalt kontant og skattefrit, og personer i fleksydelsesordningen får en tilsvarende mulighed for at få fleksydelsesbidraget udbetalt, også kontant og skattefrit. Konkret vil medlemmerne af efterlønsordningen, som ikke har nået en efterlønsalder, fra den 1. januar 2022 til den 30. juni 2022 kunne søge om udbetaling og til gengæld træde ud af ordningen. Det giver en fleksibilitet og en valgfrihed for borgerne, og SF støtter derfor forslaget.

Kl. 10:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører, og tak for at gøre klar til den næste ordfører. Den næste ordfører kommer fra Det Radikale Venstre, og det er fru Samira Nawa.

Kl. 10:13

(Ordfører)

Samira Nawa (RV):

Mange tak. Lovforslaget her udspringer af den berømte – for nogen berømte, for andre berygtede – Arneaftale, og helt specifikt handler det om udbetaling af efterlønsbidraget. Venstres ordfører var på tallerstolen for at tage credit for, at det var et gammelt Venstreforslag, og jeg vil så gerne nævne, at det også er et gammelt Radikale Venstre-forslag. Så jeg stiller mig op i køen af dem, der ønsker at modtage skulderklap og anerkendelse for, at det her lovforslag kommer igennem, og det bliver selvfølgelig med Radikale Venstres støtte. Tak.

Kl. 10:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mange tak til den radikale ordfører. Den næste ordfører er klar, og det er Enhedslistens ordfører, og det er fru Jette Gottlieb.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Se, den her lov er jo en del af den aftale, der blev indgået om tidlig pension, og Enhedslisten stemmer selvfølgelig for den. Det er en vigtig aftale for alle lønmodtagere, som har et langt og hårdt arbejdsliv, og det er jo også et plaster på det sår, som regeringen og de borgerlige gjorde dybere, da de samme dag hævdede pensionsalderen til 69 år for 3,8 millioner borgere. I Enhedslisten har vi ikke noget imod, at pengene, som lønmodtagerne i årevis har indbetalt i efterlønsbidrag og fleksydelsesbidrag, kommer tilbage i deres lommer, og det er jo også kun rimeligt, at det er skattefrit. Men til gengæld vil vi gerne have en forsikring fra ministeren om, at der faktisk ikke på nogen måde ved den udbetaling kan modregnes i overførselsindkomster, hverken for den pågældende selv eller for en ægtefælle eller en samlever, der er på overførselsindkomst. Sådan en garanti vil vi gerne have i ministerens tale.

Om det så er klogt af den enkelte at indkassere sit indbetalte bidrag, er jo en helt anden sag, men der noterer vi os med tilfredshed, at der står i bemærkningerne, at a-kasserne ikke skal rådgive om, hvad der er bedst økonomisk. Der er jo ingen, der ved, hvad fremtiden kan bringe af sygdom og arbejdsløshed og død og lignende. Men med de bemærkninger kan Enhedslisten altså tilslutte sig forslaget.

Kl. 10:15

Første næstformand (Karen Ellemann):

Mange tak til Enhedslistens ordfører. Der er ikke nogen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Det Konservative Folkeparti, og det er fru Birgitte Bergman. Velkommen.

Kl. 10:15

(Ordfører)

Birgitte Bergman (KF):

Tak for det. Som sagt er lovforslaget her en udmøntning af aftalen om ret til tidlig pension, som regeringen har indgået med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten. Det Konservative Folkeparti er, som I ved, ikke en del af aftalen. Med aftalen om tidlig pension hiver regeringen sunde og raske mennesker ud af arbejdsmarkedet før tid. Når man ser på de økonomiske konsekvenser, er de store; vi taler om en milliarddyr aftale, som koster næsten

10.000 arbejdspladser. Og det kan jo i den grad undre, når vi står i en situation, hvor vi sammen laver hjælpepakker og aftaler om genopretning af økonomien, mens regeringen samtidig gennemfører en aftale som denne, der sætter økonomien i bakgear.

Når det så er sagt, har Det Konservative Folkeparti faktisk selv foreslået en skattefri udbetaling af efterlønnen i forbindelse med vores finanslovsforslag fra 2021, hvor vi foreslår et stop for tilgangen til efterløn fra 2024. Efterlønsordningen fjerner nemlig rutinerede hænder fra arbejdsmarkedet, som ellers kunne bidrage i længere tid. Vi mener ellers, at efterlønsreformen var et vigtigt skridt hen imod et bedre arbejdsmarked. En fuld afskaffelse ville give en større økonomisk gevinst for Danmark. Vores forslag øger beskæftigelsen med 12.000 personer og øger velstanden for 9 mia. kr.

Når det er sagt, kan alle jo ikke fremlægge en lige så fornuftig og fremsynet politik som Det Konservative Folkeparti. Men derfor tager vi, hvad vi kan få, når regeringen fremlægger en politik, som vi kan se os selv i, og selv om lovforslaget er fremsat på en ærgerlig baggrund, så støtter Det Konservative Folkeparti regeringens forslag om en kontant og skattefri udbetaling af efterløns- og fleksydelsesbidraget.

Kl. 10:17

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den konservative ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Vil ordføreren være venlig at gøre talerstolen klar til den næste taler? Tak.

Da jeg ikke ser nogen ordfører fra Nye Borgerlige og heller ikke fra Liberal Alliance, er jeg klar til at give ordet til beskæftigelsesministeren. Velkommen.

Kl. 10:18

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg vil gerne takke for behandlingen af lovforslaget i dag. Som det fremgår af lovforslaget, gives der mulighed for, at medlemmer af efterlønsordningen og fleksydelsesordningen, som ikke har nået efterlønsalderen pr. 1. januar 2020, kan få tilbagebetalt deres tidligere indbetalte bidrag på skattemæssigt gunstige vilkår. Det vil være muligt at ansøge om udbetalingen i det første halvår af 2022.

Muligheden skal give alle medlemmer af efterlønsordningen og fleksydelsesordningen gode muligheder for at justere deres tilbagetrækningsbeslutning, i lyset af at der er indført en ny ret til tidlig pension. Der er, som flere ordførere også lægger vægt på, tale om en mulighed for frivillig framelding af efterlønsordningen, som skal understøtte, at man kan vælge det, der passer bedst ind i ens personlige og arbejdsmæssige forhold. Muligheden for skattefri udbetaling i 2022 er tilrettelagt efter de samme principper som muligheden for kontant og skattefri udbetaling i henholdsvis 2012 og 2018.

Det er vigtigt, at de personer, som vælger at udtræde af efterlønsordningen eller fleksydelsesordningen, er klar over, hvilke konsekvenser det har for fremtiden. Arbejdsløshedskasserne og Udbetaling Danmark får derfor pligt til at informere de personer, som har mulighed for den kontante og skattefri udbetaling, om konsekvenserne af fravalget.

Lovforslaget indeholder også en præcisering af reglerne om tidlig pension, som under arbejdet med at implementere tidlig pension har vist sig at være nødvendig. Det vedrører en tilføjelse til de ydelser under aktivering, som kan medregnes til at opfylde kravet om anciennitet for retten til tidlig pension.

Igen vil jeg gerne takke for behandlingen af lovforslaget. Det glæder mig, at selv om en række af de partier, der har tilkendegivet støtte til lovforslaget, ikke er med i selve aftalen, så kan de alligevel godt se fornuften i at give folk muligheden for at få deres efterlønsbidrag udbetalt skattefrit, når nu man har en anden og rigtig, rigtig god mulighed for at træde ud af arbejdsmarkedet, hvis man har haft et langt og hårdt arbejdsliv. Tak for ordet.

Kl. 10:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Der er ønske om en kort bemærkning til ministeren, og det er fra fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:20

Jette Gottlieb (EL):

Belært af spor, der skræmmer, vil jeg lige spørge ministeren, om han kan garantere, at der ikke under nogen omstændigheder kan ske modregning i nogen ydelse som følge af udbetalingen af efterlønsbidragene. Og det gælder selvfølgelig både den pågældende selv og den pågældendes pårørende, som kan være på overførselsindkomster.

Mit ønske er, at ministeren kan garantere, at der ikke kan ske modregning i den slags ydelser ved udbetalingen af efterlønsbidrag.

Kl. 10:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:20

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Altså, når der ses bort fra hjælp i kontanthjælpssystemet, er det som regel kun skattepligtige udbetalinger, der medfører fradrag i de forskellige forsørgelsesydelse. Men da efterlønsbidragene i første halvår 2022 udbetales uden skattepligt, vil de ikke medføre fradrag i offentlige forsørgelsesydelse. Derudover er retten til offentlige forsørgelsesydelse – bortset fra kontanthjælp – jo ikke formueafhængige, og der vil på bekendtgørelsesniveau blive fastsat regler om, at udbetalingen af efterløns- og fleksydelsesbidrag i 2022, samtidig med at personen får hjælp i kontanthjælpssystemet, ikke skal medføre fradrag i kontanthjælpen.

Det håber jeg var et tilstrækkeligt svar til fru Jette Gottlieb.

Kl. 10:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Jette Gottlieb.

Kl. 10:21

Jette Gottlieb (EL):

Det er et rigtig godt svar. Jeg vil bare lige være sikker på, at det også gælder ægtefæller, der eventuelt måtte være på ydelse.

Kl. 10:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:21

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Det er i hvert fald en problemstilling, som vi er opmærksomme på, og som vi også kan vende tilbage til i forbindelse med bekendtgørelsesudstedelsen. Jeg tør for at være helt ærlig ikke på stående fod at udstede nogen garantier – mest af alt i lyset af de diskussioner, vi har haft om feriemidlerne osv. Men hensigten er jo, at man ikke skal modregnes. Så hvis fru Jette Gottlieb tillader det, vil jeg love at vende tilbage til det spørgsmål.

Kl. 10:22

Første næstformand (Karen Ellemann):

Der er yderligere en kort bemærkning til ministeren. Den er til hr. Bent Bøgsted, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Bent Bøgsted (DF):

Det er egentlig bare for at følge op på det, fru Jette Gottlieb siger. Vi kunne jo få svar på det her op til andenbehandlingen, så det indgår som et spørgsmål i forbindelse med lovbehandlingen. Vi kunne få et svar, inden vi skal andenbehandle forslaget. Hvis ministeren kunne garantere, at det svar kommer til andenbehandlingen, ville det være fint.

Kl. 10:22

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:22

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Det vil vi selvfølgelig sørge for bliver behandlet som et spørgsmål frem mod andenbehandlingen.

Kl. 10:22

Første næstformand (Karen Ellemann):

Så er der ikke flere korte bemærkninger til ministeren. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Kl. 10:23

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Beskæftigelsesudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 106:
Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af reglerne for
kønsopdelt lønstatistik.**

Af Astrid Carøe (SF) m.fl.
(Fremsættelse 15.12.2020).

Kl. 10:23

Forhandling**Første næstformand (Karen Ellemann):**

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er beskæftigelsesministeren.

Kl. 10:23

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Mange tak for det, og også tak til fru Astrid Carøe m.fl. for at fremsætte det her beslutningsforslag. Med beslutningsforslaget, som vi i dag skal behandle, ønsker SF at udvide reglerne for, hvilke virksomheder der er omfattet af reglerne om kønsopdelt lønstatistik. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at manglende ligeløn mellem kvinder og mænd fortsat er en udfordring. Lønforskellen mellem kvinder og mænd er stadig væk på ca. 14 pct. på tværs af arbejdsmarkedet, og årsagerne til det er ikke simple.

Lønforskellen hænger især sammen med, at arbejdsmarkedet er meget kønsopdelt, både i forhold til brancher og sektorer, men også i forhold til ledelsesposter. Her spiller uddannelse også ind, for der er fortsat stor forskel på, hvilken uddannelsesretning kvinder og mænd vælger. Samtidig tager kvinder mere forældreorlov og er i højere grad på deltid. Uligeløn er ikke et simpelt problem, og det kan ikke løses med et snuptag, men det fortjener seriøs opmærksomhed.

Derfor skal vi sætte ind på flere fronter. Regeringen er i gang på en række områder. I forhold til uddannelse planlægger jeg i år at eta-

blere en alliance med bl.a. erhvervsuddannelserne og organisationer på arbejdsmarkedet, der skal fremme ligestilling på erhvervsuddannelserne, både blandt håndværkere og sosu'ere. Og med teknologipagten arbejder regeringen, erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne målrettet for at få flere unge kvinder til at vælge STEM-uddannelserne. Vi kommer også til at fremsætte et lovforslag, der skal understøtte virksomheders og organisationers arbejde med at fremme en mere ligelig kønsfordeling i bestyrelser og ledelse.

Så ønsker regeringen, at flere fædre tager mere orlov. Jeg havde helst set, at EU ikke havde lovgivet om øremærket barsel; den slags foretrækker vi at aftale i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Men når det er sagt, går regeringen naturligvis konstruktivt ind i at implementere orlovsdirektivet på en sådan måde, at fædre samlet set kommer til at få og også bruge mere orlov. Vi har indført en barselsordning for selvstændige, der skal gøre det lettere for ikke mindst kvinder at have egen virksomhed. Den trådte i kraft her den 1. januar 2021.

Men der er også mindre greb, der kan gøre en forskel. F.eks. er Arbejdstilsynets bekendtgørelse om skurvognes badefaciliteter blevet ændret, så der er skabt bedre rammer for kvindelige håndværkere. En opblødning på det kønsopdelte uddannelsesvalg og arbejdsmarked kræver en indsats fra flere aktører og ikke mindst fra arbejdsmarkedets parter. Mange brancher arbejder allerede aktivt med at bryde kønsopdelingen. Eksempelvis har danske rederier udarbejdet et charter, der skal få flere kvinder i shipping, også i ledelseslaget. Og på transportområdet arbejder de aktivt for at tiltrække flere kvinder til sektoren. Bygge- og anlægsbranchen har udarbejdet en vejledning til gravide malere, der skal håndtere tunge løft, svære arbejdsstillinger og kemikalier, og de har flere vejledninger til andre håndværk på vej. Det er den slags initiativer, der er brug for rundtom i brancher og erhvervsliv, hvis vi skal bryde kønsopdelingen på arbejdsmarkedet.

Også arbejdsmarkedets parter tager et ansvar. F.eks. har Dansk Håndværk og 3F indgået en ny overenskomst med fuld løn til kvindelige håndværkere, når de går på barsel – netop for at tiltrække flere kvinder til et traditionelt mandedomineret fag. Og på det kommunale og regionale område er man igen blevet enige om at afsætte midler til en ligelønspulje. Synlighed og information om mænds og kvinders aflønning og en styrket ligelønsindsats på alle niveauer er relevante greb for at fremme ligeløn.

Europa-Kommissionen har netop fremlagt sit udspil, herunder et forslag til et nyt direktiv, der skal styrke håndhævelsen af EU's ligelønsprincip og sikre gennemsigtighed i løndannelsen. Forslaget er allerede af Folketinget gjort til en såkaldt prioriteret sag, og jeg ser frem til snarest at sende et grund- og nærhedsnotat, der redegør nærmere for forslagens indhold, dets konsekvenser og regeringens foreløbige holdning. Førstehåndsindtrykket er, at der er tale om et omfattende, vidtgående og ambitiøst forslag fra Kommissionen, og det vil vi nu se nærmere på, også i samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Og jeg ser frem til at arbejde tæt sammen med Folketinget i den sag.

Derudover er jeg indstillet på, at vi ser på, om vi skal stramme de nationale regler, men også giver os tid til det for at vurdere konsekvenserne af de foreslåede nye EU-regler. Jeg vil derfor gerne give håndslag på at invitere Folketingets partier til en drøftelse på baggrund af den viden, vi har om, hvad der fungerer på området. Samtidig er der behov for, at vi nu får læst os nærmere ned i direktivforslaget og set på konsekvenserne for den danske lovgivning. Den proces sætter vi i gang allerede nu. Jeg vil derfor indkalde til drøftelser efter sommerferien, og på den baggrund kan regeringen ikke for nuværende støtte vedtagelsen af det fremsatte forslag. Tak for ordet.

Kl. 10:29

Kl. 10:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Der er ønske om en kort bemærkning fra fru Astrid Carøe, SF. Værsgo.

Kl. 10:29

Astrid Carøe (SF):

Tak for det, og tak for de mange tilkendegivelser om, hvordan vi kan fremme ligestillingen på arbejdsmarkedet. Det er rigtig godt at høre, at regeringen er ambitiøs på det her, men jeg ærgrer mig over, at regeringen ikke kan støtte op om det her lovforslag, som vores partier jo også tidligere har indført, men som den borgerlige regering afskaffede det igen. Og det undrer mig faktisk også, for i et interview i Politiken i august 2019 sagde daværende ligestillingsminister Mogens Jensen, at regeringen netop ville genindføre det her med de kønsopdelte lønstatistikker til de små og mellemstore virksomheder. Så er det stadig væk regeringens intention, og skal vi så dermed bare vente yderligere, for så vil det sige, at der så er gået 2 år siden det her interview i Politiken, eller har man trukket den her udtalelse om, at man ikke længere vil genindføre de her kønsopdelte lønstatistikker, tilbage?

Kl. 10:30

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:30

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Nej, jeg har hverken gjort op med den tidligere udtalelse fra den tidligere ligestillingsminister eller planer om, at vi ikke skal indføre det. Det, som vi lægger til grund for vores holdning til beslutningsforslaget i dag, er, at jeg synes, det er vigtigt, at det bliver set i sammenhæng med en eventuel både stillingtagen og potentiel implementering af det EU-direktiv om ligeløn, hvorfor det skal tænkes ind i ét, og mit forslag som minister til Folketingets partier er, at vi tager en samlet drøftelse af det, når vi også har en vurdering af direktivets rækkevidde. Det møde vil jeg indkalde til, for der regner vi med, at vi er langt nok i processen efter sommerferien. Så fru Astrid Carøe skal ikke betragte det som en fravigelse af det, den tidligere ligestillingsminister har sagt.

Kl. 10:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Astrid Carøe.

Kl. 10:31

Astrid Carøe (SF):

Det er jeg glad for at høre. Men jeg er godt nok ærgerlig over, at der skal gå så lang tid, og jeg tænker ikke, at det her lille forslag vil rykke vildt meget ved den implementering, vi også skal i gang med for EU, som vi også er rigtig glade for i SF.

Jeg kunne godt tænke mig at stille et andet forslag. Ministeren siger, at rigtig meget af uligelønnen på arbejdsmarkedet skyldes det kønsopdelte arbejdsmarked, og det er jeg sådan set enig i, men hvis man kontrollerer for uddannelse, branche, stillingsbetegnelse osv., er der altså stadig væk en lønforskel tilbage på 4-7 pct., og det kan altså ikke forklares med, at mænd har flere lederstillinger end kvinder. Så er det ikke nødvendigt for at komme den del til livs, at vi får mere gennemsigtighed i forhold til kønsopdelte lønstatistikker og rigtig gerne også andre tiltag for mere gennemsigtighed for lønningerne på arbejdsmarkedet?

Kl. 10:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Vi går uforbeholdt ind i diskussioner om de værktøjer, der kan bruges for at mindske det løngab, der er mellem mænd og kvinder. Men det, som jeg også sagde i min tale her, var, at der er en hel del af det, som simpelt hen også skyldes den strukturelle årsag til, at vi har kønsopdelte arbejdsmarked. Mænd og kvinder har forskellige fag, kvinder arbejder mere deltid, en væsentlig forklaring er jo også, at kvinder er længere tid væk af flere omgange fra arbejdsmarkedet og derved mister lønanciennitet og for den sags skyld også pensionsopsparing. Så vi er ikke på forhånd ideologiske modstandere af forskellige greb, men det skal give mening, og det er også vigtigt for mig at sige, at det er noget, der skal gøres i meget tæt samklang med arbejdsmarkedets parter.

Kl. 10:32

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til hr. Bent Bøgsted, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:32

Bent Bøgsted (DF):

Tak. Det, der får mig til at spørge, er det, ministeren sagde om den sociale søjle. Vi var inde på den sociale søjle, og der indgav vi jo en indstilling til EU, og det var Socialdemokratiet også med til, om, at det var i strid med nærhedsprincippet. Alligevel snakker ministeren om, at man skal arbejde videre ud fra det EU-direktiv om den sociale søjle, og som vi her i Folketinget egentlig har sagt nej til i den forbindelse. Derfor skal jeg lige have helt styr på, hvad det egentlig er, ministeren vil arbejde med, og om det er noget, hvor man, selv om vi har sagt nej til det, fordi det strider mod nærhedsprincippet – det blev jo stemt ned; der var ikke flertal for det – bare underlægger sig EU og siger: Okay, så er det det, vi skal arbejde videre med, altså det, EU kommer med.

Kl. 10:33

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:33

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Vi har ikke endnu oversendt det, man kalder et grund- og nærhedsnotat til Folketinget, hvor vi vurderer, om nærhedsprincippet er overholdt i det nye forslag om ligeløn fra Kommissionen af. Men det er rigtigt, som hr. Bent Bøgsted siger, at der er en række forskellige reguleringer fra EU's side, som jo desværre, må jeg sige, og beklageligt rækker ind over de grænser, vi har, i forhold til at vi gerne vil have, at arbejdsmarkedets parter selv skal knække nødderne, selv skal løse udfordringerne og selv aftale sig frem til det.

Et godt eksempel på det er jo også det direktiv, der blev fremsat omkring mindsteløn, hvor vi jo bl.a. sagde, at vi mente, at det var tvivlsomt, hvorvidt nærhedsprincippet var iagttaget, og hvor vi også mener, at det er tvivlsomt, hvorvidt der overhovedet er klar hjemmel til forslaget. Det er jo en diskussion, der lige nu pågår, og det kan sagtens være, at vi får den samme diskussion omkring det nyeste direktivforslag, som er på ligelønsområdet.

Kl. 10:34

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Bent Bøgsted.

Kl. 10:34

Bent Bøgsted (DF):

Det er bare, fordi den sociale søjle jo omhandler 27 lande med 27 forskellige arbejdsmarkeder, hvor vi har 27 forskellige måder at

håndtere det på og måske også 27 forskellige måder at forhandle løn på. Og hvis vi så siger, at EU-direktivet skal gælde for alle lande, skal vi være underlagt de samme regler, vel vidende at det overhovedet aldrig nogen sinde kommer til at kunne lade sig gøre, når der er 27 forskellige arbejdsmarkeder. Så jeg håber, at ministeren vil kigge godt på det og også komme frem til, at det her også er i strid med nærhedsprincippet, og at det her er noget, som arbejdsmarkedets parter i Danmark selv forhandler på plads.

Kl. 10:35

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:35

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Det er jo, jeg havde nær sagt desværre, ikke mig som minister, der har en politisk vurdering af nærhedsprincippet. Det er jo sådan en rent juridisk vurdering. Men når det er sagt, er min politiske holdning og vurdering, at selv om der er en række principper, er vi altså ikke imod, at lønningerne for Europas lønmodtagere gerne må stige, når nu de i så mange år har haltet bagefter, og vi er heller ikke imod EU's ligelønsprincip, men vi synes, det er vigtigt, som hr. Bent Bøgsted også siger, at vi i Danmark insisterer på, at det er arbejdsmarkedets parter, der selv knækker nødderne og aftaler sig frem til de forbedringer og fremskridt, som der er behov for.

Kl. 10:36

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Birgitte Bergman, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:36

Birgitte Bergman (KF):

Tak for det, og tak for redegørelsen. Med den nuværende situation, vi står i, og med det beslutningsforslag, der ligger fra Socialistisk Folkeparti, anerkender ministeren så ikke, at de meget små virksomheder med ti ansatte og derunder står i en meget, meget vanskelig situation lige nu på grund af coronakrisen? Det var det ene spørgsmål, og der er også det her med at skulle lægge ekstraordinære byrder på vores virksomheder lige nu og her.

Det andet, jeg vil sige, handler om: Når jeg dykker ned i de reelle tal fra VIVE-rapporten, de helt dugfriske tal, kan man se, at den uforklarede lønforskel er 1,8 pct., som ikke umiddelbart afspejler forskellen i forhold til branche, sektor og jobtyper. Derfor kan det i virkeligheden undre mig, at vi skal stå og have den her diskussion i dag. Det er så noget helt andet, men det andet, jeg vil spørge ministeren om, er: Mener ministeren ikke, at den personlige løn og ens egen økonomiske situation er en privatsag?

Kl. 10:37

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:37

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg vil først og fremmest sige, at jo, jeg anerkender, at mange små virksomheder har store udfordringer. Det er jo klart, at uanset hvordan eller hvornår vi i Folketinget måtte nå til enighed om en model for at skabe gennemsigtighed i lønstatistik, skal det være så lidt byrdefuldt som overhovedet muligt. Heldigvis er vi jo også i forhold til mange virksomheder så gennemdigitaliseret et samfund, at jeg ikke umiddelbart har et indtryk af, at det vil skabe store byrder.

Så er der det andet spørgsmål, som handler om VIVE-rapporten. Altså, jeg ved godt, der har været meget diskussion om det her, hvor mange lægger vægt på, at fordi den konkluderer, at den uforklarede

lønforskel kun er 2 pct., så er lønforskellen kun 2 pct., men det ændrer jo ikke ved de resterende 12 pct., for lønforskellen er jo stadig væk 14 pct. i alt. De resterende 12 pct. er forklarlige og skyldes derved strukturer, som vi kender, og som vi også over tid kan gøre noget ved. Og ja, selvfølgelig er løn en privatsag, men når man kan se, at der er en strukturel udfordring i, at der er meget stor forskel på lønnen mellem mænd og kvinder af alle mulige årsager, så mener jeg også, at vi har en pligt til at adressere det politisk.

Kl. 10:38

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Birgitte Bergman.

Kl. 10:38

Birgitte Bergman (KF):

I forhold til det her med at have en pligt til at adressere det politisk vil jeg sige, at jeg deler helt, at der er noget, vi kan gøre på uddannelsesområdet, både når det gælder STEM-uddannelser, og når det gælder erhvervsuddannelser. Det deler jeg fuldstændig, og jeg tror, det er helt dernede, vi skal starte, for at komme det her til livs. Men hvornår er nok nok? Altså, hvad er nok for ministeren? Er det, fordi der skal være 50 pct. af begge køn? Eller hvornår er nok nok? For der vil jo altid, tror jeg, være en eller anden form for differens i statistikken, fordi vi som mænd og kvinder vælger anderledes. Så jeg spørger bare, hvornår nok er nok.

Kl. 10:39

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:39

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Jamen jeg tror, du har fuldstændig ret i, at mennesker vælger forskelligt. Mennesker har forskellige interesser. Mennesker har forskellige talenter. Det, der er afgørende for mig som en socialdemokratisk ligestillingsminister, er, at der ikke er nogen, der er begrænset i at udleve hverken deres talent i forhold til at få den løn, som de et eller andet sted også er værd, eller for den sags skyld udleve deres drømme og interesser på baggrund af deres køn eller alt muligt andet. Det er det afgørende.

Kl. 10:39

Første næstformand (Karen Ellemann):

Jeg tror, ministeren mente, at *ordføreren* havde ret (*Beskæftigelsesministeren* (Peter Hummelgaard): Ja, undskyld). Det er det med den direkte tiltale – det er noget vanskeligt noget.

Den næste, der gerne vil have ordet, er fru Samira Nawa, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 10:39

Samira Nawa (RV):

Tak. Ligesom SF's ordfører kan jeg også ærgre mig over, at det her bliver sparket lidt ud i fremtiden, for regeringen har jo siddet i snart 2 år, og det er ikke første gang, at det her forslag kommer op. Det har været oppe de sidste par gange, der har været kvindernes internationale kampdag. Radikale Venstre har selv sparket det ind. Og jeg synes, at man hører den her egentlig okay modtagelse fra regeringen, men nu bliver det så alligevel skudt en ekstra gang. Det ærgrer mig, og jeg vil egentlig høre, hvad regeringen og ministeren har af ambitioner i forhold til ligeløn. For man har ikke selv sat noget i værk, men venter på, at der kommer beslutningsforslag, og så indkalde til drøftelse på baggrund af det. Men hvad er egentlig regeringens egne ambitioner, for jeg hører en erkendelse af, at der er en udfordring?

Kl. 10:40

Kl. 10:43

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:40

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Først må jeg sige, at jeg ikke kan genkende billedet af, at regeringen ikke har foretaget sig noget på ligelønsområdet. Det kan jo sagtens være, at man kan mene, at regeringen ikke er ambitiøs nok eller ikke går hurtigt nok frem osv., men jeg synes ikke, det er rigtigt, at regeringen ikke har foretaget sig noget. Vi har jo foretaget en lang række forskellige greb, som alt sammen kommer til at bidrage til at skabe bedre ligestilling på arbejdsmarkedet og derved også bedre ligeløn. Vores barselsudligning for selvstændige er jo ét greb, og den kommende lovgivning om øremærket barsel til mænd er et andet greb. Et tredje greb kommer selvfølgelig til at blive, når vi også skal se på, som vi jo har varslet, øget ligestilling i ledelseslag osv.

Når vi siger, at vi gerne vil se det her i en sammenhæng med det ligelønsdirektiv, der nu er fremlagt, så er det jo selvfølgelig, fordi vi skal analysere grundigt – det er meget vigtigt for os – hvor stor rækkevidden er i det forslag, og om man respekterer parternes autonomi og den måde, vi laver overenskomster på her, men også, at det skal ses i sammenhæng med, om der vil være nogle elementer der, som vi kan risikere at skulle implementere, som lapper ind over hinanden. Og derved kan det jo sagtens potentielt nås at komme med i næste samling, efter at vi har taget drøftelser med partierne – i hvert fald dem, der vil være med – efter sommerferien.

Kl. 10:42

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Samira Nawa.

Kl. 10:42

Samira Nawa (RV):

De drøftelser vil vi så se frem til.

Konservatives ordfører påpegede et bureaukrati, som rammer virksomhederne, der i forvejen er ramt af corona. I den forbindelse vil jeg høre, om ikke ministeren vil bekræfte, at virksomheder, også ned til ti ansatte, sådan som det er i dag, indberetter løn og giver deres information videre til Danmarks Statistik, så det bureaukrati, som man pålægger virksomhederne, er, at de modtager et brev fra Danmarks Statistik med deres egne data retur opdelt på køn.

Kl. 10:42

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:42

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Det ville formentlig nok være sådan, det i praksis ville foregå. Og det var også derfor, at min bemærkning var, at selvfølgelig skal man altid være opmærksom på de administrative byrder, og det synes vi også er vigtigt, men at fordi vi heldigvis er et gennemdigitaliseret samfund, bliver den type af byrder mindre og mindre, når det alene handler om statistik.

Kl. 10:43

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Jette Gottlieb, Enhedslisten. Værsgo.

Jette Gottlieb (EL):

Nu har jeg jo lyttet til alle de besvarelser, der er kommet, om alle de greb, som regeringen har taget. Jeg synes, at det mest beskrivende er, at man hele tiden skubber tingene foran sig.

Det andet, jeg vil sige, er, at det er, som om forslaget ikke er blevet læst. Det er jo et forslag om at skaffe sig en indsigt. Det er jo et forslag om at danne grundlaget for de forhandlinger, der skal foregå. Nu fik vi så lige her i sidste runde at vide, at det bliver efter sommerferien. Men det er jo et forslag om at sikre en viden, som vi har brug for, for at kunne tage de rigtige greb, nemlig en forbedret statistik. Det, der bliver spurgt om i forslaget, er, om vi kan gå tilbage til, at man tager den allerstørste gruppe af danske virksomheder, altså dem med mellem 10 og 35 ansatte, og beder dem om at bidrage til den indsigt, vi har brug for, for at kunne lave de rigtige greb. Jeg spørger ministeren: Er det ikke meget klogt at støtte, at vi får den indsigt?

Kl. 10:44

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:44

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Vi har fra regeringens side vurderet, at det er klogt at tage den drøftelse i sammenhæng med analysen af det nye ligelønsdirektiv fra EU. Og så må jeg jo sige til fru Jette Gottlieb, at det ikke kun er på ligestillingsområdet, at vi har set os nødsaget til at udskyde bestemte tiltag. Det har vi jo gjort på en lang række områder, og det skyldes langt hen ad vejen, at ikke bare regeringen, men hele Folketinget hele det sidste års tid har været svært optaget af håndteringen af en global pandemi og de økonomiske følgevirkninger, den har.

Kl. 10:44

Første næstformand (Karen Ellemann):
Fru Jette Gottlieb.

Kl. 10:45

Jette Gottlieb (EL):

Det har jeg stor respekt for, og det er jeg i øvrigt enig i. Der er mange ting, vi har måttet skubbe foran os. Men det, jeg spørger om, er, om det ikke ville være klogt at skaffe sig den indsigt, der skal danne grundlaget for de forhandlinger og drøftelser, som vi så skal have efter sommerferien, og den indsigt får man gennem en udvidelse af det statistiske grundlag, for hvor får man den ellers fra? Ellers kan vi begynde at få den på det tidspunkt, og det vil så yderligere forsinke det et år. Det er derfor, jeg undrer mig. Jeg indrømmer, at jeg også inddrager argumenter, som jeg hørte på samrådet i går, om, hvordan man skal gribe tingene an. Det kan ikke nytte noget at henvise til, at det hele drejer sig om et kønsmæssigt lige arbejdsmarked, hvor mænd og kvinder har de samme funktioner på arbejdsmarkedet. Det er ikke den eneste faktor, vi kan arbejde videre med.

Kl. 10:45

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:45

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Nu refereres der til samrådet i forgårs, og det samråd handlede jo om en meget relevant problemstilling. Men jeg synes også, at det stod klart både på samrådet og efter samrådet, at det er en endog meget, meget vanskelig øvelse at skulle omdirigere alt det vand, der er løbet gennem åen siden 1969. Og når jeg nævner alle de forskellige tiltag, er det jo selvfølgelig som eksempler på, at vi ikke sidder på

hænderne. Vi tager det alvorligt, at der er lønforskel mellem mænd og kvinder. Vi synes, at det rigtige i den konkrete sag er at se tingene i sammenhæng med den analyse af udspillet fra Kommissionen.

Kl. 10:46

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er til fru Fatma Øktem, Venstre. Værsgo.

Kl. 10:46

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Jeg kan ikke lade være med at tage ordet, fordi jeg har det på den måde, jeg ikke tit har det med regeringen og med ministeren, og det er, at jeg har lyst til at rose ministeren rigtig meget for ministerens svar og tale. Jeg var også ordfører tilbage i 2014, da den daværende socialdemokratiske regering indførte noget lignende, så jeg vil gerne takke ministeren for at have rykket sig og for, at ministeren godt kan se, at det her ikke er en løsning. Det vil jeg meget gerne takke for.

Så har jeg et enkelt spørgsmål. Ministeren siger, at vi efter sommerferien skal gå ind at tale mere om det her område, og at der sker rigtig meget. Det glæder vi os rigtig meget til. Det skal lige siges, at i Venstre er vi meget optagede af at komme så tæt på den uforklarlige procentandel, der er, ligesom alle andre er. Det her er et ret vigtigt område, men det er de rigtige redskaber, vi skal ind at kigge på det med. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren nu, hvor der skal ske så meget på området, både med EU-direktiv, forhandlinger osv., om der stadig væk vil være plads til, at hvis jeg gør en ekstra indsats, der skaber merværdi, så kan jeg også gå ind at søge mere i løn end en kvindelig kollega, selv om vi har samme arbejde, dvs. få mere end den kollega.

Kl. 10:48

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:48

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Først og fremmest vil jeg sige tak for rosen. Jeg tager altid gerne imod – og lapper det i mig – den ros, jeg kan få, men jeg synes også, at det virkede som en lidt selektiv ros. Jeg er glad for rosen, men det, jeg samtidig også fik sagt, er, at vi synes jo, det er vigtigt, at der er længennemsigtighed, også mellem kønnene. Vi støtter ikke det nærværende beslutningsforslag, men synes, det er vigtigt, at vi arbejder videre med det og ser det i sammenhæng med det direktivforslag, som der er på vej nu.

Vi kommer ikke til, og det er vigtigt for mig at understrege, at gå ind på noget tidspunkt og foreslå, at man skal diktere, hvad lønnen skal være for hverken mænd eller kvinder noget som helst sted. Det mener vi grundlæggende er et spørgsmål for arbejdsmarkedets parter, men vi synes jo, at både den forklarlige såvel som den uforklarlige lønforskel mellem mænd og kvinder skal adresseres. Vi skal selvfølgelig, som ordføreren siger, komme så tæt på som muligt for at forstå, hvad den uforklarlige del handler om. Men den forklarlige del ved vi jo en hel del om og kan forsøge at pille ved og skrupe på, og vi kan forsøge at ændre de strukturer, så der ikke er den store lønforskel.

Kl. 10:49

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Fatma Øktem.

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Jeg kan sådan set ikke sige andet, end at jeg igen er meget enig med ministeren. Det er en god dag i dag at kunne være så enig med sin minister.

Jeg spurgte egentlig til, om ministeren vil anerkende, at der godt kan være en forskellig løn, selv om stillingsbetegnelsen er den samme. Vil den elastik være der? Jeg siger ikke, at ministeren skal værdisætte, hvad der bliver lavet, eller lønnen, men jeg vil gerne høre, hvad ministeren mener her: To kvinder er ansat med samme baggrund i samme type stilling. Den ene har lidt flere ambitioner og vil gerne lidt mere og gør også lidt mere og går ind til chefen og forhandler en lidt højere løn, fordi vedkommende yder noget ekstra. Vil der ikke altid være plads til det, eller vil ministeren mene, at det er et problem? Det kunne jeg godt tænke mig at høre, for det er jo noget af det, der sker ude i virkeligheden, som måske også kan være en del af baggrunden for den uforklarlige del.

Kl. 10:50

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:50

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Jeg er jo socialdemokrat, og jeg er ikke kommunist eller alt muligt andet. Vi har ikke det grundsynspunkt, at alle skal have den samme løn i præcis den samme stilling med samme uddannelse. Vi vil jo gerne have, at man måske starter på samme basis, så man kan se, hvad det her egentlig er.

Men det er jo klart, at hvis der er nogen, der så tilegner sig nye kompetencer; nogen, der arbejder mere; nogen, der af den ene eller anden årsag sikrer sig det i enten en privat lønforhandling, i en lokal lønforhandling på arbejdspladsen, eller fordi der i de kollektive overenskomster er taget højde for det, så synes vi da kun, det er naturligt, at der kan være forskel på, hvad man får, afhængigt af hvad det er for en indsats og et ansvar, man så har i sit job.

Kl. 10:51

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste kort bemærkning er fra hr. Sikandar Siddique.

Kl. 10:51

Sikandar Siddique (UFG):

Først og fremmest tak til ministeren. Ministeren er ny på området, i hvert fald er det nyt, at ligestillingsområdet er rykket hen under beskæftigelsesministeren. Derfor vil jeg bare gerne på vegne af Frie Grønne kvittere og sige, at jeg ser frem til samarbejdet for at gøre Danmark til det er ligestillet samfund.

I Frie Grønne arbejder vi intersektionelt i forhold til ligestilling, i forhold til diskriminering. Og derfor er det set ud fra vores perspektiv vigtigt at overveje, hvordan lønforskelle rammer på tværs af alle de forskellige diskrimineringsgrunde, f.eks. etnicitet, køn, funktionalitet.

Der vil jeg bare høre, om det også er en tilgang, som ministeren deler. Kan vi forvente, at ministeren og regeringen også går intersektionelt til spørgsmålet om ligestilling?

Kl. 10:52

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ministeren.

Kl. 10:52

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Altså, det er der ikke nogen tvivl om. Vi er jo *grundlæggende* modstandere af, at der sker nogen form for diskrimination på baggrund af

ens køn, etnicitet, seksualitet eller alle mulige andre årsager, uanset om det gælder, hvilken løn man får, eller om det gælder ens adgang til bestemte job eller uddannelse. Vi er imod diskrimination, og det synspunkt har jeg også et indtryk af, heldigvis, at et bredt flertal i Folketinget deler. Og der vil vi jo gerne på alle mulige måder gøre, hvad vi kan for at komme det til livs. Altså heldigvis er vi jo et land, hvor den form for diskrimination er mindre udbredt, end man kan se andre steder i verden. Men jeg tror heller ikke, man skal være naiv omkring, at den selvfølgelig eksisterer.

Kl. 10:52

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 10:53

Sikandar Siddique (UFG):

Det er jeg utrolig glad for at høre, og derfor vil jeg høre, om ministeren så kunne løfte sløret for noget. Jeg hørte i ministerens tale, at man nu senere vil indkalde Folketingets partier og drøfte de her ligestillingsudfordringer og komme med tiltag. Kan ministeren på nuværende tidspunkt løfte sløret den intersektionelle tilgang, altså den holistiske tilgang, i forhold til om der nogle konkrete tiltag, som viser, at man går intersektionelt til problemstillingen her?

Kl. 10:53

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ministeren.

Kl. 10:53

Beskæftigelsesministeren (Peter Hummelgaard):

Altså, jeg har jeg har ikke på stående fod – og det vil jeg gerne love at komme tilbage til hr. Sikandar Siddique omkring – nogen viden eller forudsætning for at udtale mig om, hvorvidt der eksisterer uligeløn, eksempelvis på baggrund af seksualitet. Altså, det kan sagtens være, der er skrevet rapporter om det, men det er ikke noget, jeg på talerstolen i dag har viden til at udtale mig om. Men som jeg sagde før: Vi er optaget af, at der ikke sker diskrimination på baggrund af folks køn, seksualitet, etnicitet. Og det gælder, uanset om det er i lønspørgsmål eller ens adgang til muligheder i tilværelsen. Så det er vi selvfølgelig altid villige til at drøfte.

Kl. 10:54

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger til ministeren, og vi kan begynde ordførerrækken. Den første ordfører er fra Socialdemokratiet, og det her hr. Lars Aslan Rasmussen.

Kl. 10:55

(Ordfører)

Lars Aslan Rasmussen (S):

Desværre har vi i dagens Danmark stadig manglede ligeløn mellem kønnene. Regeringen er optaget af at bekæmpe lønforskellene mellem mænd og kvinder på det danske arbejdsmarked. I Socialdemokratiet mener vi, at vi fortsat har en opgave i at skabe et samfund, hvor mænd og kvinder reelt har lige muligheder, og hvor køn ikke spiller en afgørende rolle for løn.

Men manglende ligeløn er ikke et simpelt problem med en simpel løsning. Vi har at gøre med en grundlæggende kompleks strukturel udfordring, og jeg tror, at der skal skrues på mange forskellige knapper for at komme problemet til livs.

En af hovedårsagerne til den manglende ligeløn er det kønsopdelte arbejdsmarked. Det kønsopdelte arbejdsmarked kan spores tilbage til kønsopdelte uddannelser. Mange steder ser vi stadig pigeuddannelser og drengueuddannelser. Det skal der rettes op på, og det bliver der.

En anden afgørende barriere for ligeløn er den skæve fordeling af barsel, hvor mødrene stadig tager for meget og fædre for lidt, og det kan og skal der tages et politisk opgør med.

At tage livtag med det kønsopdelte arbejdsmarked, uddannelsesvalg og familieliv er ikke en nem opgave. Det kræver en ambitiøs indsats fra flere sider, ikke mindst erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter. Mange brancher og fagforeninger arbejder allerede aktivt med at bryde kønsopdeling. Som ministeren har været inde på, har regeringen også taget mange gode og vigtige skridt i den rigtige retning i forhold til bl.a. uddannelse og barsel.

Europa-Kommissionen har netop fremlagt et nyt omfattende direktiv om ligeløn, og det skal selvfølgelig også indgå i vores overvejelser om eventuelle nye nationale initiativer. Gennemsigthed angående mænds og kvinders aflønning er et af de værktøjer, vi har i vores værktøjsskate.

Derfor noterer vi os i Socialdemokratiet med glæde, at ministeren også ønsker at invitere Folketingets partier til videre drøftelser af ligeløn og kønsstatistikker og eventuelle behov for at justere den danske lovgivning. Vi deler ønsket om ligeløn, men vi kan støtte beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:56

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den socialdemokratiske ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Venstre, og det er fru Fatma Øktem.

Kl. 10:57

(Ordfører)

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Lovgivningen er klar: I Danmark skal der være lige løn for lige arbejde. Men der er en uforklarlig lønforskel mellem mænd og kvinder, når vi tager højde for jobtyper, brancher, sektorer samt erfaring. SF's forslag her går ud på, at alle virksomheder med mindst ti ansatte, heraf mindst tre mænd og tre kvinder, skal omfattes af reglerne om kønsopdelt lønstatistik. I Venstre tror vi ikke på, at det er løsningen. Vi mener ikke, at det giver ligeløn ude på den enkelte virksomhed, at mange vil få tilsendt en lønstatistik for ansatte, der ikke udfører det samme arbejde. På de virksomheder, som ikke har mænd og kvinder ansat, der udfører det samme arbejde, vil kønsopdelt lønstatistik ikke sige noget som helst om, hvorvidt der er ligelønsproblemer på virksomheden eller ej. Der er nemlig i beslutningsforslaget ikke nogen krav om, at mænd og kvinder skal lave det samme, som grundlag for de lønoplysninger, der er i statistikken. Og dermed bliver statistikken for mange små virksomheder totalt meningsløs.

Små virksomheder har i sagens natur få ansatte, og derfor siger de her statistikker jo ingenting om, hvorvidt der er ligeløn i virksomheden, fordi der ofte vil være få mennesker, der arbejder i forskellige jobfunktioner. Så forslaget er fuldstændig nyttesløst. At tvinge virksomheder til at drøfte lønforskelle mellem f.eks. 17 mandlige elektrikere og 5 kvindelige HK'ere i den pågældende virksomhed giver heller ikke nogen mening. Der er ikke tale om lige arbejde, og derfor skal man ikke på basis af sådan nogle oplysninger tvinge virksomhederne til at have de her drøftelser.

Desuden pålægger man også virksomhederne byrder med dette forslag. Det er en øgning af de administrative byrder for virksomhederne, at ledelserne i en masse små virksomheder skal tage initiativ til at føre samtaler med medarbejderne om noget, der grundlæggende er meningsløst for dem.

Jeg må sige, at jeg ikke tror på, at der findes ret mange arbejdsgivere, som sidder og tænker ved sig selv: Det her er en kvinde, så derfor trækker vi lige en 5-10 pct. fra hendes løn, selv om hun laver det samme, som hendes mandlige kollega gør.

Der er en uforklarlig lønforskel mellem kvinder og mænd, og som jeg også sagde til ministeren tidligere, er det noget, vi i Venstre meget, meget gerne vil komme tættere på, men vi tror helt ærligt ikke, at det her beslutningsforslag overhovedet rykker på noget som helst. Det kan godt være, at SF får det godt med sig selv og føler, at de har gjort noget, men vi kan overhovedet ikke se – også på baggrund af den seneste undersøgelse, der har været på området – hvad det her skulle være godt for. Men i Venstre vil vi meget gerne tage debatten, og vi ser meget frem til forhandlingerne, men vi kan ikke bakke op om dette lovforslag.

Kl. 11:00

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Venstres ordfører. Der er ønske om korte bemærkninger. Først er det fra fru Astrid Carøe, SF. Værsgo.

Kl. 11:00

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Det er bestemt ikke for at få det godt i maven, at jeg stiller det her beslutningsforslag. Det er ganske enkelt, fordi vi hører fra eksperter, at det er et godt træk, at man får noget statistik på området. Ordføreren siger, at der ikke er mange arbejdsgivere, der bevidst diskriminerer mellem mænd og kvinder, og det tror jeg ordføreren har helt fuldstændig ret i. Ikke desto mindre er der en uforklarlig lønforskel på 4-7 pct., når man sorterer for branche, erfaring og alt sådan noget, og det er ikke med vilje, men derfor skal vi jo netop have undersøgt, hvor det er, den her lønforskel ligger.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren, om ordføreren godt er klar over, at vi i beslutningsforslaget er meget åbne over for at få det gjort endnu klarere, at det selvfølgelig er tre mænd og tre kvinder, der udfører det samme arbejde, altså har samme DISCO-kode i virksomheden. Så der er altså ikke tale om 5 HK'ere og 17 tømrere, men mennesker, der udfører præcis det samme arbejde. Hvis vi får præciseret det, kunne Venstre så være med på beslutningsforslaget?

Kl. 11:01

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:01

Fatma Øktem (V):

Nej, det kan vi ikke. Vi kan stadig væk ikke bakke op om det, for vi tror ikke på det. Og jeg vil også lige sige, at tallene med hensyn til den uforklarlige del, altså at det ligger på et sted mellem 4 og 7 pct., jo heller ikke er helt korrekte. Den seneste undersøgelse viser, at jo flere parametre, du måler på, des laver bliver tallene. Vi er også meget interesserede i det, men det, jeg ser, og som er noget af det seneste, og som er det, VIVE har lavet, er, at det er 1,8 pct. Vi kan ikke være med, for jeg synes, vi har statistikker nok: I dag er det 1,5 millioner, som indberetter til Danmarks Statistik; med SF's forslag er det 2 millioner.

Når jeg kalder det her for en feel good-sag, som SF har, er det, fordi det er korrekt, at der er nogle problemer, men det her vil ikke andet end at give ekstra opgaver til virksomheder, og helt ærligt, i en tid, hvor de har det rigtig, rigtig svært i forvejen, og hvor det handler om, om de overhovedet kommer til at overleve, skal vi ikke give dem ekstra opgaver med noget, der ikke engang kommer til at rykke, for talmæssigt i forhold til de statistikker eller den mere viden, som SF efterlyser, har vi allerede ret høje tal. Det er rigtigt, at der er en uforklarlig del, vi er alle interesserede i at komme tættere på den, og der er mange forklaringer på det. (Første næstformand (Karen Ellemann): Tak). Om det er det kønsopdelte arbejdsmarked osv., vil jeg slet ikke komme ind på. Jeg forholder mig til det her.

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren bedes respektere taletiden. Når formanden har rejst sig, er taletiden langt overskredet.

Fru Astrid Carøe, anden bemærkning.

Kl. 11:03

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Det ærgrer mig, at Venstre ikke vil være med til at få mere statistik på det her område. I forhold til byrden er det jo allere-de, som vi allerede har hørt fra Samira Nawa, noget, virksomhederne skal indberette. Når man har over ti ansatte, skal man indberette løn til Danmarks Statistik. Det eneste, de skal som en ekstra byrde, er at modtage et brev retur, og det behøver de ikke at tage samtaler og sådan noget om. Så det er altså det, der er byrden. Og jeg undrer mig; jeg undrer mig over, at Venstre ikke vil være med til at få mere statistik på det her område, hvis man netop gerne vil gøre op med det her.

Så vil jeg bare spørge ordføreren til, om man er klar over, at i den uforklarlige lønforskel på 1,8 pct. tæller man også barsel, og om kvinder har kvindelige kollegaer, med, altså man forklarer med køn. Og det er derfor, jeg siger, at 4-7 pct. må være mere retvisende. Er ordføreren klar over det?

Kl. 11:04

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:04

Fatma Øktem (V):

Det er jeg klar over – helt klart. Men vi kan komme ned i det. Der kan være nogle forklaringer. Det er jo derfor, det hedder den uforklarlige del. Alt det andet kan forklares. Så jo, jeg er klar over, at jo flere parametre, man kommer i, des lavere bliver den uforklarlige den. Og vi er meget, meget interesserede i det.

Kl. 11:04

Første næstformand (Karen Ellemann):

Der er endnu en kort bemærkning til ordføreren, og den er fra hr. Sikandar Siddique, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 11:04

Sikandar Siddique (UFG):

Tak til ordføreren. Jeg er selvfølgelig også ligesom min kollega utrolig ked af, at Venstre ikke vil støtte op om forslaget. Ordføreren sagde, at forslaget ikke er vejen frem – og jeg går naturligvis ud fra, at Venstre også ønsker ligeløn – men vil ordføreren så fortælle, hvad der så er vejen frem, og vil ordføreren redegøre for, hvordan vi kan sørge for, at vi får ligeløn, hvis ikke man vil støtte det her forslag?

Kl. 11:05

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:05

Fatma Øktem (V):

Nu tror jeg overhovedet ikke, det her forslag ville have rykket noget som helst, og det er også derfor, vi ikke støtter det. Men det betyder ikke, at vi ikke kan se nogle problemer. Ministeren var også inde på det, og den forrige ordfører var også inde på det, og jeg tror, der er rigtig mange ting, vi skal tale om, når vi taler, og vi er nødt til at tale om det lidt mere i helhed. Der er hele barselsdelen, hvor rigtig mange kvinder tager den største andel af barslen, og vi har et meget, meget kønsopdelt uddannelsessystem, meget kønsopdelt arbejdsmarked, kvinderne arbejder meget mindre, end mændene gør,

og de vil have nogle andre goder. De vil måske hellere have tidligere fri om fredagen. Der er så mange ting.

Så jo, vi glæder os til den drøftelse, men vi tror helt ærligt og seriøst ikke på, at det her rykker noget, så derfor bakker vi ikke op om det. Men der er mange ting, vi skal gå ind og kigge på.

Kl. 11:06

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Sikandar Siddique.

Kl. 11:06

Sikandar Siddique (UFG):

Så vil jeg stille et måske lidt mere konkret spørgsmål: Kan vi forvente at se forslag fra Venstre i Folketingssalen, som skal bekæmpe ulige løn, og som skal fremme ligestillingen og sikre lige løn på arbejdsmarkedet? Kan vi forvente at se konkrete forslag i Folketingssalen fra Venstres side?

Kl. 11:06

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:06

Fatma Øktem (V):

Det kan jeg med rungende og meget stolt stemme sige ja til. Jeg har netop lige indsendt et beslutningsforslag, hvori det fremgår, at jeg gerne vil have, at vi går ind og kigger på det her som en helhed. Det gælder vores uddannelsessystem, for i folkeskolerne taber vi drenge. Hver tiende dreng, der kommer ud af folkeskolen, kommer ikke videre i uddannelsessystemet, og det er et kæmpe problem. Vi har et kønsopdelt uddannelsessystem, vi har et kønsopdelt arbejdsmarked, så vi har foreslået, at vi skal have en kommission, der kan kigge på det her helhedsorienteret. Hvordan får vi kvinderne til at tage nogle uddannelser, der skaber hurtigere adgang til chefstillingerne, hvordan får vi flere mænd i servicefagene? Så ja, der er et beslutningsforslag, det er indsendt, og jeg glæder mig så meget til at drøfte det.

Kl. 11:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Venstres ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Og ordføreren gør klar til næste ordfører, som er fra Dansk Folkeparti, og det er hr. Bent Bøgsted.

Kl. 11:07

(Ordfører)

Bent Bøgsted (DF):

Tak for det, formand. Tak for beslutningsforslaget, der er blevet fremsat. Det er altid spændende at se, hvad der kommer ud af den slags beslutningsforslag. Det er jo ikke noget nyt, for jeg tror, vi har haft diskussionen om ligelønsstatistik fem, seks, syv, otte gange i den tid, jeg har siddet i Folketinget, og det har været oppe flere gange med de skiftende beskæftigelsesministre også, altså hvordan man tackler det. Jeg vil sige tak til beskæftigelsesministeren for den gode tale og det gode indlæg, der var til at starte med, og det gør jo, at jeg må sige, at der er meget af det, som beskæftigelsesministeren sagde, vi er enige i i Dansk Folkeparti, så det behøver jeg ikke at stå og gentage. Det er altid rart.

Kigger man på lønstatistikkerne, kan vi i Dansk Folkeparti godt se, at der ikke er nogen tvivl om, at der er nogle uforklarlige lønforskelle, for det er meget svært at bedømme lige løn for lige arbejde. Så ved vi godt, der er andre, der snakker om lige løn for arbejde af lige værdi, men det er sværere at bedømme, for det er næsten umuligt at bedømme, hvad værdien er af ens arbejde, men hvis man snakker om lige løn for lige arbejde, skal man have nogle,

der står ved siden af hinanden og laver nøjagtig det samme i en produktion, hvor de f.eks. laver 1.000 elementer, og hvis en mand og en kvinde laver 1.000 elementer på den samme tid, skal de selvfølgelig have lige løn, det er klart. Og hvis de er ansat til at lave det samme, skal de have lige løn, og det får de også ude i produktionsvirksomhederne, men det er ikke på grund af lønstatistik, at de får det, det er selvfølgelig på grund af de overenskomstforhandlinger, der har været, hvor man har forhandlet løn på plads, og det er også den vej, vi i Dansk Folkeparti mener vi skal gå, for at ændre på ligelønsstatistikker og sige, at nu skal vi ned på virksomheder, der har 10 ansatte, hvor der er mindst 3 mænd og 3 kvinder, der laver nøjagtig det samme, er godt nok svært. Jeg tror ikke, at man kan se det på den måde og så finde små virksomheder med 10 ansatte, hvor 3 af hvert køn laver det samme, og derfor mener vi heller ikke, at det her flytter noget som helst.

Men det kan flytte noget, hvis man i overenskomstforhandlingerne siger, at kvinderne skal prioriteres, men det har overenskomstparterne bare aldrig gjort, det har fagforeningerne ikke gjort, for de har ikke været ude at prioritere kvinderne og haft dem som hovedprioritet og har sagt, at kvinderne skal have mere i løn end mændene. De kører med en samlet procentsats, og skal man virkelig ændre noget der, er man nødt til at sige, at man i overenskomstforhandlingerne prioriterer kvinderne mere, men det er op til overenskomstparterne at gøre det, for det blander Dansk Folkeparti sig ikke i. Vi mener ikke, at vi herinde i Folketinget skal ud at bestemme, hvordan lønforhandlingerne skal foregå, og vi mener heller ikke, at en ændring af kønsopdelt ligelønsstatistik, altså en ændring fra 35 til 10 ansatte, ville hjælpe noget som helst, og derfor kan vi heller ikke støtte det her forslag.

Kl. 11:10

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Der er ingen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Det Radikale Venstre, og det er fru Samira Nawa. Velkommen.

Kl. 11:11

(Ordfører)

Samira Nawa (RV):

Tak. Vi er langt om længe ved at være et sted, hvor det kun er de mest stædige og faktaresistent modstandere af ligestillingskampen, der benægter, at vi fortsat har uligeløn i Danmark. Vi er til gengæld langt fra at være et sted, hvor erkendelsen også fører til handling, hvor vi tager et reelt opgør med uligeløn, og hvor vi tager de værktøjer i brug, som vi rent faktisk ved virker. Men det er altså på høje tid, for vi løser ikke problemet ved at nøjes med at lægge ansigtet i bekymrede folder, og vi løser det ikke ved at sige, at vi skam også synes, at det er for dårligt, eller ved at klappe Sofie Linde, der jo i sin berømte tale også adresserede det her problem med uligeløn mellem mænd og kvinder, på skulderen eller klappe andre kvinder, som har taget kampen, på skulderen. De har taget kampen, fordi der er sket alt, alt for lidt.

Som jeg forstår det, er der et ønske om politisk handling nu, og det skylder vi. Det er i grunden ret underligt, at vi på Christiansborg stadig sidder på hænderne, for vi har jo rigeligt med værktøjer i skuffen, som vi bare kan tage i brug, og her er kønsopdelte lønstatistikker et af de absolut mest oplagte. I dag er det kun virksomheder med flere end 35 medarbejdere, som vi forventer det af, men den grænse bør rykkes, for vi ved, at hvis der er noget, der virker, er det transparens. Det peger forskning både i Danmark og internationalt på, så hvorfor egentlig vente? Det glæder mig da, at regeringen vil indkalde til forhandlinger og drøftelser om det her senere, men jeg har stadig til gode at forstå, hvorfor vi egentlig skal vente på det. Hvorfor ikke fortælle de kvinder, der går rundt og tror, at de får samme løn som deres mandlige kolleger, at det ikke nødvendigvis er

tilfældet? Hvorfor ikke udstyre dem med det argument, de har brug for til deres næste lønforhandling?

Jeg har i hvert fald svært ved at se argumenterne imod, ud over den gamle sang, som vi også har hørt lidt af nu og her, om, at det vil drukne virksomhederne i bureaukrati. Den pointe er bare alt for letkøbt, og det har vi også drøftet her i salen i dag, og ærlig talt bør den være til at overkomme. I lyset af hvor lidt der åbenbart sker af sig selv, og hvor effektivt et værktøj vi har, betaler vi i Radikale Venstre gerne den mikroskopiske bureaukratipris, der er i at lade virksomheder modtage et brev om kønsopdelte lønstatistikker. Radikale Venstre kan varmt anbefale det her beslutningsforslag.

Kl. 11:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den radikale ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning til fru Fatma Øktem, Venstre. Værsgo.

Kl. 11:14

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Kvinder, der går rundt og tror, at de får den samme løn som deres mandlige kollegaer, sagde ordføreren. Det gør de ikke ifølge ordføreren. Så kunne jeg godt tænke mig at høre ordføreren: Tror ordføreren på, at der sidder chefer og ledere rundtomkring, der kønsdiskriminerer bevidst?

Kl. 11:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:14

Samira Nawa (RV):

Nej, det tror jeg faktisk ikke på. Og det, der er nøglen her, er det, som fru Fatma Øktem siger, altså om det er bevidst. Det tror jeg ikke, det er, for det ville også være ulovligt. Men det finder simpelt hen sted. Det kan vi jo se, når der er en uforklarlig lønforskel. Så ved vi jo, at det finder sted, men ikke er bevidst. Og derfor kan vi jo lige så godt få noget transparens, så de her tal bliver lagt på bordet, både for cheferne, men sådan set også for dem, der skal ind at forhandle deres løn – mænd eller kvinder.

Kl. 11:15

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Fatma Øktem.

Kl. 11:15

Fatma Øktem (V):

Ikke for noget, men der er jo allerede stor transparens. Ifølge de oplysninger, der kommer ind, drejer det sig om 1,5 millioner, altså som bliver sendt ind til Danmarks Statistik. Nu vil man med det her lovforslag sætte det op til 2 millioner. Kan ordføreren fortælle mig, om der overhovedet findes nogen som helst sager på området, hvor ligeløn ikke bliver overholdt? Har ordføreren hørt om nogen sager?

Kl. 11:15

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:15

Samira Nawa (RV):

Det er da klart, at når man ser på tallene og kan se en uforklarlig lønforskel, uanset om den så i den seneste meget kritiserede VIVE-rapport er på 1,8 pct., eller om den er på 4,7 pct., så kan vi vel alle sammen være enige om, at der er en uforklarlig lønforskel, ergo er det jo dokumenteret, at den lønforskel finder sted. Og vi skal hive de værktøjer op af værktøjsskassen, som kan sikre en transparens, og som kan sikre kvinderne, som jo er dem, der bliver underbetalt

her, at have det kort på hånden, når de går ind til lønforhandlinger. Derfor vil jeg gerne takke SF – det fik jeg ikke lige gjort – for at fremsætte det her beslutningsforslag, som vi i Radikale Venstre er varme tilhængere af.

Kl. 11:16

Første næstformand (Karen Ellemann):

Den næste korte bemærkning er fra fru Birgitte Bergman, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:16

Birgitte Bergman (KF):

Tak for det. Jeg bemærker, at ordføreren bruger ord som en lille, lille ting, altså at det bare skulle ændre lidt på det, man indsender til statistikker osv. Jeg synes simpelt hen, at det er arrogance over for de virksomheder, som lige nu ekstraordinært er i en meget, meget vanskelig situation, at tro, at det ikke har nogen betydning, at vi ydermere med det beslutningsforslag lægger bureaukrati ned over de stakkels virksomheder.

Så er der noget helt andet. Prøv at høre, når vi dykker ned i tallene fra VIVE-rapporten, så er der en uforklarlig forskel på 1,8 pct., altså 1,8 pct. Jeg kan ikke forstå, hvor ordføreren og forslagsstilleren fra Socialistisk Folkeparti egentlig vil hen med den her dagsorden. For der vil nok altid være en eller anden form for uforklarlig årsag, og en af årsagerne til, at der er en lønforskel på mænd og kvinder, er jo, at vi vælger forskelligt. Det synes jeg ministeren redegjorde rigtig fint for. Der er forskel, fordi de ikke arbejder i samme tidsrum – undskyld, nu skal jeg nok sætte mig ned. Så jeg vil egentlig godt bare have svar på det.

Kl. 11:17

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:17

Samira Nawa (RV):

Jeg synes, at det er lige lovlig for meget at kalde det arrogance. Det havde først været rigtig arrogance, hvis ikke jeg og Radikale Venstre ville løse problemet med uligeløn i Danmark over for dem, som ikke får den løn, som deres kollegaer får, den løn, de egentlig fortjener. Så kunne vi tale om arrogance.

Når fru Birgitte Bergman omtaler, at vi har en ekstraordinær situation, og at vi derfor er nødt til at passe ekstra meget på virksomhederne, så vil jeg sige, at det vil vi rigtig gerne i Radikale Venstre. Men så har jeg også til gode at høre, om fru Birgitte Bergman ville have støttet det her beslutningsforslag, hvis det var kommet før corona.

Kl. 11:18

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Birgitte Bergman.

Kl. 11:18

Birgitte Bergman (KF):

Nej, på ingen måde, og det ville jeg ikke have gjort, fordi det ikke løser problemet. Det, jeg godt kunne tænke mig at høre ordføreren om, er, hvad det egentlig reelt er, der kommer til at løse det her problem. For der er ingen tvivl om, at der er en forskel, men det handler jo om noget helt andet. Det handler om det uddannelsesvalg, vi tager som unge kvinder, og det handler om, hvad vi kan gøre i forhold til det. Det her kommer jo ikke til at løse det, altså at virksomheder ned til ti ansatte skal lave lønstatistik.

Kl. 11:19

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:19

Samira Nawa (RV):

Jeg tror heller ikke på, at det her beslutningsforslag, hvis det skulle blive realiseret, kan stå alene. Det tror jeg ikke på. Det skal ses i sammenhæng med lovgivning omkring øremærket barsel til fædre; det skal ses i sammenhæng med, at vi får løftet flere unge mænd med hensyn til at tage en uddannelse; det skal ses i sammenhæng med, at vi også får lovgivning omkring måltal og flere kvinder på de øverste ledelseslag. Det her er altså et skridt i den rigtige retning. Men nej, jeg bilder mig ikke ind, at alt er løst med det her.

Kl. 11:19

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den radikale ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Enhedslisten, og det er fru Jette Gottlieb. Velkommen.

Kl. 11:19

(Ordfører)

Jette Gottlieb (EL):

Tak. Jeg skal sige, at jeg rettelig taler på vegne af vores ligestillingsordfører, fru Pernille Skipper, og på hendes vegne skal jeg meddele, at vi kan støtte forslaget, og det kan vi, fordi vi mener, at indsigt er en god forudsætning for at træffe de rigtige beslutninger. Derfor synes vi, at den indsigt, som kan komme ud af, at der bliver en relevant statistik, vil være egnet til at understøtte de drøftelser, der skal foregå, af, hvad vi kan gøre for at styrke ligeløn på det danske arbejdsmarked.

Så vil jeg sige, at der selvfølgelig er nogle erfaringer fra den gang, hvor forholdene faktisk var sådan her, og det er, at loven ikke altid bliver overholdt, og det skal man jo være opmærksom på er en forudsætning. Så er det vigtigt, at de mennesker, der skal forhandle lønningerne på arbejdsmarkedet, faktisk har indsigt i de her statistikker, og det er en anden vigtig ting. Så det vil sige, at der skal være adgang til fagforeningerne, for at de har muligheden, lige såvel som det selvfølgelig også er oplysninger, der skal være kendte for arbejdsgiverne og den slags ting. Men eftersom vi jo nu kan konstatere på debatten, at der ikke bliver fremsat noget lovforslag, så er det jo en mindre relevant betragtning.

Men Enhedslisten støtter forslaget.

Kl. 11:21

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der var ikke nogen korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører er fra Det Konservative Folkeparti, og det er fru Birgitte Bergman. Velkommen.

Kl. 11:21

(Ordfører)

Birgitte Bergman (KF):

Tak. I dag behandler vi SF's forslag om en udvidelse af regler for kønsopdelt lønstatistik. Reglerne er i dag således, at virksomheder med 35 ansatte og mindst 10 af hvert køn skal føre kønsopdelt lønstatistik, men nu vil SF have, at virksomheder med helt ned til 10 ansatte og med 3 af hvert køn skal føre kønsopdelt lønstatistik.

Hvorfor er det så et problem at skærpe reglerne om kønsopdelt lønstatistik? De nuværende regler om kønsopdelt lønstatistik har ikke nogen anden betydning end at påføre virksomheder og lønmodtagere bureaukrati. Ca. 1,5 millioner lønmodtagere er omfattet, men siden reglerne blev indført i 2006, har der ikke været ført en eneste ligelønssag med udgangspunkt i statistikkerne. Den ønskede skærpelse vil betyde, at ca. 2 millioner frem for 1,5 millioner lønmodtagere vil være omfattet. Det er urealistisk, at det vil fremme ligestillingen, men det vil betyde, at mange små virksomheder bliver

omfattet, og for dem er det særlig dyrt og besværligt at lave denne type administrativt arbejde. Det har de ikke brug for, især ikke lige nu. Vi skal ikke tænke i flere byrder for vores virksomheder, absolut ikke, vi skal tænke i færre.

SF og i øvrigt mange af de røde partiers tanker hviler på en idé om, at en uforklaret lønforskel afspejler forskelsbehandling. En uforklaret lønforskel afspejler, at folk får forskellig løn, selv om de har samme slags job og erfaring. Men folk i samme job og med samme erfaring laver ikke nødvendigvis det samme arbejde. To tømrere, to kontorfolk, to butiksansatte osv. kan lave vidt forskelligt arbejde, bl.a. fordi de arbejder på forskellige virksomheder. Derfor tjener de heller ikke det samme. Kvinder tjener mindre end mænd i samme job med samme erfaring, men de arbejder også mindre, har mindre overarbejde og mindre krævende opgaver, og de har mere fravær med løn. Derfor er det ikke underligt, at de tjener lidt mindre.

De nævnte forskelle mellem kønnene er problematiske, og der bør arbejdes for at ændre dem, men en kønsopdelt lønstatistik har ikke nogen betydning i den sammenhæng. Jeg tror, vi skal se på fødekæden, altså uddannelserne. Det handler om at få flere unge kvinder til at vælge en erhvervsuddannelse eller en af STEM-uddannelserne. Ligestilling er en grundlæggende dansk værdi, og det skal vi værne om og kæmpe for, men jeg hører ikke til dem, som tror, at kvinder kommer med nogle særlige kompetencer, kvindelige kompetencer. Jeg vil ikke ansættes på en kvote, men jeg tror på, at diversitet på arbejdspladsen og i ledelsen er vigtigt, at det skaber bedre resultater, når ansatte med forskellige uddannelser og erfaringer og profiler arbejder sammen. Jeg tror på, at vi skal fokusere på at skabe reelt lige muligheder inden for en ramme, hvor virksomhederne beholder deres frie valg og autonomi til at ansætte de mest kvalificerede. Positiv særbehandling er ikke ligestilling, men negligering af kvinders evne.

Derudover er det forkert, at man tvinges til at offentliggøre sin løn. Man kan ofte regne den mere eller mindre ud i det offentlige, men personlig løn og økonomisk situation er simpelt hen en privatsag. Vi skal holde fokus på, at vi har lige muligheder for at opnå, hvad vi vil, her i livet uagtet køn, og så skal der være fokus på kvalifikationer, ikke køn. Det er ikke konservativ politik at blande sig i erhvervslivets ansættelsesforhold eller at pålægge virksomheder yderligere byrder. Det Konservative Folkeparti kan derfor ikke støtte dette beslutningsforslag.

Kl. 11:25

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den konservative ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning til fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:25

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg tror, vi har fået etableret, at Konservative er meget imod det her beslutningsforslag, og det undrer mig, fordi det handler om at få noget mere statistik og noget mere viden om det her område, men jeg kan forstå, at en af de helt store grunde til, at man ikke er for, er den her byrde på erhvervslivet. Det kan jeg godt forstå, for det er vigtigt, at vi ikke lægger mere bureaukrati på erhvervslivet. Men når nu ordføreren gang på gang hører, at virksomhederne allerede gør det i dag, det eneste, der skal ske, er, at Danmarks Statistik skal kønsopdele de lønstatistikker, de allerede får fra virksomhederne, og at virksomhederne skal modtage et brev, altså ikke en større byrde. Kan Konservative så ikke støtte forslaget, for det lyder jo, som om at det er det, der er den helt store hurdle mod det her forslag?

Kl. 11:26

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 11:26

Kl. 11:29

Birgitte Bergman (KF):

Nu har jeg været på arbejdsmarkedet i rigtig mange år, jeg har selv også drevet en lille virksomhed, så det der med at forestille sig, at det bare er et lille brev, synes jeg er helt misforstået, og jeg synes, det er mangel på forståelse for, hvad det er for nogle administrative byrder, virksomhederne i forvejen kæmper med derude, så at negligere det og tro, at det ikke er tidskrævende eller det ikke skaber bøvler og bureaukrati, er helt misforstået. Men jeg mener heller ikke, at helt ned til 10 ansatte er med til at løse det problem, som ordføreren gerne vil løse, og det vil vi også gerne i Det Konservative Folkeparti, bare ikke med kønsopdelt lønstatistik ned til 10 personer.

Kl. 11:26

Første næstformand (Karen Ellemann):

Fru Astrid Carøe.

Kl. 11:26

Astrid Carøe (SF):

Altså, det kan godt være, at ordføreren synes, at det er at negligere det, men det er ikke desto mindre lige præcis det, der sker, og det kan godt være, at ordføreren ikke tror på mig og på Samira Nawa, men det er også forskere og eksperter, der siger de her ting: at det er lige præcis den byrde, at man modtager et brev, og at Danmarks Statistik får lov at kønsopdele på den statistik, man allerede indsender. Nå, men nu er det i hvert fald sagt.

Det, jeg godt kunne tænke mig at spørge om, er, om Konservative Folkeparti reelt synes, at det her er et problem, altså, den uforklarlige lønforskel mellem mænd og kvinder. For jeg synes, at i talen får vi noget om det kønsopdelte arbejdsmarked og om, at kvinder arbejder mindre end mænd og sådan noget, men er det reelt et problem, at kvinder bliver betalt mindre for det samme arbejde? Og hvis Konservative synes det, vil Konservative så ikke snart stille nogle forslag, fremsætte nogle beslutningsforslag, fordi det eneste, der sker i den her sal, er, at ligestillingsforslag fra os bliver hævlet ned, og at der ikke kommer noget fra Konservative Folkeparti?

Kl. 11:27

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 11:27

Birgitte Bergman (KF):

Prøv og hør her! Den første uforklarlige forskel, der er, er på 1,8 pct, og så har vi den anden, som ligger på de der 11,5 pct. Og hvorfor er der egentlig forskel? Det viser sig jo, at det er der, fordi vi vælger forskelligt, alt efter om det er en mand eller en kvinde. Og det, vi ender ud i, er, at mænd ofte har længere at pendle på arbejde, de ofte tager natarbejde osv. osv. Der er nogle forklarlige forskelle. Men det, jeg rigtig gerne vil være med til at arbejde for, er, at vi får flere kvinder over i de erhvervsrettede uddannelser og i STEM-uddannelser, ligesom mine egne to døtre, den ene studerer økonomi, den anden studerer til ingeniør. Så jeg synes på mange måder, at jeg selv er en rollemodel for, at der godt kan ske ændringer. Så det vil jeg meget gerne være med til at arbejde for.

Kl. 11:28

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til den konservative ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger. Jeg ser ikke ordføreren fra Nye Borgerlige og heller ikke ordføreren fra LA, men til gengæld kan jeg se, at privatist hr. Sikandar Siddique gerne vil bede om ordet. Så hermed giver jeg ordet til hr. Sikandar Siddique, inden jeg giver ordet til ordføreren for forslagsstillerne.

(Privatist)

Sikandar Siddique (UFG):

Undskyld, det var simpelt hen, fordi jeg regnede med, at der var flere ordførere tilbage i rækkefølgen, inden jeg skulle herop, men sådan er det trist nok ikke, må man sige.

Det fremgår både af vores egen nationale lovgivning og af EU's regler, at vi som stat er forpligtet til at afskaffe enhver forskelsbehandling med hensyn til lønvilkår, og at man skal modtage lige løn for samme arbejde og arbejde af samme værdi uanset køn. I Frie Grønne er dette vores rettesnor. Enhver forskelsbehandling med hensyn til lønvilkår på baggrund af køn skal afskaffes, men der er vi ikke endnu. Statistikkerne viser stadig væk, at der eksisterer lønforskelle mellem kønnene på det danske arbejdsmarked, og det må betyde, at vi ikke har gjort det og stadig ikke gør det godt nok. Derfor er det på høje tid, at vi får gjort op med myten om, at vi har ligestilling i Danmark, og det er på høje tid, at vi anerkender, at vi har et ligelønsproblem i Danmark, og så er det altså også på høje tid, at vi sætter handling bag vores ambitioner om reel ligestilling.

I Frie Grønne mener vi på lige fod med forslagsstillerne, at større transparens og en udvidelse af reglerne for kønsbaserede lønstatistikker i Danmark vil gøre en forskel. Jo mere vi som politikere, beslutningstagere og borgere ser og kender til problemet, desto større muligheder og incitament får vi skabt til at finde løsninger. Europa-Kommissionen har bl.a. konkluderet, at en af udfordringerne ved implementeringen af princippet om ligeløn er mangel på gennemsigthed i lønssystemerne, og at større åbenhed om løn vil have en positiv effekt. Derfor hilser vi i Frie Grønne forslaget velkommen. Så tak til SF. (*Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):* Tak for det). Jeg er ikke færdig endnu. (*Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):* Nå. Jamen der er da også masser af tid tilbage. Værsgo). Ja, det er der.

Det er helt klart et skridt i den rigtige retning, men med det sagt er det også Frie Grønnes holdning, at der skal gøres endnu mere, og at forslaget alene ikke kan få os i mål. Det har SF og Radikale Venstre også tidligere påpeget.

Kønsbaserede lønforskelle er tæt koblet til andre ligestillingsudfordringer som f.eks. det kønsopdelte arbejdsmarked. Hvis vi ønsker at opnå ligeløn og på sigt også ligestilling i Danmark, bliver vi nødt til at arbejde ihærdigt, systematisk og strukturelt. Det kræver et 360-graderseftersyn af arbejdsmarkedet og af alle konturer i vores samfund. Der er mange steder at hente inspiration, f.eks. i vores nabolande, som rangerer i toppen af Global Gender Gap Index, hvor man bl.a. har valgt mere omfattende og ambitiøse modeller for, hvordan man sikrer lige løn for samme arbejde og arbejde af samme værdi.

I Frie Grønne vil vi blive ved med at skubbe på for at højne ambitionsniveauet for ligestillingsarbejdet i Danmark. Det vil vi gøre, indtil vi er i mål. Forslaget om udvidelse af reglerne for kønsopdelt lønstatistik fortjener opbakning, for større åbenhed om lønforhold og lønforskelle er et centralt værktøj i kampen for at opnå lige løn. I har hermed Frie Grønnes opbakning til forslaget – og nu takker jeg for ordet.

Kl. 11:32

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke nogen kommentarer, så vi går videre til ordføreren for forslagsstillerne, fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 11:32

(Ordfører for forslagsstillerne)

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Tak for en rigtig god debat og nogle gode bidrag, og tak til de partier, der har tilkendegivet, at de støtter op om det her forslag.

I 1976 fik vi lov om ligeløn i Danmark. Det var året, hvor lønmæssig forskelsbehandling på grund af køn blev forbudt, men vi har aldrig efterlevet princippet. I Danmark tjener mænd i gennemsnit omkring 13 pct. mere end kvinder, og kontrollerer man for brancher og uddannelsesbaggrund, er der stadig en lønforskel tilbage – en uforklarlig forskel på mellem 4 og 7 pct. Det er pilskævt.

Lad mig bare understrege en gang til: Der er her tale om mænd og kvinder, der udfører samme arbejde, men alligevel aflønnes forskelligt. Og det er strukturel sexismen. Det er jo ret svært at gøre noget ved lønforskellene, hvis man ikke ved, at de er der – ligesom vi alt for mange steder har været fodslæbende med hensyn til at bekæmpe seksuel chikane, indtil der i efteråret omsider blev kastet lys på problemet.

Derfor skal lønforskellene også ud i det åbne. Jeg tror, at noget af kuren for at skabe ligeløn i Danmark er den samme. Kuren er åbenhed. Vi skal tale højere om løn. Arbejdsgivere skal være åbne om løn, der skal være gennemsigtige lønforhold og kønsopdelte lønstatistikker, også i landets mindre virksomheder.

Årsagerne til uligeløn er mange. Løsningerne skal derfor gå på flere ben. En forældet tjenstemandsreform, der lønner de traditionelle kvindefag lavere end de traditionelle mandefag, er en faktor; det er en reform, der i et halvt århundrede har lagt en diskriminerende lønramme for dagen. Den skæve deling af barselsorlov, hvor mor går hjemme med barnet 9 ud af 10 dage, gør det heller ikke bedre. Mens kvinder er derhjemme, sakker de bagud i lønforhandlingerne, fordi de er længe væk fra arbejdsmarkedet – ligesom pensionsformuen dermed også bliver mindre.

Uligeløn er dermed en langtidsholdbar arv, en ond spiral, der følger kvinder, fra vi starter på vores arbejdsliv, fra vi er nyuddannede og nyudlærte, til vi pensioneres, hvor vi kan se frem til en pension, der er 25 pct. lavere end vores mænds – 25 pct.!

Men den gode nyhed er, at vi kan komme uligelønnen til livs, hvis vi vil. Det kræver blot de rette værktøjer. Og derfor er jeg glad for, at ministeren vil være med til at åbne for værktøjsskassen, selv om man ikke støtter det her forslag. Men kønsopdelte lønstatistikker er i dag et redskab, som arbejdsgivere og medarbejdere og tillidsmænd kan bruge til at fremme ligestilling på arbejdspladsen. Vi har tidligere haft et krav om kønsopdelt lønstatistik, også i mindre virksomheder. Men da vi i 2015 havde en blå regering, rullede man noget af fremskridtet tilbage. Færre virksomheder skulle nu føre statistik over mandlige og kvindelige ansattes lønninger. Kun virksomheder med over 35 ansatte blev pålagt at udarbejde kønsopdelt lønstatistik.

Men nu har vi jo et nyt politisk flertal, og derfor ville jeg se, om ikke der var flertal for at genoprette den her regel. Det er der desværre ikke, men jeg er glad for, at vi skal drøfte det her videre med ministeren. Men for mig at se kan det altså kun gå for langsomt med at få udvidet den her orden igen. Og det, jeg foreslår, er egentlig bare en tilbagerulning af det tilbageskridt, som den borgerlige regering tog på området i 2015. Alle virksomheder med ansatte, der svarer til mindst ti fuldtidsbeskæftigede, heraf mindst tre mænd og tre kvinder med samme jobfunktion, skal være omfattet af reglerne om kønsopdelt lønstatistik.

Danmark er håbløst fodslæbende på ligelønsområdet. Kigger man eksempelvis mod Island, der ifølge World Economic Forum er verdens mest ligestillede land, risikerer virksomhederne bøder, hvis ikke de kan fremvise et certifikat for at have gennemført ligeløn. Kigger man mod EU, har Kommissionen netop fremlagt et spænden-

de nyt direktivforslag, der skal skabe løntransparens på de europæiske arbejdsmarkeder, og det er også noget, vi arbejder benhårdt for bliver visionært i Bruxelles; der sidder min gode kollega Kira Marie Peter-Hansen netop med det.

Hvad gør vi i Danmark? Vi sidder på hænderne. Vi sidder så tungt på hænderne, at FN for nylig liv har påtalt Danmarks ringe indsats for ligeløn. Danmark var til eksamen i FN's kvindekonvention, og havde der været karaktergivning, så tror jeg, vi var dumpet. Det blev endda særlig påpeget, hvorfor kravet om kønsopdelt lønstatistik kun skal gælde virksomheder med over 35 ansatte. Og jeg spørger om det samme.

Kl. 11:37

I debatten nu her har der været flere argumenter imod at stemme for det her lovforslag. Nogle har indvendt, at vi ikke skal pålægge virksomhederne unødigt bureaukrati og slet ikke i en svær coronatid. Jeg kan sige ganske klart: Unødigt bureaukrati, nej tak, men indsatser for ligestilling vinder hele samfundet på, også virksomhederne – også den økonomiske bundlinje. Og så er det faktisk sådan, at arbejdsgivere med mindst ti ansatte allerede i dag indberetter tal til Danmarks Statistik, uanset om der så bliver lavet kønsopdelte lønstatistikker eller ej. Det sker i øvrigt automatisk via virksomhedernes lønsystem. Så hvis nogen kalder det her en byrde, er det altså en byrde, der findes allerede.

Så er spørgsmålet, om det virker. Og der har jeg snakket med eksperter og forskere, som siger, at det her er dybt nødvendigt, særlig den del med tre mænd og tre kvinder i samme jobfunktion, for at få mere gennemsigthed på det her område. Så jeg læner mig op ad eksperterne, som siger, at det her vil virke, at det vil give mere gennemsigthed og dermed mere fokus på området. Så lad os gøre det.

Så er spørgsmålet, om det er helt det samme, de laver. Og det vil det være, for måden, man laver den her kønsopdelte lønstatistik på, er, ved at det er mænd og kvinder i samme jobfunktion, altså helt ned til samme DISCO-kode. Så det vil være det samme job, de har. Det vil altså ikke være to forskellige jobfunktioner, man vejer op imod hinanden.

Så er der til sidst argumentet om, at løn er en privatsag, og at det ikke er rart at få offentliggjort sin løn et sted, hvis man ikke har lyst til det. Og det er jeg enig i; det skal man selvfølgelig ikke. Jeg vil opfordre folk til det. Jeg tror, at vi helt generelt taler for lidt om løn i Danmark, måske særlig kvinder, men selvfølgelig skal man ikke have det offentliggjort, hvis man ikke vil.

Men det er altså ikke et problem i forbindelse med det her lovforslag. Det kræver et meget, meget stort formelkendskab at kunne udregne den enkelte medarbejders løn ud fra den her kønsopdelte lønstatistik, også selv om man sætter det så langt ned. Det er også blevet bekræftet på et tidspunkt, da Mette Frederiksen var beskæftigelsesminister, i et svar, som jeg kan sende til udvalgets medlemmer, hvis man er interesseret i det eller bekymret for det.

Så nu hvor jeg har argumenteret mod de argumenter, der har været mod det her forslag, håber jeg, at vi i udvalgsbehandlingen finder ud af, at der er flere partier, der kan bakke op om det her forslag. Og hvis der ikke er det, glæder jeg mig bare til de drøftelser, vi skal have efter sommerferien, for at komme uligeløn til livs. Mange tak.

Kl. 11:39

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er et par bemærkninger. Hr. Sikandar Siddique, uden for grupperne. Værsgo.

Kl. 11:40

Sikandar Siddique (UFG):

Jeg vil bare lige bruge anledningen til igen at sige tak til SF. Det er et forslag, der absolut er brug for.

I forhold til hele den diskussion, der har været i dag om bureaukrati i forhold til ligestilling, har vi det altså sådan i Frie Grønne, at hvis det koster lidt bureaukrati, må det gøre det. Vi skal altså have ligeløn og ligestilling i Danmark.

Kl. 11:42

Jeg vil lige høre ordføreren i forhold til forslaget: Det vil selvfølgelig give nogle data og fakta, men kan ordføreren forestille sig, at det her forslag rent faktisk kan gøre mere end bare det at give nogle data og fakta, altså at det måske kan være en stepping stone til netop at arbejde mere ihærdigt i forhold til at udligne lønforskellene? Derudover vil jeg høre, om SF er klar til at gå skridtet videre i forhold til det, man f.eks. ser i den islandske model, hvor man rent faktisk pålægger virksomhederne en sanktion eller andet, hvis de ikke lever op til at gøre noget ved lønforskellene. Er SF klar til at gå skridtet videre?

Kl. 11:41

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Værsgo.

Kl. 11:41

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Jeg tror bestemt, at det vil have en betydning. Altså, ud over at vi får noget mere statistik og på den måde får noget mere information om det her, som kan skabe noget debat, vil det jo også komme frem, hvis der er nogle virksomheder, der ikke overholder loven fra 1976. Og som Samira Nawa sagde, vil det også betyde, at man som kvinde kan gå op og sige: Jeg kan se, at i min profession ligger lønnen på det her niveau, og det skal jeg selvfølgelig også have. Så man kan også bruge det i lønforhandlinger. Og jeg tror, der vil være mange ting, man kunne gøre med det her forslag ud over at bruge det til statistik.

I forhold til om vi vil gå videre, vil jeg sige, at det har jeg ikke taget stilling til endnu. Jeg synes, vi skal prøve at se, om det her virker – altså nogle af de tiltag, der er mindre enerverende, for det er faktisk enormt vigtigt for os i SF, at vi ikke skaber mere bureaukrati for virksomhederne, hvis vi overhovedet kan undgå det. Så derfor starter vi lige med det her og ser, om det ikke kunne virke, og så håber jeg selvfølgelig, at der kommer endnu flere tiltag, når vi skal diskutere det her med ministeren efter sommer.

Kl. 11:42

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Hr. Sikandar Siddique.

Kl. 11:42

Sikandar Siddique (UFG):

Ja, det er netop rigtig, rigtig vigtigt, for vi halter jo super meget bagefter i forhold til vores nabolande. Det er jo faktisk pinligt, hvor meget vi halter bagefter. Derfor er der et konkret behov for at handle lige nu. Nu er vi jo så heldige, at SF og Radikale Venstre sidder med de afgørende mandater, og vi sidder lige nu med en socialdemokratisk regering, og Enhedslisten og Frie Grønne bakker også op, skulle jeg hilse og sige, i forhold til ligestillingskampen. Derfor ser jeg bare rigtig meget frem til, at vi meget snart skal diskutere vores forslag om tjenestemandreform. Jeg ser frem til de forhandlinger, der skal i gang på området, og så lad os bare give den mega meget gas. Så tak til SF.

Kl. 11:42

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):
Værsgo.

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Det ser vi bestemt også frem til. Og vi må konkludere, at der er mange ambitioner på ligestillingsområdet, og så skal vi lige have regeringen med også.

Kl. 11:43

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det fru Fatma Øktem, Venstre.

Kl. 11:43

Fatma Øktem (V):

Det er ikke nogen nyhed, at vi ser meget, meget forskelligt på tingene, og jeg kan næsten ikke være i min krop, når jeg kan høre ordføreren tale om, hvad det er virksomhederne skal gøre. For jeg tror faktisk, at de tager et kæmpeansvar derude. Så hører man, hvordan løsningerne til, hvordan vi får ligestilling, vælter ud fra talerstolen. Jeg vil bare lige minde ordføreren om, at man har gjort det her før i Danmark. Hvis vi vil have den viden, siger ordføreren – jamen vi har den. Det førte bare ikke til noget dengang. Altså, grunden til, at den blev afskaffet i 2016, som ministeren også sagde dengang, var, at det ikke var nogen løsning på de udfordringer.

Jeg har et spørgsmål til ordføreren. Ordføreren har talt med rigtig mange forskellige på området. Har ordføreren også talt med f.eks. DA? Det er jo dem, der ligesom udfører den strukturelle sexismen, som ordføreren betegner problematikken som. Så har ordføreren også været i dialog med DA?

Kl. 11:44

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:44

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Ja, der er en strøm af løsninger fra min hånd, og jeg ville ønske, at der også kom en masse flere løsninger fra Venstre, når nu det her ikke er en løsning. Jeg vil gerne sige det en gang til: Det her er ikke en byrde for virksomhederne, for de opgør allerede deres lønstatistik i dag. Det eneste, som vi skal have Danmarks Statistik til, er at dele det op i køn.

Så i forhold til det, jeg blev spurgt om: Om jeg havde snakket med DA? Jeg har snakket med DI, og vi ser selvfølgelig meget naturligt ret forskelligt på tingene, men DI er også enormt optaget af, at der kommer bedre ligeløn på det her område, og de er jo, så vidt jeg forstår det, godt tilfredse med, at man har kønsopdelt lønstatistik. Så kan man selvfølgelig diskutere, hvor langt det skal gå ned. Og jeg og forskere og eksperter på området siger, at det ville være rigtig gavnligt at få med, altså særlig det her med tre ansatte, tre mænd og tre kvinder i samme funktion. Det er det, de siger er det allervigtigste i forhold til at få mere åbenhed omkring det her område.

Kl. 11:45

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Fru Fatma Øktem.

Kl. 11:45

Fatma Øktem (V):

Mange tak. Ja, ordføreren ved sikkert meget bedre end de danske arbejdsgivere, om det her vil fungere, eller om det vil være en byrde for dem, eller om det vil være ekstra opgaver, især i en tid, hvor det virkelig er svært for dem, og hvor mange af dem kæmper for bare at overleve. Men det ved ordføreren sikkert mere om end de gør, så det er forståeligt nok sådan – det var ironi.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren om noget andet. Med det her vil der stadig væk være mulighed for at man ikke får

den klarhed. Hvis jeg bare sådan skal kigge det lidt i kortene, så kan man jo stadig væk være under samme kode og have færre aftaler med hensyn til løn. Er det ikke muligt?

Kl. 11:49

Kl. 11:46

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak, og værsgo.

Kl. 11:46

Astrid Carøe (SF):

Jeg vil starte med at sige, at det jo altså ikke er mig, der siger det her, jo, det er mig, der siger, at det er en løsning, men jeg siger det, fordi en række forskere og eksperter på det område siger, at det her er en løsning. Jeg har snakket med Dansk Industri. Jeg har ikke snakket med DA, det beklager jeg. Det skal jeg nok gøre.

I forhold til om der ikke er situationer, så jo, man har jo anciennitet og alle mulige andre ting. Men når vi strukturelt kan se, at kvinder får mindre end mænd – altså, kvinder har jo ikke nødvendigvis en kortere anciennitet end mænd – så er der altså et problem, og det er det, vi gerne vil have belyst.

Kl. 11:46

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Så er det fru Birgitte Bergman, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:46

Birgitte Bergman (KF):

Tak for det. Jeg smiler til ordføreren i dag, fordi det er noget af en kamp for ligestilling i Danmark. Jeg tror ikke, at der er nogen herinde i salen, der ikke går ind for ligestilling i Danmark. Vi har en lov om ligestilling, og vi har en lov om ligeløn. Der, hvor jeg bare er lidt ærgerlig over det beslutningsforslag, som ordføreren kommer med i dag, er, at jeg simpelt hen ikke tror på, at det kommer til at løse den udfordring, som der givetvis er på arbejdsmarkedet. Jeg ærgrer mig også over, at ordføreren ikke har rådført sig med Dansk Arbejdsgiverforening. Det synes jeg er pokkers ærgerligt, for der er jo ikke ført en eneste ligelønssag, siden udgangspunktet i statistikkerne blev indført i 2006.

Jeg kunne godt tænke mig, at ordføreren peger på, hvor der givetvis ikke er mulighed for at få ligeløn i dag, og fortæller, om det ikke også skyldes, at vi som mand og kvinde vælger forskelligt. Vi har forskellige tilgange til den måde, vi ønsker at arbejde og indrette os på som familier. Det har vel også en afsmitning på det, som statistikken siger.

Kl. 11:48

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak, og værsgo.

Kl. 11:48

Astrid Carøe (SF):

Det gør det, og det bliver også sorteret fra. Når man tager den uforklarlige lønforskel, er det så sorteret fra. Der er en uforklarlig strukturel lønforskel på 1,8 pct., og fint nok, at vi så tager tallet 1,8 pct., som kommer fra en meget udskældt rapport, fordi man der forklarer køn med køn, og det er problematisk sådan helt statistisk set, men fred være med det. Når man sorterer for alt det, ordføreren nævner, så er der stadig væk den her lønforskel.

Så vil jeg sige, at jeg synes, det er så ærgerligt, at de andre ordførere ikke har hørt på de forskere og eksperter, der faktisk anbefaler det her forslag. Når nu jeg skal have at vide, at jeg skulle have lyttet mere til DA, så kunne man måske lytte til nogle af de forskere, der sidder med det her på daglig basis, og som foreslår netop det, der står i det her beslutningsforslag.

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Værsgo, fru Birgitte Bergman.

Kl. 11:49

Birgitte Bergman (KF):

Jeg lytter skam også til dem, helt sikkert, fordi det er vigtigt at høre begge sider af en sag. Men det, jeg tror på der skal være med til at løse det her, handler om at få unge kvinder ind i erhvervsuddannelserne og ind på STEM-uddannelserne, som altså handler om ingeniørvidenskab, teknik, ledelse og økonomi og sådan nogle ting. Så anerkender ordføreren ikke, at det i virkeligheden er der, udgangspunktet ligger, for at vi kan komme det her til livs?

Kl. 11:49

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Værsgo.

Kl. 11:49

Astrid Carøe (SF):

Jeg anerkender fuldt ud, at en meget stor del af lønforskellen i Danmark er på grund af det kønsopdelte arbejdsmarked, og på grund af at de traditionelle kvindefag bliver betalt lavere end traditionelle mandefag.

Men når vi snakker om lige præcis det her forslag, drejer det sig jo om den uforklarlige lønforskel, og der har man altså sorteret for det her med, at der er flere mænd i STEM-fagene og alle sådan nogle ting. Der har man sorteret for det. Det synes jeg også vi skal arbejde med. Jeg synes, vi skal arbejde meget mere med åbenhed i vores uddannelsessystem, sådan at man bedre kan finde sig til rette i uddannelsessystemet, selv om man måske som mand vælger en meget kvindedomineret uddannelse. Men det her handler altså ikke om det. Det handler om den uforklarlige lønforskel.

Kl. 11:50

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det.

Der er ikke flere, der ønsker bemærkninger, så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at beslutningsforslaget henvises til Beskæftigelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af lovforslag nr. L 173:

Forslag til lov om ændring af lov om markedsføring. (Undtagelse af visse forbrugslånsvirksomheders sponsorer af idrætsorganisationer m.v. fra forbuddet mod markedsføring af forbrugslån og forbrugslånsvirksomheder i forbindelse med markedsføring af spil og spiludbydere).

Af erhvervsministeren (Simon Kollerup).

(Fremsættelse 24.02.2021).

Kl. 11:50

Forhandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Orla Hav, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 11:50

(Ordfører)

Orla Hav (S):

Vi var rigtig mange, der glædede os over, at det lykkedes at begrænse mulighederne for at koble kviklån og spil. Det at give mennesker det indtryk, at man ved optagelsen af et kviklån i – i anførselstegn – kan sikre sig den store gevinst og dermed totalt forandre sin livssituation, er et farligt billede at male for mennesker. Over denne læst var rigtig mange reklamer skåret, specielt reklamer, som blev båret af levende billeder, film og lignende, som giver mulighed for at drage slutninger, der foregår uden om den sunde fornuft. Alle, der kender det mindste til spil, ved, at den sunde fornuft tilsiger, at gevinstchancerne er mikro små, hvorimod oparbejdelse af gæld går hurtigt og nemt bliver makro stort.

Et godt råd, når man tager del i spil, er: Anse det, du spiller for, som tabt, og tag din mulige gevinst som en sjældent forekommende appelsin i turbanen. Det er ansvarligt spil, som giver mulighed for at dagdrømme og give lidt sommerfugle i maven, inden spillet afgøres. Spillet giver ovenikøbet mulighed for at understøtte fornuftige aktiviteter i vores samfund såsom kultur, sport og idræt. Sådane er det institutionaliserede spil skabt ved dannelsen af Dansk Tipstjeneste tilbage i 1947, mener jeg det var.

Vi troede, at vi havde sikret den enkelte borger mod spillets fælder, men Forbrugerombudsmandens tolkning af loven var så streng, at den del af spillet, vi gerne så, nemlig skabelsen af midler til kultur, idræt og sport, blev skåret over. Oven i dette ekskluderede vi den finansielle sektor, der ellers ofte supplerer det økonomiske grundlag for kultur, sport og idræt. Hvis et pengeinstitut udbød et enkelt produkt, et lån, hvor den samlede ÅOP kom over grænsen på 25 pct., som fremgik af loven, ja, så var det ikke muligt at være sponsor eller få sin reklame ind i den aktivitet, man støttede. Med denne strenge fortolkning risikerede man at skære nerven over mellem fritidslivet i bred betydning og mulige sponsorer. Det var ikke holdbart, og jeg er glad for at kunne rose erhvervsministeren i dag for at have genskabt ansvarligheden i dobbelt forstand: Beskyttelsen af borgeren mod uansvarligt spil og sikringen af, at ansvarligt spil kan åbne for finansieringskilder til vores kultur og idrætsliv.

Socialdemokratiet støtter ovenikøbet med glæde L 173.

Kl. 11:53

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre til næste ordfører, når der er sprittet af.

Hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre.

Kl. 11:54

(Ordfører)

Torsten Schack Pedersen (V):

Aggressiv markedsføring af kviklån og bettingreklamer fyldte rigtig meget tidligere – det voksede meget voldsomt – og hurtige lån med ekstremt høje renter fristede desværre nogle personer til at spille for lånte penge, og det var dyrt lånte penge. Renter på 7-800 pct. var ikke unormale. Derfor var vi i Venstre med til at sætte en stopper for det, da vi i december 2019 indgik en bred politisk aftale om at sætte et loft over renterne på forbrugslån. Loftet blev på 35 pct., men blev ledsaget af et markedsføringsforbud for lån over 25 pct.

For os var det afgørende, at der blev sat en stopper for de ekstremt høje renter, og med loftet på 35 pct. mente vi, at vi fik sat en stopper for den uheldige situation, hvor nogle bliver fristet af dyre og hurtige penge til at spille for. Men vi var dog bekymrede for, om forbuddet mod den samtidige markedsføring af forbrugslån og betting ville blive for rigtigt og skabe problemer, og det så vi jo så desværre blive realiteten: politianmeldelser mod pengeinstitutter, fordi de havde sponseret en fodboldspiller, som spillede på et fodboldstadion, hvor der var en bandereklame for et bettingfirma, og vel

allertydeligst, da Arbejdernes Landsbank måtte sætte sit sponsorat af fodboldlandsholdet i bero, da landsholdet samtidig var sponseret af Danske Spil. Den situation var for mig at se et godt eksempel på, at de tidligere regler gik for vidt.

I september havde vi så de første forhandlinger om at finde en løsning på denne problemstilling, og der synes jeg faktisk, at september er lang tid siden. Jeg synes godt, at lovforslaget kunne have været præsenteret tidligere, men bedre sent end aldrig, for hvis ikke vi handler, vil det altså have store konsekvenser for dansk idræts- og foreningsliv, som vi kender det i dag, for der er tale om meget store sponsorbeløb, som er rigtig afgørende for mange idrætsgrenes økonomi. Både eliteidrætten, men også breddeidrætten er dybt afhængige af sponsorer, og hvis man afskærer hele den finansielle sektor fra at være sponsor, er det altså meget, meget store millionbeløb, som ikke længere kan understøtte vores idrætsliv, kulturliv og almengørende formål. Så det er ganske fornuftigt, at der nu kommer en undtagelse for markedsføring, når det gælder idrætsorganisationer og de almennyttige foreninger og fonde, for det giver altså ikke mening, hvis et lokalt pengeinstitut kan komme i problemer, fordi det har sponseret et bagtæppe til et præmiepodie og der så træder en cykelrytter op på sejrsskamlen med spilreklamer på trøjen. Det blev alt for firkantet.

Jeg vil i øvrigt lige bemærke, at der er rejst kritik af, om det kombinerede markedsføringsforbud i det hele taget er i overensstemmelse med EU-reglerne på området. Da vi vedtog loven om kviklånsindgrebet, konstaterede vi fra Venstres side i betænkningen, at det var regeringens ansvar at sikre, at lovgivningen i øvrigt var i overensstemmelse med EU-retten. Det er der jo så blevet rejst tvivl om, bl.a. med udgangspunkt i De Danske Bilimportører, og det har vi så fået et svar fra regeringen på, og jeg må sige, at det svar fra Kammeradvokaten er et sjældent svagt forsvar for, at loven holder sig inden for EU-retten, og jeg frygter derfor, at spørgsmålet i sidste ende vil skulle afgøres ved domstolene. Jeg så derfor gerne, at regeringen tog den problemstilling mere alvorligt.

Selve lovforslagets formål, den beskudte ændring i paragraffen, er en klar forbedring i forhold til den nuværende situation, og det sikrer, at der fortsat kan sikres sponsorer fra det finansielle område til hele idrætsområdet og det almennyttige område. Det er der absolut behov for. Det er også nogle af de foreninger og klubber, som er hårdt ramt af corona i øjeblikket, og derfor er det selvfølgelig fornuftigt, at vi sikrer, at de fortsat kan få sponsorer af et meget stort beløb. Derfor støtter Venstre forslaget.

Kl. 11:58

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ingen kommentarer, så vi går videre til den næste ordfører, hr. Hans Kristian Skibby, Dansk Folkeparti.

Kl. 11:58

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DF):

Man kan jo fristes til at sige bedre sent end aldrig, når man kigger på den sag, der har været, siden vi indgik aftalen om indsatsen imod dumdristige kviklån i Danmark. Det var allerede tilbage i uge 29, at vi som erhvervsordførere blev konfronteret med den absurde situation, der var, nemlig at der var de her tvivlsspørgsmål om, om det overhovedet var lovligt at have de her sponsoraftaler, som der var imellem eksempelvis Danske Spil og Arbejdernes Landsbank og en given ligaklub i fodbold i Danmark eller med det danske kvinde-landshold. Der var flere partier, der efterspurgte en præcisering af det. Vi erkendte fuldt ud, og det gælder også Dansk Folkeparti, at vi var med i aftalen, og vi var også med til at lave den dårlige dele af den, som vi nu prøver at råde båd på. Derfor var det selvfølgelig også godt, at vi indgik en politisk aftale tilbage i januar, som skulle rette op på det.

Det er jo så det, der er anledningen til, at vi i dag står med det lovforslag, som ministeren har fremsat, om ændringer i markedsføringslovens § 11. Det er selvfølgelig ærgerligt at høre, når man kigger på nogle af de tilbagemeldinger, vi har fået fra branchen, at bl.a. Danske Annoncører og Markedsførere siger, at den korte høringsfrist i sig selv giver grund til stor kritik, fordi det har umuliggjort en tilfredsstillende aktindsigt. Det har ikke været nemt for parterne at få de informationer, som man jo typisk vil få ved at søge om aktindsigt, hvis man mener, at de politiske aftaler, der bliver indgået her på Christiansborg, ikke er til gunst, glæde og gavn for brancheorganisationerne. Der må vi selvfølgelig erkende, at de har øje for branchen.

De har i det her tilfælde også øje for lovgivningen. Derfor er det selvfølgelig bekymrende, at både De Danske Bilimportører og Danske Annoncører og Markedsførere påberåber sig, at det vurderes at være i strid med EU-retten. Jeg skal ikke gøre mig klog på, hvem der har ret, om det er Kammeradvokaten, eller hvem det er. Det må tiden jo vise. Det er jo bebudet, at der måske kommer nogle retssager om det. Dem vil vi selvfølgelig forholde os til. Men fra Dansk Folkepartis side vil vi i hvert fald gerne sige, at det er ærgerligt, at vi stadig væk her i marts måned 2021 får den her kritik og hører den bekymring, efter at sagen faktisk blev tydeliggjort allerede tilbage i sommerferien 2020.

Vi støtter naturligvis lovforslaget, og vi støtter det også ud fra den begrundelse, som Venstres ordfører også var inde på, at vi har fået notater fra ministeren, som skulle godtgøre, at vi er på et lovsvært grundlag. Det er jo da en god start for lovgivningsarbejdet. Men vi vil absolut følge det i udvalgsarbejdet, og skulle der komme nye oplysninger, inden vi kommer til tredjebehandlingen, vil vi selvfølgelig også stille spørgsmål om dem og få det belyst. Men jeg vil så også allerede nu sige, at hvis der på et senere tidspunkt skulle komme nogle tilbagemeldinger, som vil udfordre det yderligere i forhold til markedsføringslovens § 11 og de punkter, der ligger i den, samt i forhold til EU-retten og den kritik, der har været i vurderingen af den, vil vi naturligvis også følge op på det. Men vi vil henholde os til det, der er fremsat, og vi støtter som sådan lovforslaget.

Kl. 12:02

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Der skal lige sprittes af, og den næste ordfører er fru Theresa Berg Andersen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 12:03

(Ordfører)

Theresa Berg Andersen (SF):

Tak. I SF var vi grundlæggende rigtig glade for den aftale, der blev indgået omkring kviklån. Det var vigtigt for SF at undgå, at unge og andre udsatte, som f.eks. ser en fodboldkamp, lokkes til at optage et lån og efterfølgende kommer ud i en uoverskuelig gæld.

Men efterfølgende har vi også lyttet os til, at idrætsklubberne og sportsudøverne, men også idrætsbegivenheder, f.eks. sådan noget som OL, cykelløb osv., kan blive ramt af den her lov. Det løser vi ved at justere markedsføringsforbuddet, så det ikke gælder for fysisk reklame og sponsoring af sportshold og almennyttige foreninger og fonde, såfremt man ikke udbyder et lån med en ÅOP på over 25 pct. Det er vigtigt for SF, at den her justering ikke gælder for tv og online. Men for en god ordens skyld har vi brug for at få præciseret, om det her vil muliggøre, at der i forbindelse med en fodboldkamp, f.eks. lige inden kampstart eller derefter, lige efter reklameblokkene, vil være en præsentation af et kviklån sammen med en spiludbyder, for det bifalder SF ikke.

Med det sagt støtter SF forslaget.

Kl. 12:04

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre.

Kl. 12:04

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. For det første vil jeg sige, at jeg håber, at vi er enige om i den aftalekreds, vi jo har, at vi med den aftale, vi lavede, har afskaffet kviklån, og at de derfor ikke længere er på markedet. Det er bare lige for at slå det fuldstændig fast, altså at jeg, når kviklån heroppefra bliver nævnt i flæng, så tror, det er vigtigt, at vi holder fast i, at de, når vi har lavet det ÅOP-loft, som vi har, så er afskaffet.

Men når man har lavet sådan en lovgivning her, kan det jo også ske, at der sniger sig en fejl ind, og der skal man også kunne indrømme, når der er noget, der er uhensigtsmæssigt, og det må man bare sige at der har vist sig at være i det tilfælde. Som hr. Torsten Schack Pedersen påpegede, har det mest åbenlyse nok været Arbejdernes Landsbanks sponsorat af vores landshold, og det skal vi have rettet op på nu, og derudover er der så bare en opfordring til, at man kommer i gang med hele reguleringen af de her spilreklamer. Det ligger ikke hos erhvervsordførerne eller erhvervsministeren, men derimod, så vidt jeg i hvert fald forstår det, på skatteområdet, og herfra er der så bare en opfordring til skatteministeren til at få sat gang i de forhandlinger.

Med de ord vil jeg bare sige, at Radikale støtter lovforslaget, og så skal jeg hilse fra Enhedslisten og sige, at de også støtter det.

Kl. 12:05

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Vi går videre til den næste ordfører, og det er fru Mona Juul fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 12:06

(Ordfører)

Mona Juul (KF):

Tak for det, tak for ordet. For knap et år siden fremsatte regeringen efter intense forhandlinger det, der blev L 149, der som undertitel havde »Opgør med kviklån m.v.«. Det var måske ikke så mange, der havde tænkt, at »m.v.« skulle læses som et opgør med forbrugslånsvirksomheders mulighed for at støtte den danske idrætsverden med sponsoraftaler, hvilket jo er decideret ødelæggende for såvel store som små i sportens verden og at gå alt for vidt. Jeg sagde netop i min ordførertale sidste år, at aftalen gik alt for vidt, og at loven skød gråspurve med kanoner. Jeg sagde, at alene markedsføringsforbuddet ville ramme helt seriøse virksomheder meget hårdt, og at det samtidig ville stille de danske virksomheder ringere end deres udenlandske konkurrenter. Det var derfor, at Konservative ikke var med i aftalen, og at vi, medmindre det i udvalgsarbejdet ville lykkes mig at overbevise mine gode ordførerkollegaer om vitale ændringer, så ville stemme et kæmpestort nej tak, dette på trods af at jeg havde arbejdet intenst med et opgør med de helt vilde og uacceptable kviklån.

Det er positivt, at partierne bag loven nu også er nået frem til, at der er blevet skudt med kanoner, og at man i kampen for at komme de ublu lån til livs simpelt hen gik for langt. Det var jo helt unødvendigt, at kampen mod lån med rockerrenter skulle medføre, at danske fodbold- og håndboldklubber pludselig stod til at miste sponsorindtægter i millionklassen. Derfor er jeg glad for at kunne sige, at vi støtter det fremsatte lovforslag. Det er ikke, fordi det løser alle problemer med det nuværende markedsføringsforbud, men fordi det er et skridt i den rigtige retning. Kunne jeg da ikke bede aftalepartierne om at tage et lidt større skridt? For til trods for de foreslåede ændringer, som vi drøfter her, gør reglerne det fortsat meget svært for helt almindelige forbrugslånsvirksomheder at mar-

kedsføre deres produkter og tjenester på især de elektroniske medier. Vi havde sidste år et par virksomheder forbi Erhvervsudvalget, der forklarede udfordringerne, som altså stadig vil eksistere også efter den her lovændring.

Hvis det skulle være gået helt i glemmebogen, så lad mig lige minde om den nok vigtigste udfordring, nemlig at hvis en forbrugslånsvirksomhed ønsker at annoncere via en bannerreklame på f.eks. en hjemmeside, har virksomheden ingen indflydelse på, om der samtidig eller umiddelbart efterfølgende også er et spilleselskab, der annoncerer på den samme hjemmeside. Det har vi ikke nogen chance for at kontrollere. Alligevel kan forbrugslånsvirksomheden straffes for overtrædelse af markedsføringsloven, hvis de to reklamer vises i sammenhæng, også selv om virksomheden slet ikke reklamerer for et forbrugslån, men måske bare gør opmærksom på, at de tilbyder særlig favorable vilkår på en indlånskonto eller vil give gode råd om pensionsopsparinger. Det giver simpelt hen ikke nogen mening.

Jeg tror ikke, at der er nogen af os, der sådan set er uenige i, at vi skal gøre, hvad vi kan, for at sikre, at ludomaner ikke ender i en bundløs gæld som følge af en markedsføring, der lokker ludomanerne til at finansiere deres spillemisbrug med forbrugslån, men markedsføringsforbuddet går meget, meget længere end det. Jeg vil derfor også i det kommende udvalgsarbejde igen forsøge at overbevise mine fortsat gode ordførerkollegaer om, at vi godt kan lempe yderligere på markedsføringsforbuddet. Og læs høringsvarene. Det har været en uacceptabelt kort høringsproces, men læs dem, lad os få en gennemgang af nogle af dem, og lad os så få en snak i udvalgsarbejdet om, om I ikke har lyst til lige at kigge en ekstra gang på det her forslag. Uanset det stemmer vi, som jeg sagde tidligere, selvfølgelig for den her forbedring af den kviklånlov, som et flertal sidste år desværre bankede sammen og man dermed samtidig bankede hovedet i muren. Tak.

Kl. 12:09

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er heller ikke her nogen kommentarer. Der er ingen ordfører til stede fra Nye Borgerlige og heller ikke fra Liberal Alliance, så derfor er det nu ministeren. Værsgo.

Kl. 12:10

Erhvervsministeren (Simon Kollerup):

Tak for det, og også tak for de mange gode bemærkninger fra de tilstedeværende kolleger til lovforslaget her. Det er jo et lovforslag, der har til formål at understøtte, at der fortsat kan være sponsorindtægter til dansk idræts- og foreningsliv på trods af forbuddet i markedsføringsloven mod markedsføring af forbrugslånsvirksomheder og kreditaftaler til forbrugere i forbindelse med markedsføring af spil eller spiludbydere. Det er et lovforslag, som gennemfører den politiske aftale, som blev indgået mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten den 19. januar, og som justerer aftalen om et opgør med kviklån fra december 2019. Med lovforslaget undtages forbrugslånsvirksomheders sponsering af idrætsorganisationer, almennyttige foreninger og fonde fra forbuddet mod markedsføring af forbrugslånsvirksomheder og kreditaftaler til forbrugere i forbindelse med markedsføring af spil eller spiludbydere, såfremt forbrugslånsvirksomheden ikke udbyder lån med årlige omkostninger på 25 pct. eller derover.

Da der i aftalekredsen var et ønske om, at ændringerne træder i kraft hurtigst muligt, er lovforslaget sendt i høring parallelt med fremsættelsen af lovforslaget onsdag den 24. februar, og de justeringer, som kommer på baggrund af bemærkningerne fra både kolleger i aftalekredsen og de modtagne høringsvar, vil derfor indgå i et ændringsforslag til lovforslaget frem mod andenbehandlingen af lovforslaget. Mere konkret giver høringsvarene anledning til at justere den foreslåede undtagelse og bemærkningerne til den, så lempelsen ikke alene sikrer sponsorater til idrætsorganisationer, men også af in-

dividuelle sportsudøvere samt af idrætsfaciliteter som sportshaller og lignende samt idrætsbegivenheder som f.eks. nationale og regionale eller sågar globale mesterskaber samt de olympiske lege.

Lempelsen skal også rumme Team Danmark som selvejende nonprofitorganisation, og samtidig præciseres det, at undtagelsen gælder, uanset hvor markedsføringen sker, og uanset om det er den sponserede eller den sponsorerende virksomhed, der fremgår som afsender. Det afgørende er, at markedsføringen sker som led i et sponsorat. Den sponsorerende virksomhed må f.eks. gerne omtale sponsoratet på sin egen hjemmeside eller egne sociale medier. Derudover bør det præciseres i lovteksten, at der skal være tale om en skriftlig sponsoraftale, før undtagelsen finder anvendelse. Vi fastholder forbuddet som aftalt, når det handler om markedsføring i tv og reklameblokke online eller i andre sammenhænge, hvor der ikke er tale om direkte sponsorat.

Så tak for bemærkningerne, og jeg ser frem til den videre udvalgsbehandling.

Kl. 12:13

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det, og heller ikke til ministeren er der nogen bemærkninger. Så forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af lovforslag nr. L 184:

Forslag til lov om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden.

Af erhvervsministeren (Simon Kollerup).

(Fremsættelse 03.03.2021).

Kl. 12:13

Forhandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Hr. Orla Hav, Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 12:13

(Ordfører)

Orla Hav (S):

Tak for det. Jeg tror, at alle vil være enige om, at vi har en oplevelse af, at det her lovforslag, som er en overbygning på en implementering af EU-stof, er et teknisk kompliceret lovforslag. For min egen skyld forsøgte jeg at anskueliggøre det, da jeg skulle skrive den her ordførertale, ved at erindre en oplevelse, jeg havde haft for nogle år siden, hvor jeg besøgte en kyllingefarmer i det nordjyske. Det var en dygtig landmand, som fortalte om de vilkår, som der var at producere kyllinger under. Kyllingernes foder kom fra et grovvarerfirma, dem var der to mulige leverandører af, som man kunne vælge imellem. Kyllingerne blev solgt, når de var store nok, til en detailhandelskæde, og dem var der to af. Det vil sige, at der sad fire mennesker og afgjorde den her kyllingefarmers skæbne. Det kan man jo ikke kalde et velfungerende marked, i hvert fald ikke når det er fire store aktører og så en mindre aktør, der står for produktionen af den vare, der bliver fremstillet.

Det anskueliggjorde i hvert fald for mig, at et sådant marked kalder på, at der er en beskyttelse eller en regulering til gunst for de

svageste led. Forslaget til lov om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden er et fornuftigt skridt at tage med baggrund i EU-direktivet, og det er så sikret, at Danmark ikke står alene og dermed skiller sig ud fra et i øvrigt velfungerende marked.

Ud over at fastsætte betalingsfrister på et anstændigt niveau er der en lang række bestemmelser, der nu er med til at holde hånden under markedsprincipperne i forbindelse med at udradere det svageste led, for sikrer vi ikke en sådan beskyttelse, risikerer vi at ødelægge danske arbejdspladser og virksomheder i stort tal.

I relation til det, jeg nævnte indledningsvis, nemlig at det her er et teknisk kompliceret forslag, vil jeg sådan set allerede her bebude, at jeg vil slå til lyd for, at vi beder om en teknisk gennemgang med erhvervsministeren eller Erhvervsministeriet imellem første og anden behandling, så der kan blive lejlighed til at udgranske nogle af de spørgsmål, som vi sidder med. Forslaget passer jo i øvrigt fint ind i en socialdemokratisk tommelfingerregel om markedsøkonomien, og tommelfingerreglen hedder: så meget marked som muligt – så meget regulering som nødvendigt. Og her følger vi efter min bedste overbevisning nødvendighedens lov, og Socialdemokratiet støtter L 184, men vil i det kommende udvalgsarbejde følge op med opklarende spørgsmål.

Kl. 12:16

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Og den næste ordfører er hr. Torsten Schack Pedersen, Venstre.

Kl. 12:17

(Ordfører)

Torsten Schack Pedersen (V):

Tak for ordet. Det helt klare udgangspunkt i Danmark er, at der er aftalefrihed mellem handlende på erhvervsområdet. Det er et grundlæggende princip, som betyder, at vi som politikere ikke blander os i forhandlingerne mellem to erhvervsdrivende. Og det synes jeg faktisk er et rigtig godt princip, som generelt er værd at holde fast i. For kaster vi os først ud i at regulere den frie forhandling et sted, hvorfor skulle vi så ikke også gøre det alle mulige andre steder?

Men det princip bliver nu udfordret af implementeringen af EU-direktivet om urimelig handelspraksis, som er det, lovforslaget handler om.

I Venstre er vi store tilhængere af EU og det indre marked, også når der kommer regler, som vi egentlig helst ville være foruden, og det er sådan set den situation, jeg står i her i dag som Venstres ordfører.

Formålet med direktivet er jo ganske nobelt: At små fødevarerleverandører ikke skal udsættes for urimelig handelspraksis, når de handler med store indkøbere, ofte store supermarkeds kæder. Det er jo meget nobelt, og der er jo også eksempler på, at nogle er blevet behandlet på en måde, som mange nok ikke ønsker at blive det. Men problemets omfang i Danmark er der nu nok mange forskellige opfattelser af. Den tvungne opgave for os er nu derfor, hvordan vi implementerer direktivet på den klogeste måde i Danmark. Og det er faktisk ikke ligetil.

Man kan jo vælge en minimumsimplicitering, hvad vi jo i udgangspunktet er glade for i Venstre, for så gælder reglerne i færrest mulige tilfælde, og det betyder, at aftalefriheden begrænses mindst muligt. Det tilter mig. Vi kan også vælge en maksimal overimplementering: At reglerne gælder for alle. Det sikrer konkurrencelighed, at ingen leverandører kan tilbyde bedre betalingsbetingelser end andre. Det sikrer ensartet konkurrence. Det tilter mig også.

Samtidig vil forskellige tilgange have betydning for, hvilke administrative omkostninger forslaget vil medføre. Organiseringen af en konkret virksomhed vil også kunne få betydning. To ellers ens fødevarerproducenter kan tilbyde forskellige betalingsbetingelser. Hvis

den ene leverandør er en selvstændig virksomhed, gælder et sæt regler. Hvis en anden leverandør er en del af en større koncern, ja, så gælder et andet sæt regler.

I Venstre er det vores tilgang at sikre implementeringen af EU-regler med færrest mulige byrder og mest fair og lige konkurrence. Vi arbejder for, at vi ikke stiller danske leverandører dårligt i den internationale konkurrence, og vi ønsker ikke en potentiel forværring af konkurrenceevne for danske indkøbere i forhold til udenlandske indkøbere i form af grænsehandel.

Jeg kender jo ikke regeringens interne overvejelser bag dette lovforslag, men jeg fornemmer, at regeringen har været nogenlunde igennem de samme overvejelser, som vi har været i Venstre. For lovforslaget, som det ligger, er et kompromisforslag imellem de forskellige hensyn, og jeg anerkender, at regeringen har forsøgt at veje de forskellige modsatrettede hensyn op mod hinanden. Det vil jeg gerne anerkende, og i store træk mener jeg, at regeringen har fundet en fornuftig model, som prøver at finde den rette balance mellem de forskellige hensyn, der helt åbenlyst er i denne sag, og som er modsatrettede.

Men der er selvfølgelig en række spørgsmål, som vi skal arbejde videre med under udvalgsbehandlingen. Vi skal sikre, at der ikke er omgåelsesmuligheder, som stiller danske leverandører dårligere i den internationale konkurrence, og vi skal undgå en potentiel forværring af konkurrenceevnen for danske indkøbere, eksempelvis via mulighederne for grænsehandel, og så rejser høringssvarene bekymring om implementering af direktivet i forhold til danske andelselskaber og dansk andelspraksis, og det er også noget, vi må grave os dybere ned i.

Endelig er der jo grundlæggende tale om regulering af forhold, som vi normalt overlader til erhvervsdrivende selv at regulere, og derfor bør konsekvenserne af loven også evalueres, og meget gerne efter relativt kort brug, for det er altså vigtigt, at den konkrete effekt af lovgivningen også stemmer overens med de intentioner, der ligger bag.

Så der er bestemt noget, der skal afklares i det videre arbejde med lovforslaget, men grundmelodien i forslaget kan vi godt nynne med på fra Venstres side.

Tak for ordet.

Kl. 12:21

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er heller ingen kommentarer her, så det er hr. Hans Kristian Skibby, Dansk Folkeparti, der er næste ordfører.

Kl. 12:22

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DF):

Det er måske meget velvalgt, at et lovforslag som det her skal ligge sådan en fredag, hvor der – havde jeg nær sagt – er allerfærrest til stede her i Folketinget, desværre. Der er måske nogle, der har følt sig fristet til fuldstændig at blive væk – vi har også noteret, at der er partier, der slet ikke deltager i debatten, og det synes jeg er brandærgerligt, for det er faktisk – om man kan lide det eller ej – vigtigt lovstof, som vi behandler. Det er det jo sådan set altid, men det er det i særdeleshed i forhold til det, som vi behandler nu, for det er netop, som Venstres ordfører var inde på, en debat om den aftalefrihed, som der er i Danmark mellem frie leverandører i frie selvstændige virksomheder.

I Dansk Folkeparti anerkender vi, at den måde, som betalingsfristerne har været praktiseret på, har været ganske uholdbar, og der har været grelle eksempler – betalingsfrister på 6 måneder i forhold til levering af fødevarer f.eks. Det har bl.a. betydet, at nogle af dem, der er små leverandører, og som afregner moms hver tredje måned, faktisk har skullet betale deres moms til staten, til den store pengekasse, inden de overhovedet har fået pengene for de varer, som

de har solgt og stillet til rådighed for kunderne. Det er jo en absurd situation, at små virksomheder skal være kassekredit for store. Det er simpelt hen absurd, men det er vitterlig det, der har været tilfældet.

Det er jo sådan noget, der provokerer mange politikere, og det er selvfølgelig også det, der gør, at vi, selv om vi har sådan et forholdsvis liberalt hjerte i Dansk Folkeparti, godt kan forstå, at det her ikke er en rimelig konkurrencesituation, specielt ikke over for de små vareleverandører i Danmark – også inden for fødevarersektoren, som det specifikt drejer sig om i det her konkrete lovforslag. Vi er nødt til at sikre, at små leverandører, som der er langt, langt flest af, oplever en tilfredsstillende konkurrencesituation, og at man ikke bliver overtruffet af nogle krav i forhold til nogle alt for ublu betalingsfrister.

Så er det rigtigt, at regeringen er kommet med et forslag nu til en såkaldt minimumsimplementering af rådets direktiv fra 2019 omkring fastsættelse af urimelig handelspraksis og også i forhold til betalingsfrister. Og der lægger man så op til en model, hvor det er sådan, at en virksomhed, som har en omsætning på mere end 350 mio. euro – euro vel at mærke – maksimalt må aftale en betalingsfrist på op til 60 dage på landbrugs- og fødevarer. Men det, der så er skismaet, er jo: Hvad så med de leverandører, der har en omsætning på under 350 mio. euro?

Altså, vi kan tage det helt typiske eksempel med Arla, hvor beløbstørrelsen jo ligger over, og som på den måde maksimalt kan blive afkrævet en betalingsfrist på 60 dage, og så Thise, som ikke kommer op i den samme omsætning, og der vil man jo så i princippet kunne opleve en lidt mere Wild West-agtig tilgang til, hvad man kan stille af krav til betalingsfrister. Er det rimeligt? Jah, hvis man kan lide konkurrence, er det jo selvfølgelig rimeligt. Men det er jo ikke rimeligt, at den store milliardbutik lægger sig i ly bag en EU-forordning, et EU-direktiv, og at den anden bare kan levere på nogle andre præmisser. Der er ikke en sidestillelse konkurrence-mæssigt; der er ikke aftalefrihed, når nogle leverandører oplever en anden konkurrencesituation end andre. Derfor er det her lovforslag ikke godt nok.

Dansk Folkeparti mener, det er forkert at skitsere tallene sådan, som det er gjort, og jeg kan også se, at man i andre høringssvar, eksempelvis det fra Landbrug & Fødevarer, jo er bekymret for regulering af handel mellem andelshavere og deres andelsselskaber, bl.a. i forhold til den fri prismodel og udfasning af gmo-foder og tilslutning til dyrevelfærdsmærke osv., netop fordi man jo vil kunne lægge sig i ly af den her lov, som vi har til behandling i dag. Der er det jo vigtigt, at man har nogle garantier for mindretallet af andelshavere i selskaber, hvor man eventuelt overvejer at bruge den danske lovimplementering til at udfordre de demokratisk vedtagne produktions- og leveringsvilkår. Der synes jeg, at det er en af de ting, som i hvert fald også skal belyses i udvalgsarbejdet om det her forslag.

Vi vil ikke kunne støtte det her lovforslag, hvis ikke der bliver en sidestillelse mellem Arla og Thise. Og det kan godt være, at man ikke kan se det, og at man synes, det virker morsomt, men altså, det er bare vilkårene, sådan som det er. Vi kan ikke stå her i Folketinget og sige, at det her er aftalefrihed og fri sund konkurrence, når der er forskel på, hvordan man tilbyder konkurrencevilkår over for forskellige fødevarerleverandører i Danmark. Så det er nej tak fra Dansk Folkeparti på det nuværende grundlag.

Kl. 12:27

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Præcis taletid. Der er ikke nogen kommentarer, og så er det den næste ordfører, som er fru Theresa Berg Andersen, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 12:28

(Ordfører)

Theresa Berg Andersen (SF):

Direktivet her har til formål at mindske forekomsten af urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder. Beskyttelsen ligger i at forbyde en række specifikke former for handelspraksis, der anses som urimelige. F.eks. må store købere ikke stille krav til mindre leverandører om længere betalingsfrister end 30-60 dage, henholdsvis for letfordærlige varer og andre varer, og ej heller annullere en ordre med kort varsel.

Vi har fra SF's side for cirka et år siden selv foreslået en regulering af loft over betalingsfrister. Det mindes jeg, fordi det var mit første beslutningsforslag nogen sinde i den her sal. Derfor har vi også været tilfredse med, at der nu foreslås en lignende løsning. Det her er en beskyttelse af særlig de mindre virksomheder i ulige forhandlingssituationer. Det er selvfølgelig ikke meningen, at vi skal regulere alle aspekter af de kontrakter, der er lavet mellem virksomhederne, men lige på det her område er der en række problemer, så større virksomheder reelt har mulighed for at trække på de små. Der er i forslaget ikke valgt at operere med en detaljeret omsætningsgrænse for, hvornår reglerne gælder, og det synes vi virker fornuftigt i forhold til at holde reglerne enkle. Vi har også forstået, at lovforslaget ikke burde hæmme de danske virksomheders muligheder for at indgå kontrakter med udenlandske virksomheder, og i det lys kan SF støtte forslaget.

Kl. 12:29

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre i ordførerrækken. Det er fru Katrine Robsøe, Det Radikale Venstre.

Kl. 12:29

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tak for det. Hvis vi tager en tænkt forhandlingssituation, så har vi to parter, en køber og en sælger, som i et lige magtforhold finder en løsning, hvor begge gør en god handel. Sådan er virkeligheden jo ikke altid, og aktørerne på markedet varierer i størrelse og dominans, og hvis det tilmed er en ulige fordeling, f.eks. af antallet af leverandører og få, men meget store købere, så opstår der en situation, hvor de mindre kan blive presset af de større, f.eks. til at acceptere urimelig lange betalingsfrister for deres varer eller ydelser. Det er den ulige magtbalance i handeler, som man med det her lovforslag forsøger at dæmpe op for.

Selv om vi godt kan forstå intentionen om at beskytte de små på markedet, så lad mig med det samme sige, at De Radikale ikke går ind for, at vi her fra Christiansborgs side griber ind i den grundlæggende aftalefrihed mellem to private aktører. Det er en uskik. Men nu står vi så i den situation, at man fra europæisk side har vurderet, at der er behov for at gribe ind og definere rimelig handelspraksis på det her område, herunder en betalingsfrist. Det er der sådan set ikke noget nyt i, kan man sige, da rentelovens bestemmelser allerede i dag har 30 dage som udgangspunkt som maksimal betalingsfrist. Problemet er bare, at den ikke bliver overholdt, og at vi har set uforklarlig lange betalingsfrister og eksempler på, at der er nogle, der åbenlyst bliver brugt som en form for likviditetsbank. Vi kan forstå, at der med forslaget lægges op til en dansk implementering, som langt de fleste interessenter kan se sig selv i, og hvor der tages højde for lighed i konkurrence- og forhandlingsvilkår, og vi bakker op. Men vi er klar over, at der fortsat er uenigheder, vi er klar over, at det her er en form for kompromis, hvor der er rigtig mange, der har ædt nogle kameler.

I Det Radikale Venstre lægger vi vægt på tre ting i det videre arbejde.

For det første, hvis ikke vi kan få aftalefriheden, er målet aftalelighed. Som det også bliver gentaget i flere af høringssvarene, foretrækker vi jo aftalefriheden, men i den situation, vi står i nu, foretrækker vi en lovgivning, der gælder for alle og med en enkelt øvre omsætningsgrænse i forhold til betalingsfristen.

For det andet må lovgivningen ikke skabe unødigt administrativt bøv, en implementering med den omsætningstrappe, som der var lagt op til, havde muligvis sikret, at der ikke ydes beskyttelse til aktører, der er betydelig mindre sårbare end deres parter eller konkurrenter. Omvendt skaber trappemodellen meget kompleksitet og et uklart system, og derfor tror vi også her, at man har fundet en god balance.

For det tredje er sikringen af den danske andelsmodel vigtig. Vi er optaget af, at bestemmelserne ikke går ud over den danske andelsbevægelses forretningsmodel. Det er dog vores forståelse, at det er der blevet taget hånd om, men det vil vi naturligvis også have fokus på i udvalgsarbejdet.

Generelt ønsker vi ikke dansk overimplementering, men samtidig er det vores vurdering, at der her er fundet en model, der tjener formålet, og at vi samtidig sikrer lige forhandlingsvilkår og undgår et administrativt helvede for virksomhederne. Vi er desuden optaget af en effektiv håndhævelse. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er håndhævende myndighed og netop en effektiv håndhævelse er afgørende for lovens effekt. Vi håber, at ministeren vil gøre os lidt klogere på, hvordan håndhævelsen vil blive tilrettelagt. Er der tale om stikprøvekontrol, indberetninger, interviews, hvad er det, vi taler om, og hvilke ressourcer er der afsat til opgaven i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen?

Som det sikkert fremgår, støtter Det Radikale Venstre forslaget, men det er aldrig uden omkostninger at blande sig i aftalefriheden, og derfor vil vi også understrege vigtigheden af en evaluering, som der også er lagt op til, og som grundigt undersøger både den reelle effekt og eventuelle uheldige sideeffekter. Som det sidste vil jeg hilse fra Enhedslisten og informere om, at de også støtter lovforslaget.

Kl. 12:34

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Vi går videre i ordførerrækken. Fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 12:34

(Ordfører)

Mona Juul (KF):

Tak for ordet. Det er svært det her – det er meget svært. Vi skal implementere et EU-direktiv om urimelig handelspraksis, hvilket jo egentlig lyder sådan lidt tilforladeligt, men det er det ikke. For efter vores mening skal der være aftalefrihed. Politikere skal ikke blande sig unødigt i handlen mellem to parter. Det bør vi have tillid til de selv kan finde ud af.

Spørgsmålet er, om det er fair og retfærdigt at prioritere den ene part, eller om det er fair og retfærdigt netop ikke at gøre det. Samtidig lægges der op til overimplementere et direktiv, så de nye regler gælder i alle handler mellem virksomhederne i forsyningskæden uafhængigt af virksomhedens omsætning og indbyrdes relative forhandlingsstyrke; dog med nogle undtagelser: F.eks. reglerne om maksimale betalingsfrister. Her kan køber lovligt aftale 60 dages betalingsfrist med leverandører, som årligt omsætter for mere end 300 mio. euro.

Der er også fortsat mulighed for, at parterne kan lave aftaler og benytte sig af kreditfaciliteter. Det manglede da bare. Overimplementering i det hele taget er sjældent godt. Men her gøres reglerne så mere ens for alle i stedet for at lave særregler for nogle, men ikke for andre. Spørgsmålet er så, om det er måden at lave konkurrencelighed på. På den ene side er der de små leverandører, der presses og mases af de store kæder. Det høres ofte, at de store virksomheder

bruger de små og mellemstore leverandører som banker. På den anden side kan man jo også sige pænt nej tak. Og man skal godt nok være naiv, hvis man tror, at kæderne ikke bliver hårdt ramt på likviditeten med det her lovforslag.

Derfor er fronterne selvfølgelig trukket hårdt op, og det ser vi jo også tydeligt i høringssvarene. Jeg har holdt adskillige møder, jeg har læst, vurderet og vendt det med min folketingsgruppe, og det ærlige svar er, at vi er i tvivl. Vi er ikke afvisende over for den balance, som vi anerkender der er søgt i lovforslaget. Og jeg håber, at udvalgsarbejdet kan gøre os mere afklarede, og uanset hvad, har vi nogle spørgsmål, bl.a. vedrørende forholdet mellem andelshavere og andelsselskaber, som vi jo ikke mener er relevant for det her direktiv på nogen som helst måde. Tak.

Kl. 12:36

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ikke fremmødte fra Nye Borgerlige eller Liberal Alliance. Derfor er det erhvervsministeren nu.

Kl. 12:36

Erhvervsministeren (Simon Kollerup):

Tak for det, og tak for bemærkningerne til et lidt komplekst lovforslag. Det tror jeg vi alle sammen har bevidnet i processen at det er.

Det overordnede formål med lovforslaget er jo, som flere har sagt, at gennemføre det her direktiv om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden i dansk ret. Hovedformålet med selve direktivet er at beskytte mindre leverandører ved at forbyde specifikke former for handelspraksis i handler med større købere. Med selve lovforslaget indføres så et forbud mod specifikke former for handelspraksis udøvet af en køber over for en leverandør. Med lovforslaget udvides den beskyttelse, som direktivet indfører, så reglerne skal gælde i alle handler mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden uafhængigt af virksomhedernes omsætning og indbyrdes relative styrkeforhold. Det sker bl.a. for at nedbringe de løbende administrative byrder for erhvervslivet og for at skabe ensartede vilkår på tværs af sektoren.

Lovforslaget har dog også undtagelser til udgangspunktet om, at reglerne skal gælde for alle, for så vidt angår reglerne om de maksimale betalingsfrister. For de store leverandører med over 350 mio. euro i omsætning gælder alene en maksimal betalingsfrist på 60 dage, og de helt små købere med under 2 mio. euro undtages fra reglerne om betalingsfrister.

Med lovforslaget bliver Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udpeget som håndhævelsesmyndighed. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal bl.a. iværksætte undersøgelser på eget initiativ eller på grundlag af en klage og træffe afgørelse. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal så udøve sine beføjelser i medfør af loven, og det gør de i fuld uafhængighed.

Den offentlige høring har vist, at der er divergerende opfattelser til direktivet og lovforslaget på henholdsvis leverandørsiden og på købersiden. Erhvervslivet har divergerende holdninger til valg af implementeringsmodel, og derfor er, som hr. Torsten Schack Peder sen også meget, meget rigtigt fremhæver, det her lovforslag i videst muligt omfang et udtryk for at finde en balance for at lave et kompromis. Det kommer jo til udtryk ved det, at reglerne udstrækkes til at gælde for alle leverandører, samtidig med at der bliver indført de her undtagelser vedrørende betalingsfrister for visse leverandører.

I forlængelse af høringen af lovforslaget er lovforslaget blevet justeret, så der er nogle af kritikpunkterne, der er blevet imødekommet. F.eks. er et forhold vedrørende lovvalg præciseret, og der er også indført et konkret bødeniveau for overtrædelse af lovforslagets forbudsbestemmelser.

Så jeg ser frem til og forstår sagtens, at der behov for en grundig udvalgsbehandling på et så kompliceret og kompromisfyldt lovforslag.

slag, som der her er tale om. Jeg lyttede mig frem til et ønske om en teknisk gennemgang, og hvis der er et generelt ønske om en teknisk gennemgang, vil vi i Erhvervsministeriet gerne tage initiativ til det. Der kan vi også komme nærmere ind på det, som Radikale Venstre spørger til i forhold til den specifikke håndhævelse af lovforslaget.

I forhold til det, som hr. Torsten Schack Pedersen fremhæver i sin tale, om, at vi er nødt til at få evalueret lovforslaget undervejs, vil jeg sige, at der jo er indlagt et forslag om en evaluering efter 3 år, men der vil være en løbende monitorering af, hvordan lovforslaget bliver implementeret og bliver anvendt, som vi sammen med organisationerne vil gennemføre, sådan at vi også kan tage ting i opløbet. Men vi kan også drøfte videre i udvalgsarbejdet, om det snit er lagt helt præcist.

I forhold til Dansk Folkepartis bemærkning vil jeg sige, at det jo ikke er, fordi vi på den måde skal komme ind på konkrete virksomheder, men nu blev der nævnt to konkrete inden for samme sektor. Jeg er ikke sikker på, at vi har læst lovforslaget helt på samme måde, men det kan vi også udbore i udvalgsarbejdet. Hvis man nu tager Thisekoncernen som eksempel her, vil de efter de her regler skulle have deres penge inden for 30 dage, mens Arla ville skulle vente 60 dage, og det håber jeg kan være en imødekommelse af Dansk Folkeparti. Men lad os ellers komme det nærmere i udvalgsarbejdet. Det er bestemt en mulighed. Tak.

Kl. 12:41

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er en bemærkning fra hr. Hans Kristian Skibby, Dansk Folkeparti.

Kl. 12:41

Hans Kristian Skibby (DF):

Tak. Jeg er udmærket klar over, at der er den anden betalingsfrist i forhold til vareleverandører med en omsætning under 350 mio. euro, men så står der også i ministerens skriftlige fremsættelse, at det drejer sig om de letfordærlige fødevarer. Jeg ved godt, at de fleste af produkterne fra et mejeri nok er i kategorien letfordærlige fødevarer, men jeg vil bare gerne have ministeren til reflektere over, at der jo også findes fødevarer, som ikke er letfordærlige, altså konsumvarer, som har længere holdbarhed. Det kunne f.eks. være marmelade eller sodavand eller andre ting. Hvor lægger man snittet i forhold til begrebet letfordærlige fødevarer? Det synes jeg selvfølgelig er interessant at vide, ikke mindst for dem, der så skal levere det.

Så vil jeg blot for en sikkerheds skyld også bede ministeren om at tilvejebringe et svar på det andet spørgsmål, jeg havde omkring de bekymringer, der er kommet i en henvendelse omkring andelshavere i andelsselskaber. Jeg ved godt, at man har givet høringssvar, men vi vil også gerne have et svar her i forbindelse med lovarbejdet.

Kl. 12:42

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak, og værsgo.

Kl. 12:42

Erhvervsministeren (Simon Kollerup):

Tak for det. Det var mit forsøg på at illustrere, at de ulige vilkår sådan set var til gunst for den mindre part i forhold til betalingsfrister. Jeg tror, det sikreste og klogeste nok er, at vi i udvalgsarbejdet kommer nærmere definitionen af, hvornår noget er letfordærligt, og hvornår det ikke er, f.eks. marmelade over for mælk. Vi kan gøre det mere generelt.

Så vil jeg sige, at jeg forstår rigtig godt de bekymringer, der kan være i forhold til vores andelsmodel, for det er en hæderkronet model, som vi kan være stolte af i Danmark. Nu havde vi i går behandlingen om demokratiske ejere inden for vores erhvervs-

struktur, hvor andelsbevægelsen jo er en af arnestederne til den måde at tænke på. Derfor har vi en fælles interesse i, at det bliver grundigt belyst, og det stiller vi os selvfølgelig til rådighed for i det udvalgsarbejde. Det skal der ikke være nogen tvivl om.

Kl. 12:43

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Så er der ikke flere, der har bedt om ordet. Forhandlingen er sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 138:

Forslag til folketingsbeslutning om en god afslutning til 3. g'erne (borgerforslag).

Af Leif Lahn Jensen (S), Peter Skaarup (DF), Andreas Steenberg (RV), Karsten Hønge (SF), Peder Hvelplund (EL), Mai Mercado (KF), Peter Seier Christensen (NB), Ole Birk Olesen (LA), Torsten Gejl (ALT), Aaja Chemnitz Larsen (IA), Lars Løkke Rasmussen (UFG) og Uffe Elbæk (UFG).
(Fremsættelse 02.02.2021).

Kl. 12:43

Forhandling

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Forhandlingen er åbnet. Børne- og undervisningsministeren, værsgo.

Kl. 12:44

Børne- og undervisningsministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil):

Tak for det. Jeg har sådan en fornemmelse af, at hvis det her ikke var et borgerforslag, var det nok blevet trukket tilbage inden behandlingen i Folketingssalen, eftersom der er landet en aftale på området. Jeg kan selvfølgelig tage fejl, men forslaget er måske endt med at være blevet lidt uaktuelt, siden det blev fremstillet. Ikke desto mindre var det jo på det tidspunkt, det blev fremsat, en god og helt relevant sag, for vi står i en rigtig svær situation med nedlukning og med nødundervisning, og vi kan ikke komme uden om, at eleverne har mistet meget både socialt og fagligt for en stor dels vedkommende. Det skal vi selvfølgelig afbøde mest muligt, og det er grundlæggende også det, borgerforslaget handler om, nemlig at tage et fagligt og et socialt hensyn til de kommende studenter.

Regeringen er selvfølgelig enig i, at der skal tages det hensyn, men vi mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at aflyse alle eksamener. Det løser muligvis noget, men man skal bare være opmærksom på, at det skaber nogle nye udfordringer. Jeg har brugt rigtig mange timer på at diskutere spørgsmålet om eksamener både sidste forår, i løbet af efteråret og så selvfølgelig i forbindelse med den aftale, der er indgået med Folketingets partier. Jeg har brugt meget tid på at diskutere det med lærerne og med elevernes organisationer, og det er et enormt komplekst spørgsmål, fordi der er mange hensyn at tage.

Der er på den ene side rigtig mange elever, der føler sig presset, fordi de skal til eksamen, efter de ikke har haft almindelig undervisning, og for nogle sætter det sig som decideret mistrivsel. På den anden side er der jo rigtig mange elever, der motiveres af at skulle til eksamen. De gør noget ekstra ud af opgaverne. De deltager mere aktivt på Teams i løbet af dagen, fordi de ved, at de skal op til

eksamen. Det vil sige, at deres engagement og trivsel jo så er i spil, hvis eksamenerne aflyses.

Eleverne har også forventninger til den faglige bedømmelse. Det vil sige, at hvis vi aflyser eksamenerne, bedømmes eleverne på en anden måde end den, de troede de ville blive bedømt på, da de begyndte på gymnasiet, og det er i øvrigt vidt forskelligt, om fagene egner sig til onlineundervisning. Særlig er det svært med de fysiske fag, de kreative fag og de fag, hvor man har brug for et laboratorium og lignende, mens det bedre kan lade sig gøre at have undervisning i andre fag online. Vi kan ikke skære alle fag over en kam, når vi skal vurdere, hvad eleverne har lært og dermed, hvordan vi kan eksaminere dem på en relevant måde.

Så har eleverne jo simpelt hen brug for øvelse i at gå til eksamen, en øvelse, som rigtig mange skal bruge i deres videre uddannelse, og derfor opfatter jeg det som et stort tab, at vi i forbindelse med sidste års nedlukning måtte ende med at aflyse afgangsprøverne. Det skal man selvfølgelig i videst mulig udstrækning undgå. Omvendt har man jo den situation, at jo flere eksamener vi gennemfører, des mindre tid er der til ekstra undervisning af eleverne, fordi de så skal have læseferie. Eleverne har mistet rigtig meget normal undervisning, og derfor tæller hver eneste dag eller uge på skolerne i forhold til at give dem de kompetencer, de skal bruge i deres videre uddannelse og arbejdsliv.

Vi taler med andre ord om en enorm kompleks problemstilling, og der findes ikke en perfekt løsning på det her, for der skal tages hensyn til utrolig mange decideret modsatrettede udfordringer, og derfor vil det uundgåeligt være sådan, at der vil være nogle, der synes, at kompromiset er landet et andet sted end der, hvor de gerne havde set det lande.

Men regeringen har sammen med et meget bredt flertal af folketingspartier forsøgt at finde den rette balance. I februar måned blev Venstre, Dansk Folkeparti, SF, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Liberal Alliance enige om, hvordan prøver og eksamener skal håndteres i resten af skoleåret. Jeg synes, det er vigtigt at bide mærke i, at det er så bred en politisk aftale, fordi vi jo i Folketinget under normale omstændigheder har meget forskellige opfattelser af eksamen. Alttså, vi har simpelt hen forskellige holdninger til eksamen, og hvor værdifuldt det er. Derfor tror jeg sådan set, det er en pointe i sig selv, at de forskellige opfattelser af eksamensspørgsmålet har været repræsenteret i det rum, hvor der er blevet indgået en aftale og lavet de kompromisser, der skulle til.

Det, vi så er endt med, er jo, at på de gymnasiale uddannelser skal eleverne i 1. og 2. g til én eksamen, mens eleverne i 1. hf skal til eksamener og 3. g'erne og 2. hf'erne skal til fire eksamener. Normalt er det sådan, at 3. g'erne og 2. hf'erne typisk skal til cirka syv eller otte-ni eksaminer. Det vil sige, at B 138, som vi behandler her, altså delvis er imødekommet med den politiske aftale om håndtering af prøver, da eleverne i 3. g og 2. hf skal til væsentlig færre prøver end normalt.

Kl. 12:49

Regeringen kan jo så ikke støtte den anden del af forslaget om, at det ikke bør være muligt for gymnasieelever at komme til eksamen i B- og C-niveaufag. Det er ikke en del af den brede politiske aftale, vi har indgået, men aftalen er skruet sammen på den måde, at det er det klare udgangspunkt, at eleverne i 3. g primært skal til prøver i deres A-niveaufag. Eleverne i 3. g skal til mundtlig prøve i deres studieretningsprojekt eller studieområdeprojekt og i skriftlig dansk, som er et A-niveaufag. Derudover skal de til to mundtlige prøver i deres studieretningsfag, som kan være både A- og B-niveaufag.

Derudover er der en utrolig vigtig del af den her aftale, som ikke helt er nået ud i alle klasselokaler endnu, og derfor tror jeg, at det er vigtigt at få understreget fra den her talerstol, at det i forbindelse med eksamenerne i år er muligt at tage højde for, at meget af pædagog-

er gennemgået virtuelt. Eksempelvis får skolerne mulighed for at se bort fra visse dele af undervisningen, som er foregået som nødundervisning, når der skal udarbejdes mundtlige eksamensspørgsmål.

Det vil jeg bare lige prøve at eksemplificere. Det er sådan, at hvis man f.eks. normalt skulle lave ti eksamensspørgsmål og læreren ved, at i tre af de ti eksamensspørgsmål har de emner, de dækker, kun været behandlet online, og at den onlineundervisning ikke har været god nok til, at man synes, at det er i orden at eksaminere de unge i det, så kan man vælge at tage de tre spørgsmål ud, så eleverne alene kan trække et af de syv tilbageværende spørgsmål, der alle sammen har været fysisk undervisning i. Så når folk har spurgt mig, hvordan vi tager højde for, at man i den ene landsdel gør det ene, og i den anden landsdel det andet, i forhold til hvor meget man har været lukket ned, så har jeg sagt, at det faktisk netop er, ved at man til de mundtlige eksamener kan gå ind og justere, hvor mange forskellige emner der eksamineres i.

Men med aftalen mener vi i hvert fald fra regeringens side at vi har fundet den rette balance, og vi er enormt taknemlige for, at vi lever i et samfund, hvor det i så svær en tid kan lade sig gøre at få skabt så brede aftaler om noget, der er så svært og så komplekst som det her. Eleverne skal i år bekymre sig om færre eksamener end normalt, og de får mere tid til undervisning end normalt. Det vil altså være muligt at indhente noget af det faglige og sociale efterslæb, og forhåbentlig betyder det her, at 3. g'erne også får en god afslutning på deres gymnasietid, ligesom det forhåbentlig vil gøre det for afgangseleverne i folkeskolen. De har brug for det oven på et hårdt år, og vi har sådan set alle sammen brug for, at de glade studenter og afgangselever kommer til at indgyde noget håb for fremtiden.

Kl. 12:52

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Og så går vi til ordførerrækken. Hr. Jens Joel, Socialdemokratiet.

Kl. 12:52

(Ordfører)

Jens Joel (S):

Tak, formand. Ja, vi behandler jo i dag lovforslaget om at sikre en god afslutning på et skoleår, som har været alt andet end normalt. Der har været usikkerhed i hele samfundet, men selvfølgelig har der også været usikkerhed, hvad enten man som dem, der har fremsat forslaget her, skal afslutte 3.g eller man skal afslutte grundskolen, op til svendeprov, eller hvad man skal. Der har været rigtig meget usikkerhed, i forhold til hvornår man kunne komme tilbage i skole, om man havde nogle faglige huller, hvordan man skulle klare sig, og selvfølgelig om, hvordan eksamenerne ville komme til at se ud. Og for Socialdemokratiet er det selvfølgelig vigtigt, at vi tager højde for den usikkerhed, og at vi indretter os efter den, og det mener vi faktisk også at vi har gjort med den aftale, som ministeren har nævnt, og som er indgået med et bredt flertal af Folketingets partier, som sikrer, at vi ikke afvikler eksamenerne som normalt, men derimod har færre eksamener, så man kan fokusere, så man ved, hvor man skal have prioritere sine kræfter, og så der bliver taget højde for, at man selvfølgelig har haft et meget specielt skoleår.

Ud over aftalen om eksamener har vi jo også indgået en aftale om, hvordan vi får samlet op på det faglige efterslæb, og hvordan vi får sikret bedre trivsel – og alt det her laves selvfølgelig sammen med nogle rammer, som sikrer, at der er huebegivenheder, og at det bliver festligholdt, når der er en svendeprov, også selv om festerne muligvis bliver anderledes, end de plejer at være, og det tror jeg er rigtig, rigtig vigtigt. Der findes ikke perfekte løsninger i en pandemi, men jeg mener, at både aftalerne om trivsel og fagligt efterslæb og aftalen om eksamen gør, at vi på trods af et usikkert år kan se de unge studerende i øjnene og sige: Vi har faktisk hørt jeres behov for

afklaring, og vi har afvejet og lade en model, som vi mener er den rigtige.

Vi støtter ikke lovforslaget, fordi det på nogle ret specifikke områder jo strider imod den aftale, som vi har lavet. Men jeg vil omvendt også tro, at hvis det havde været et parti her i Folketinget, der havde fremsat borgerforslaget, så ville man nok have taget bestik af den aftale, der var indgået, og jeg mener faktisk, at vi med stor ret og rimelighed kan sige, at de intentioner, der ligger i borgerforslaget, er imødekommet med den aftale, som vi lavede i februar. Så opgaven er løst, men borgerforslaget støtter vi ikke. Tak for ordet.

Kl. 12:54

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak for det. Der er ingen kommentarer, så vi går videre til hr. Stén Knuth, Venstre.

Kl. 12:55

(Ordfører)

Stén Knuth (V):

Tak for det, formand, tak for ordet, og sådan set også tak til Rosa Amalie Reffstrup, som jo er hovedstiller på forslaget her sammen med en række andre medstillere. Forslaget har jo samlet opbakning nok til, at vi i dag skal behandle deres forslag. Jeg synes egentlig, det er ret smukt, at vores demokrati virker på den her måde, når man ser, hvor hurtigt vi kan få et borgerforslag til behandling her i Folketinget. Det vil jeg i hvert fald kvittere for.

I Venstre har vi fuld forståelse for forslaget. Vi har fuld forståelse for den frustration, mange elever oplevede og sådan set oplever stadig væk, hvorved forslaget her er blevet til. Både usikkerheden og utrygheden ved ikke at vide, om man skal til eksamen til sommer eller ej, har været stor – det vidner borgerforslaget og den opbakning, der har været til det, jo om – eller for den sags skyld også, om man skulle fejres, og om man kunne gøre det med hue.

Derfor har det også været vigtigt for Venstre at få en afklaring straks inde i det nye år, at få en aftale, der skulle bringe sikkerhed for sommerens eksaminer, sådan at eleverne bl.a. på gymnasierne kunne få en god afslutning på deres 3-årige forløb. Straks i det nye år tog vi jo fat på en aftale, der skulle bibringe den her tryghed og sikkerhed, og vi landede en aftale, som flere har nævnt, den 5. februar. Tak for processen; den synes jeg var god. Vi hørte interessenterne, og jeg synes også, vi landede en aftale, som på mange led afspejler det borgerforslag, som ligger her i dag.

Både sidste sommer og frem mod jul og nytår har vi jo politisk haft stort fokus på optag og på prøver, og det har været vigtigt for Venstre, at de unge skulle til den her prøve og have en hue, så vi kom så nært som overhovedet muligt på den gamle kultur – så tæt, som det nu kan gøres, og som vi plejer – altså at få en god afslutning på et 3-årigt forløb. Det tror vi faktisk er en rigtig vigtig begivenhed for de unge, endnu mere på grund af coronaen og måske endnu mere på grund af den virtuelle undervisning, der er foregået, og også på grund af at man har savnet sine venner.

Så derfor vil jeg ønske alle de unge den bedste eksamen, når de kommer dertil, og den bedste sommer med håbet om, at alle unge, der slutter deres ungdomsuddannelse, får en rigtig fin afslutning under de forhold, vi nu engang har. Med indgåelsen af aftalen den 5. februar og med de her ord kan jeg på Venstres vegne meddele, at vi ikke kan støtte det her i øvrigt meget sympatiske og gode forslag. På samme vis skal jeg hilse fra Konservative og sige, at de heller ikke kan støtte op om forslaget her.

Kl. 12:58

Anden næstformand (Pia Kjærsgaard):

Tak. Vi går videre i ordførerrækken. Fru Marie Krarup, Dansk Folkeparti.

(Ordfører)

Marie Krarup (DF):

Tak. Det blev sagt af to af ordførerne, at det her beslutningsforslag nok ville være blevet trukket, hvis det var blevet fremsat af nogle af os, der sidder her i salen. Det tror jeg er rigtigt. Det kan man så ikke, når det er et borgerforslag, åbenbart, men det er jo faktisk blevet fuldstændig uaktuelt, for der er blevet indgået en aftale, og jeg tror personligt, at den aftale gør afslutningen for 3. g'erne så god, som det nu kan lade sig gøre på baggrund af den meget usædvanlige tid, som vi har gennemlevet det sidste år.

For det første er det overhovedet ikke en nogen god idé at aflyse så mange eksamener som muligt. Selv om man som enkeltperson måske umiddelbart er bange for eksamen, er det stort set altid en god idé at overvinde sin angst og tage den eksamen. Man får noget ud af det personligt, og man får noget ud af det fagligt. Så alene af den grund skal man passe på med at aflyse eksamener.

Dertil kommer, at der faktisk er blevet lavet en god aftale, som vi i Dansk Folkeparti også er med til og kan stå inde for, om, at eleverne skal til så mange eksamener som overhovedet muligt. Der, hvor det kan lade sig gøre, skal de faktisk til eksamen. Det er så heldigvis blevet til flere eksamener end sidste år, og det skyldes jo, at man simpelt hen er blevet bedre til at undervise på den mærkelige coronamåde, som man har været henvist til i så lang tid.

3. g'erne skal, som det allerede er sagt, til fire eksamener, hvor man normalt skulle til syv eksamener, og samtidig er der blevet indlagt nogle særlige hensyn til det stof, som de kan komme op i, så man kan tage dele af eksamenspensummet ud, hvis man ikke har fået det gennemgået på en forsvarlig måde. Det synes jeg er en god løsning. B- og C-fag er til stede, men ikke alle, især ikke hvis de er praktiske.

Jeg synes som sagt, det er en fin aftale, vi har indgået, og det gør, at det her beslutningsforslag simpelt hen ikke er aktuelt længere, fordi noget af det er kommet beslutningsforslaget i møde. Jeg ved ikke engang, om det nåede at blive fremsat, før aftalen blev indgået, men i hvert fald er det ikke aktuelt længere. Og jeg tror, at 3. g'erne faktisk får så god en afslutning, som det nu er muligt at få på baggrund af den her mærkelige coronatid, som vi har gennemlevet. Men på baggrund af det, jeg her har forklaret, kan Dansk Folkeparti ikke støtte beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:01

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning til ordføreren, og det er fra hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:01

Torsten Gejl (ALT):

Jeg vil da godt nok sige, at det ikke er os alle sammen, der havde foretrukket at trække det her borgerforslag fra de unge – i Alternativet ville vi nok gerne have bibeholdt det og så have forstærket det. Altså, vi mener ikke, at der er nogen grund til at bringe de unge op til alle de eksamener, som de ikke har haft lejlighed til at forberede sig ordentligt på. Vi ser, at de unge rækker ud og siger: I stedet for at sidde og terpe til eksamen vil vi da hellere lære noget. Så anerkender Dansk Folkeparti ikke, at de unge faktisk kunne have lært mere ved at gå i skole i stedet for at sidde og læse op til eksamener, som de risikerer at få en ringere karakter i, end de ville have fået normalt?

Kl. 13:01

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:01

Marie Krarup (DF):

Nej, det gør jeg faktisk ikke. Altså, nu er jeg selv gymnasielærer, og jeg har jo erfaring for, at lige præcis det, at man sætter et bestemt mål det, som en eksamen jo er, giver en utrolig målrettet indlæring, så det vil sige, at det, som de gør nu, lige præcis er, at de lige præcis lærer meget mere, end de formentlig ellers ville have gjort, hvis det havde været normal undervisning, hvor målet var blevet fjernet, altså hvor målet i form af eksamen var blevet fjernet. Så jeg er faktisk overbevist om, at eleverne får mere ud af den virtuelle undervisning og af den eksamenslæsning, som de har op til eksamen, end de ville have fået, hvis man havde erstattet eksamen med almindelig rugbrødsundervisning uden eksamen.

Kl. 13:02

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 13:02

Torsten Gejl (ALT):

Anerkender ordføreren slet ikke alle de unge, som har skrevet under på det her borgerforslag, som mener det modsatte, som mener, at man ikke med den måde, man har modtaget undervisning på, er kvalificeret til at gå op til de eksamener, og som midt i den her store mistrivsel, som der nu er – blandt de unge er der efterhånden 25 pct. flere, der søger psykologhjælp på grund af angst – altså virkelig er hårdt ramt? Anerkender ordføreren ikke, at det faktisk kan skabe yderligere mistrivsel at skulle gå op til eksamener, som man ikke føler sig forberedt til?

Kl. 13:03

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:03

Marie Krarup (DF):

Jeg anerkender alle dem, der har lavet det her beslutningsforslag, og alle øvrige gymnasieelever som mennesker og som børn, der ikke har fuld indsigt i eller fuldt kendskab til, hvad livet byder på. Vi skal som voksne, og jeg skal selv som lærer sige til dem: Det kan godt være, at I er bange lige nu, og det kan godt være, at det virker uoverskueligt, men hvis I tager jer sammen og prøver at komme igennem det her, vil I være mere voksne og vide mere på den anden side. Vi skal ikke give efter, netop når folk er ved at synke ned i angst og depression – så skal vi give dem en redningskrans. Og det er faktisk en redningskrans at sige: Vi tror på, at I godt kan klare det.

Kl. 13:04

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til fru Marie Krarup, Dansk Folkeparti. Hvis ordføreren vil gøre klar til næste ordfører, vil det være rigtig fint. Den næste ordfører er klar, og det er Socialistisk Folkepartis ordfører, nemlig fru Astrid Carøe.

Kl. 13:04

(Ordfører)

Astrid Carøe (SF):

Tak for det. Det er jo lidt en underlig situation at stå her, efter vi har lavet den aftale, som mange ordførere allerede har nævnt. Men jeg tror egentlig, at jeg gerne vil starte med at sige tusind tak til alle de mange, mange unge, der skrev under på det her borgerforslag, da det kom frem omkring jul. Det skabte en kæmpe debat og fik sat lidt skub i tingene, tror jeg at jeg vil sige. Og det var der behov for, så det er rigtig godt.

Jeg vil også understrege, at når jeg har snakket med de her unge, virker det ikke til, at det er, fordi de er bange for at gå til eksamen eller er eksamensangste; det er mere det her med, at de godt kunne tænke sig noget mere undervisningstid – og det kan de få, hvis man aflyser nogle eksamener – og at det har været et underligt forløb for dem og de derfor gerne vil være sikre på, at de kan forberede sig nok til det, de skal op i. Og det kan man jo være ved at sikre sig, at der er færre eksamener. Det er bare for at få understreget, at jeg ikke tror, det her handler om en generel eksamensangst.

Vi var meget enige med borgerforslaget, da det kom frem, og vi sagde også, at vi gerne ville have reduceret antallet af eksamener, så det svarede til sidste år, og vi er derfor også rigtig glade for, at man fik indgået en aftale, som jeg synes er rigtig god. Den har desværre én eksamen mere til 3. g'erne og én eksamen mere til 1. og 2. g'erne end sidste år. Til gengæld er de mundtlige, hvilket betyder, at man kan tage hensyn lokalt, som ministeren allerede har redegjort for. Så man kan tage hensyn til de forløb, man har haft virtuelt, og det synes jeg er rigtig stærkt. Det kan man ikke på samme måde i de skriftlige eksamener.

Vi så gerne, at der havde været lidt færre eksamener, end der er i den her aftale, men når det så er sagt, synes jeg også, det er enormt vigtigt, at man har en hueeksamen som 3. g'er, som man kan gå op til. Og det er også mit indtryk, at forslagsstillerne synes det. Så jeg synes faktisk, at vi har imødekommet det rigtig godt med den her aftale, både fordi vi har sænket mængden af eksamener markant og vi har sikret, at man kan tage hensyn i forbindelse med eksamensspørgsmål, i forhold til hvad man lokalt har haft virtuelt. Det synes jeg er rigtig stærkt.

Så SF stemmer ikke for det her beslutningsforslag, fordi vi har fået lavet den her aftale, som jeg synes er rigtig god, og som jeg også kan forstå på eleverne at de synes har imødekommet deres ønsker. Men vi er rigtig glade for, at der blev sat opmærksomhed på det med det her borgerforslag.

Kl. 13:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning til ordføreren, og det er fra hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 13:07

Torsten Gejl (ALT):

Jeg forstår ikke helt, hvordan ordføreren kan sige, at 50.000 unge eller i hvert fald 50.000 underskrivere føler, at deres ønsker er blevet imødekommet, når det, man har lavet, ikke imødekommer borgerforslaget. Altså, borgerforslaget ville jo længere, det ville det jo, og det ved ordføreren da også godt. Eleverne rækker sådan set en hånd frem og siger: Vi vil gerne lære noget mere i stedet for at gå op til eksaminer, som vi ikke føler os forberedt til. Anerkender ordføreren ikke, at den lovgivning, som ordføreren er med til at lave, ikke lever op til det her borgerforslag?

Kl. 13:07

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:07

Astrid Carøe (SF):

Altså, den aftale, vi har lavet, er ikke det samme som borgerforslaget, fordi vi er blevet klogere i forhold til sidste års aftaler og borgerforslaget er et forslag om, at det skal være, som det var sidste år. Jeg påstår ikke, at jeg ved, hvad 50.000 unge mennesker mener. Jeg har snakket med nogle af dem, der har stillet forslaget; min egen søster har skrevet under, hun går også i 3. g, og hun føler sig meget imødekommet af det her. Men altså, mit indtryk er, at man er rigtig glad for den her aftale, og at der er en eksamen mere for 3. g'erne, er

rigtigt nok, og det er vi også ærgerlige over i SF, vi ville gerne have haft, at det var det samme som sidste år, til gengæld er de mundtlige, hvilket betyder, at man kan tage hensyn lokalt til, hvad man har haft virtuelt, og det synes jeg er helt vildt godt. Og så vil jeg sige, at der jo stadig er mulighed for, at man kan få noget mere undervisning, fordi der er blevet aflyst en række eksaminer, og det var også en af de helt store årsager til, at vi synes, det her var en rigtig god idé. Så nej, jeg ved ikke, hvad 50.000 unge mennesker mener, men mit klare indtryk er, at man synes, det her er en god aftale.

Kl. 13:08

Første næstformand (Karen Ellemann):
Hr. Torsten Gejl.

Kl. 13:08

Torsten Gejl (ALT):

Anerkender ordføreren, at man ved ikke at støtte det her borgerforslag, og at SF ved at støtte det forslag, som regeringen har fremsat, og som SF har skrevet under på, sætter yderligere unødvendigt pres på nogle unge i en situation, hvor de i forvejen er under et kæmpe pres på grund af coronakrisen?

Kl. 13:09

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 13:09

Astrid Carøe (SF):

Altså, jeg tror også, at noget af det pres, de unge oplever, skyldes uvisheden, og jeg er så stolt over, at vi enormt tidligt i den her proces fik lavet en bred aftale med Folketingets partier, for at der ikke skulle være uvished. Nu ved de, hvad de skal op til, og det er de her fire eksaminer, i SF havde vi gerne set, det var tre, til gengæld er de mundtlige, og deres lærere kan lokalt tage hensyn til de forløb, de har haft virtuelt. Det synes jeg er så stærkt, og jeg synes, vi skal tale det meget mere op, at der er den mulighed, for det håber jeg også på kan gøre, at mistrivslen bliver mindre. Men det synes vi også er et kæmpe problem. Men jeg hører en bred kreds af unge, der er rigtig glade for den her aftale og rigtig glade for at have fået vished så relativt hurtigt, som de fik, allerede der i februar.

Kl. 13:10

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til SF's ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Den næste ordfører, der står på spring, er Radikale Venstres ordfører, og det er fru Katrine Robsøe. Velkommen.

Kl. 13:10

(Ordfører)

Katrine Robsøe (RV):

Tusind tak for ordet. Jeg vil faktisk også gerne starte med at komme med en kæmpestor tak til alle jer, der har skrevet under på det her borgerforslag. Tak for jeres helt enorme engagement i jeres uddannelse, og tusind tak for jeres samfundsengagement ved at skrive under på et borgerforslag.

Det er stadig en meget, meget hård tid for rigtig mange. Coronahænger stadig. Det er hårdt at være ung og have siddet hjemme i så lang tid i løbet af ens ungdomsuddannelse, og derfor kan jeg til fulde forstå alle intentioner bag det her borgerforslag. Og jeg ønsker i hvert fald også, at I alle sammen får en rigtig god afslutning på 3. g, for I har virkelig, virkelig gjort det godt.

Radikale Venstre er jo også med i den aftale om eksamen og afslutning for alle vores ungdomsuddannelseselever. Det er vi rigtig glade for. Jeg tror faktisk, at jeg vil lægge lidt vægt på noget af det, som fru Astrid Carøe også svarede, da hun blev spurgt ind til

det, nemlig det her med, at vi har skabt noget vished. Vished om, hvad det er, man skal se ind i, giver en klarhed, med hensyn til hvordan man skal se fremad de næste 4-5 måneder og hvordan man kan forvente at afslutte sin tid på gymnasiet. Der er sådan noget helt lavpraktisk i, at rigtig mange er virkelig glade for at vide, at de kan få lov til at komme op til en sidste eksamen og få hue på. Og det er jeg rigtig glad for, for jeg håber virkelig, at vi kan give dem en god afslutning på deres tid på en ungdomsuddannelse. Man kan få en hue på hovedet og komme ud og feste med sine venner.

Jeg mener, at vi med den aftale, vi har lavet, både har skabt klarhed og faktisk også har fundet en fin balance bredt her i Folketinget ved nemlig at sørge for, at man kommer op til eksamen og får den afslutning, som mange gerne vil have, og at der også bliver skabt ekstra tid til undervisning. For det er ikke det samme – det bilder vi os ikke ind, i hvert fald ikke i Radikale Venstre – at få undervisning bag en computerskærm, som det er at møde op på sit gymnasium.

Så vi bakker naturligvis op om den aftale, vi har lavet, og derfor kan vi ikke stemme for det her borgerforslag. Men endnu en gang vil jeg bare ytre min største respekt for alle jer, der har skrevet under her.

Kl. 13:13

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Radikales ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning til ordføreren fra hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 13:13

Torsten Gejl (ALT):

Jeg synes, det er lidt mærkeligt at stå og takke forslagsstillerne så kraftigt og vise så stor forståelse og så ikke levere, altså ikke leve op til det, der står i forslaget. Når det handler om vished, er det så faktisk ikke sådan, at den vished ikke rigtig er skabt? For så vidt jeg har forstået, er der nogle, der ikke kommer op i begge A-fag, altså vi taler om de gymnasiale uddannelser. Så vil det sige, at de faktisk kan risikere at komme op i et B-fag og et C-fag. Det vil faktisk sige, at den vished, så vidt jeg er informeret, ikke er skabt. De har ikke kunnet vide, hvad de skulle, for hvis de ikke kommer op, hvis de ikke trækker to A-fag, er pensummet pludselig åbent bortset fra idræt.

Kl. 13:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:14

Katrine Robsøe (RV):

Nej, altså, man kan godt trække et fag, og som udgangspunkt er det jo vigtigt, at man kommer op i nogle af de fag, man har haft i lang tid, men det er da korrekt, at vi også har åbnet op for, at man f.eks. kan komme op i matematik også og den slags. Vi vil jo bare gerne sørge for, at folk kan komme op i de fag, som de har haft på gymnasiet, og det er da helt rigtigt, at der er taget nogle hensyn også i forhold til f.eks. 1. og 2. g'erne, altså at de rent faktisk også får lov til at prøve at komme op til eksamen. Jeg er ikke helt sikker på, at jeg lige ved, hvor det er, spørgerne faktisk er henne – beklager.

Kl. 13:14

Første næstformand (Karen Ellemann):

Spørgeren.

Kl. 13:14

Torsten Gejl (ALT):

Uanset hvad, er det jo sådan, at de her eksamener er relativt unødvendige. Vi klarede os jo fint sidste år uden dem. De unge befinder sig i en ekstremt presset situation. 25 pct. flere kontakter psykologer

på grund af angst. Altså, de hænger i med neglespidserne. Hvorfor er det, Radikale Venstre i den situation vil give dem flere eksamener, end det er nødvendigt, når man i virkeligheden kunne bruge standpunktskarakteren?

Kl. 13:15

Første næstformand (Karen Ellemann):
Ordføreren.

Kl. 13:15

Katrine Robsøe (RV):

Altså, jeg beklager, men jeg mener simpelt hen, at Alternativets ordfører her er helt ved siden af. Det er virkelig ikke for at være respektløs. Jeg er faktisk virkelig enig med, hvad SF's ordfører sagde tidligere. Det her med, at vi rent faktisk har skabt noget vished om, hvad det er, de kan se ind i, er da fuldstændig afgørende. Og det er jeg virkelig glad for at vi har kunnet gøre bredt her i Folketinget. Det er da lige præcis det, de har behov for. Den vished er jeg virkelig stolt af vi står bag. Og så er jeg meget klar på, at vi diskuterer unges trivsel. Det håber jeg også Alternativet vil være med til.

Kl. 13:16

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Radikale Venstres ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordførere. Næste ordfører er fra Enhedslisten, og det er hr. Jakob Sølvhøj.

Kl. 13:16

(Ordfører)

Jakob Sølvhøj (EL):

I Enhedslisten synes vi, at det er et godt borgerforslag, som Rosa Reffstrup og seks andre gymnasieelever – og 50.000 unge derudover – har fået Folketinget til at behandle. I Enhedslisten forstår vi fuldt ud den store bekymring, der er blandt gymnasieelever, og i øvrigt blandt rigtig mange andre elever, for, hvordan de vil blive bedømt i et år, hvor uddannelsesinstitutionerne har været lukket ned for undervisning med fysisk tilstedeværelse, i månedsvis.

Vi er ikke i tvivl om, at lærerne har gjort og fortsat gør deres yderste for at sikre den bedst mulige undervisning under nedlukningen, men vi kommer ikke udenom, at nedlukningen har haft alvorlige konsekvenser for mange elevers læring og trivsel. Det er mere end vanskeligt at fastholde motivationen, når man dag efter dag er afskåret fra samværet og samarbejdet med de øvrige elever og kun møder sine lærere på skærmen.

De mange negative konsekvenser af nedlukningen i foråret og sommeren 2020 er jo klart dokumenteret i de rapporter, som er udarbejdet af evalueringsinstituttet. Hele det lange forløb har helt oplagt betydet, at både lærere og elever i mellemtiden er blevet langt dygtigere til at håndtere den digitale undervisning.

Til gengæld tror jeg ikke, der er nogen tvivl om, at det, at mange elever nu oplever deres anden nedlukning, har slidt hårdt på elevernes motivation. Alt i alt er det derfor rigtig fornuftigt, at forslagsstillerne allerede for nogle måneder siden, umiddelbart inden vi indgik en aftale i Folketinget, foreslog at skære kraftigt ned i årets eksamener i 3.G, og det har der også været bred enighed om, mellem Folketingets partier, at gøre.

Havde det stået til Enhedslisten, var eleverne på STX alene kommet op i forsvaret af den store skriftlige opgave altså SRP'en, men vi synes faktisk, det er et acceptabelt kompromis, vi nåede frem til mellem partierne her i starten af februar måned. Det er meget tæt på det borgerforslag, som er fremsat her i salen, og jeg synes faktisk, som flere af kollegerne har været inde på, at vi meget langt – faktisk altovervejende – imødekommer det ønske, som ligger i borgerforslaget.

Desværre er det jo, siden aftalen blev indgået, endnu ikke lykkedes at få eleverne fuldt ud tilbage på gymnasierne. Med den seneste politiske aftale, der blev lavet her tidligere i ugen, har vi heldigvis taget endnu et skridt i den rigtige retning, men der er desværre stadig væk langt til en normalisering, og jeg er ikke tvivl om, at vi vil kunne mærke eftervirkningerne af nedlukningen i meget lang tid fremover.

Derfor bliver det efter vores opfattelse nødvendigt, at vi i den kommende tid understøtter gymnasierne og de øvrige uddannelsesinstitutioner med en eller flere hjælpepakker, der ikke bare håndterer de helt akutte udfordringer, de står over for frem mod sommerferien, men også sikrer, at der bliver yderligere ressourcer og mere frihed til at håndtere de problemer, som coronanedlukningen har ført med sig. Det håber jeg vi snart skal til at forhandle, men tilbage til borgerforslaget.

Det er vores opfattelse, at forslaget er positivt, men det er faktisk også vores opfattelse, at vi med den aftale, der er lavet i Folketinget, altovervejende opfylder de ønsker, der er tilkendegivet i borgerforslaget.

Kl. 13:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ønske om en kort bemærkning til ordføreren, og det er fra hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 13:20

Torsten Gejl (ALT):

Jeg er meget enig med Enhedslisten i, at det kunne have været endnu bedre, og jeg er også sikker på, at Enhedslisten har kæmpet for det. Der er lidt flere partier, der faktisk gerne havde set, at flere eksamener var blevet aflyst, så det kunne have været rart, hvis det også var lykkedes at få igennem i forhandlingerne.

Men er det ikke rigtigt i forbindelse med den aftale, som ordføreren var med til at lave, at hvis ikke man trækker begge sine A-fag, så risikerer man at komme op i sine B-fag og sine C-fag? Er det ikke korrekt?

Kl. 13:20

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:20

Jakob Sølvhøj (EL):

Aftalen er jo skruet sådan sammen, at man skal op i det mundtlige forsvar for SRP'en, at man skal op i skriftligt dansk, og at man så skal op i to mundtlige prøver i studieretningsfag eller andet A-niveau. Man kan spørge, om det er en teknisk detalje, hvis der nu er elever, som har B-fag som studieretningsfag, eller om det er et realitetsproblem. Altså, jeg opfatter faktisk – helt hånden på hjertet – at vi imødekommer det forslag, der ligger. Når vi taler om studieretningsfag, mener jeg sådan set, at det er fair og ordentligt at sige, at vi med aftalen har imødekommet det ønske, der lå bag borgerforslagsstillerens forslag.

Man kan altid diskutere – det er jo det vanskelige ved borgerforslag – hvad der blev tænkt, da forslaget blev fremsat, og det synes jeg er fair nok, så derfor vil jeg heller ikke påstå, at min udlægning er identisk med den, enhver forslagsstiller måtte have. Men jeg synes faktisk, at vores aftale er fair og ordentlig og udmønter det ønske, som forslaget giver udtryk for.

Kl. 13:22

Første næstformand (Karen Ellemann):

Hr. Torsten Gejl.

Kl. 13:22

Kl. 13:24

Torsten Gejl (ALT):

Det, som jeg spørger om af oprigtig nysgerrighed for at prøve at finde ud af, hvordan det hænger sammen, og som jeg har svært ved helt at forstå, er: Hvis man ikke kommer op i to A-fag, altså hvis man kun trækker et af de to, åbner det så ikke mulighed for, at man kan komme op i et B-fag eller et C-fag i stedet for det ene af dem? Altså, det er bare et spørgsmål, for hvis det gør det, så skal eleverne vel egentlig forberede sig på et mere bredt pensum. Det er et oprigtigt forsøg på at finde ud af, hvordan den aftale, der er blevet lavet, hænger sammen.

Kl. 13:22

Jakob Sølvhøj (EL):

Jamen aftalen er, som jeg nævnte det, at der er tale om studieretningsfag, og derfor er det jo fag, som de unge har beskæftiget sig med under hele gymnasieforløbet. Og det er jo rigtigt, at der findes studieretninger, hvor der er enkelte B-fag; det er ret usædvanligt, da langt de fleste unge jo vælger A-fag som studieretningsfag.

Så jo, man kan sige, at en til en modsvarende aftalen ikke borgerforlaget, men jeg mener faktisk, at vi kan sige i al ordentlighed, at den lever op til den intention, der ligger, med borgerforlaget. Men som sagt er borgerforlagets karakter jo sådan, at vi har vanskeligt ved at spørge forslagsstillerne, om de føler sig imødekommet. Jeg kan bare sige for Enhedslistens vedkommende, at vi synes, at den aftale, der er lavet, er i orden, og at den jo i øvrigt er et kompromis mellem mange forskellige synspunkter – og det, at Enhedslisten har trukket i retning af færre eksamener, oplever vi selv har båret frugt.

Kl. 13:23

Første næstformand (Karen Ellemann):

Så kom der lige endnu en kort bemærkning til ordføreren. Det er fra fru Astrid Carøe, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 13:23

Astrid Carøe (SF):

Jeg fik sådan behov for at høre, om ordføreren ikke som alle andre ordførere herinde kan bekræfte, at ifølge aftalen fra sidste år skulle 3. g'erne til tre eksamener, og med aftalen i år skal de til fire, og at borgerforlaget foreslår, at det skal være som sidste år. Så det er én eksamen mere end sidste år. Det var egentlig bare det, og så vil jeg kvittere for, at Enhedslisten ligesom SF har kæmpet for, at der kom færre eksamener i den her aftale.

Kl. 13:24

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:24

Jakob Sølvhøj (EL):

Jeg kan bekræfte spørgerens udlægning og også det, spørgeren sagde i sin ordførertale: at der her er tale om, at der er flere sproglige eksamener. Også derfor synes jeg, at vi kan sige, at vi lever ordentligt op til forslaget intention med den aftale, der er lavet.

Kl. 13:24

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Enhedslistens ordfører. Så er der ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Tak for netop at gøre klar til den næste ordfører. Den næste ordfører er fra Nye Borgerlige, og det er fru Mette Thiesen.

(Ordfører)

Mette Thiesen (NB):

»Åh de smukke unge mennesker/pludselig er de stukket af/som legesyge sommerfugle/den allerførste sommerdag/hva det er de vil med livet/det kan kun de selv forstå/åh de smukke unge mennesker/gid de længe leve må«.

Sommertid er studentertid – tid til glade unge mennesker, der afslutter et vigtigt kapitel i deres liv for at springe ud i voksenlivet uden faldskærm, men med glæde, livsmod, stolthed, lykke og tro på livet. Der er næsten ikke noget mere livsbekræftende end at se glade studentervogne i bybilledet.

Jeg blev student i 2001, men jeg husker det, som var det i går på trods af alkoholtågerne, der er jo også er en del af det. Jeg kan huske lykkefølelsen, troen på fremtiden, fejringen med kammeraterne og solopgangen på Hornbæk Strand efter studenterkørslen, euforisk nøgenbadning i køligt vand, sand mellem tærne, bål på stranden og en masse lunkne øl.

Det skal studenterne i år også opleve. De skal opleve den lykkefølelse, det giver at springe ud i livet uden faldskærm. De skal opleve fællesskabet. De skal opleve den eufori, det giver, når man sammen kører rundt i studentervogn og ser barndommen glide forbi og fortabe sig bagude, mens voksenlivet titter frem i horisonten. De fortjener det i særdeleshed efter et svært år fyldt med usikkerhed, utryghed, afsavn og ensomhed. Ih, hvor I fortjener det, kære kommende studenter.

Åh, I smukke unge mennesker, pludselig er I stukket af, som legesyge sommerfugle den allerførste sommerdag. Hvad det er, I vil med livet, det kan kun I selv forstå. Åh, I smukke unge mennesker, gid I længe leve må!

Kl. 13:27

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Man får jo helt lyst til at synge, men det må vi vente med. Der er ikke nogen korte bemærkninger til ordføreren, og hvis ordføreren vil være venlig at gøre klar til den næste ordfører, er det fint.

Jeg kan ikke se Liberal Alliances ordfører i salen. Til gengæld kan jeg se ordføreren fra Alternativet, og det er hr. Torsten Gejl. Velkommen til.

Kl. 13:27

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

I Alternativet havde vi gerne droppet alle unødvendige eksamener.

Vi havde faktisk et beslutningsforslag, hvor man f.eks. på de gymnasiale uddannelser kun skulle op i SOP og SRP. Det valgte vi at trække, fordi det ville være lidt mærkeligt først at skulle stå her og tage den debat om et borgerforslag, som delvis er efterkommet, og så bagefter skulle diskutere det hele endnu en gang. Men det er også derfor, at jeg bruger lejligheden til at sige, at vi faktisk gerne ville gå længere, og at vi godt kunne tænke os at skrive et ændringsforslag til borgerforlaget om at gøre det.

Vi er også lidt bekymrede for erhvervsuddannelserne, altså over, at de skal op til eksamener, fordi det jo i høj grad i virkeligheden er der, man bygger ting, hvilket er svært at efterkomme hjemme i stuen.

Det er jo klart, at vi alle sammen godt ved, at de unge er hårdt ramt i øjeblikket af coronakrisen. Jeg havde faktisk ikke troet, at jeg i mit liv skulle høre unge tigge om at komme tilbage i skole, men det er jo det, som faktisk sker. Jeg er ikke sikker på, at det hundrede procent er det faglige, de vil tilbage til; de vil selvfølgelig i høj grad også tilbage til kammeraterne.

Men Alternativets politik er, at vi gerne havde set, at man havde droppet alle de unødvendige eksamener, alle de eksamener, som ikke

var strengt nødvendige – også fordi vi tror, at man lærer mere, når det er sådan, at man får undervisning. Det er egentlig også det, jeg oplever at de unge siger: Vi vil egentlig hellere lære mere, vi vil gerne lære så meget som muligt, når vi nu er gået glip af noget af vores læring, i stedet for at sidde og læse op til eksamener, som jo ikke er en læringsform, der er lige så god, som hvis man lærer sammen i en undervisningssituation.

Så i Alternativet stemmer vi for det her borgerforslag, og vi takker de 50.000 unge. Vi ville gerne have skubbet aftalen lidt længere. Vi vil stemme for det her, og så ville vi gerne have skubbet den endnu længere ved at droppe de unødvendige eksamener. Tak.

Kl. 13:30

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til ordføreren. Der er ønske om en kort bemærkning til ordføreren fra fru Astrid Carøe, SF. Værsgo.

Kl. 13:30

Astrid Carøe (SF):

Da jeg holdt min ordførertale, spurgte ordføreren til, om jeg gik ud fra, at jeg vidste, hvad de unge mennesker gerne ville have, og nu kan jeg så forstå, at Alternativet ønsker at gå endnu videre end det, som er foreslået her, og aflyse alle eksamener, eller hvad? Og er det noget, som ordføreren har hørt at de unge mennesker gerne vil have? For det er ikke det, jeg hører. Jeg hører, at de gerne vil have lov at gå til eksamen og få afsluttet på en god måde, både studenterne og dem på erhvervsuddannelserne. Svendepøven er jo lige så vigtig som en hueksamen. Derfor vil jeg bare høre, hvad det er for nogle unge, som gerne vil have aflyst alle deres eksamener.

Kl. 13:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:31

Torsten Gejl (ALT):

Det er et meget stort, stærkt og rungende ønske fra Alternativets unge.

Kl. 13:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

SF's ordfører.

Kl. 13:31

Astrid Carøe (SF):

Okay, og det er et stort og rungende ønske fra Danske Gymnasie-elevs Sammenslutning at have et par eksamener, sådan at man får en god hueksamen og en god studentertid. Men det var godt at høre, hvad det var, bare sådan, at vi ikke får taget de 50.000 mennesker, der har skrevet under, til indtægt for overhovedet ikke at ville til eksamen. Men det var egentlig bare det, jeg ville have opklaret.

Kl. 13:31

Første næstformand (Karen Ellemann):

Ordføreren.

Kl. 13:31

Torsten Gejl (ALT):

Jamen hvad skal jeg næsten sige? Der er ikke nogen af os, der kan tage 50.000 unge til indtægt for noget som helst. I Alternativet synes vi, at man skulle have leveret på det, de ønskede. For de rækker en hånd ud og siger: Vi vil faktisk hellere lære, end vi vil til eksamen. Det kunne vi i højere grad have leveret på, og det ved vi i hvert fald de ønsker. Så er det bare, jeg siger, at der, når man står og takker dem så meget uden at levere, er en vis diskrepans.

Kl. 13:32

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til Alternativets ordfører. Der er ikke flere korte bemærkninger til ordføreren. Vi er færdige med ordførerrækken, men hr. Sikandar Siddique har bedt om ordet som privatist.

Kl. 13:32

(Privatist)

Sikandar Siddique (UFG):

Tusind tak for ordet. Uffe Elbæk er desværre forhindret i at være her i dag, så derfor står jeg her på vegne af Frie Grønne. Frie Grønne støtter borgerforslaget.

Vi hører de unge, vi ser de unge, og vi vil gerne kvittere for forslaget. Vi mener, at de unge har udvist et enormt samfundssind under den her krise, og når jeg tænker tilbage på mine år, kan jeg ikke lade være med at ærgre mig over, hvor meget de unge er gået glip af i forhold til læring, i forhold til det sociale, i forhold til at have det sjovt. Så de har virkelig, virkelig udvist samfundssind, og derfor vil Frie Grønne gerne imødekomme dem og støtte op om forslaget.

Jeg vil også gerne bruge anledningen til at sige, at vi hører flere og flere historier om – vi så det også i partilederdebatten i går – hvor mange unge mennesker som har det dårligt, som mistrives her under coronaen, og der håber jeg naturligvis også, at vi har det med, når vi behandler sager omkring de unge, og at vi fremadrettet sætter fokus på, at vi kan få den trivsel tilbage hos de unge mennesker. Så Frie Grønne bakker hundrede procent op om forslaget og takker de unge.

Kl. 13:34

Første næstformand (Karen Ellemann):

Tak til hr. Sikandar Siddique. Der er ingen korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises til Børne- og Undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 13:34

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Karen Ellemann):

Så er der ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 16. marts 2021, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Så vil jeg i øvrigt henvise til ugeplanen, som også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 13:34).